

Na Matiu

A Lagasai Roxo Na Matiu A Xaleie

A Ferawaian Paamua

Na Matiu taxa kala xe sina mu Juda pana funa lamonan malaan: a fatataganan sina Piran fo savat xo. Nane vubuk faxalit a mu Juda o na Yesus a vil fasavat tuunei a maana ferawaian si Moses e sina mu rabuna ina kuus fatuxai. Xena faxalit famatavase na Matiu taxa kuusan faxa'usi a xasano paxakalayan xaves ti kawai. E fulaa nane taxa kuusan faxa'usi a fepitaian e ferawaian si Yesus sait. A buuk aanabe' a fepatoxanan pana xavil pisiguak malaan lana:

- 1) A xuuskuus sena luluuxan si Yesus - palagasai 1 e 2
- 2) A fatataganan ti la xunavata i taa savat-palagasai 3 fefexaxaas 7
- 3) A lagasai ina fatataganan ti la xunavata a kuusan fasavatan- palagasai 8, 9 e 10
- 4) A fatataganan ti la xunavata ve a so ta buk mo? - palagasai 11, 12 e 13
- 5) A rabuna aava ri namkai, ri fexaxaas malaan sena xalana wai mata sina Piran- palagasai 14 fefexaxaas 18
- 6) A fatataganan ti la xunavata taxa waan faasilak- palagasai 19 fefexaxaas 25
- 7) A mataan e a to fa'ulaian si Yesus- palagasai 26, 27 e 28.

A Matafebun Si Yesus Krais
Lk 3:23-38

¹ A sising ina matafebun si Yesus Kraiss aava buna lava na Devit. E na Devit si a buna lava na Abraham.

² A toxan a mu yaan ina matafebun sangafilu saxa pana talafaat ti lana yaan si Abraham fefexaxaas na Devit:

na Abraham na tama Aisaak, na Aisaak na tama Yaakop, na Yaakop na tama Juda xuvul pana mu tina;

³ na Juda na tama Peres nare Sira (na ninare na Tamar), na Peres na tama Esron, na Esron na tama Ram,

⁴ na Ram na tama Aminadap, na Aminadap na tama Naason e na Naason na tama Salmon;

⁵ na Salmon na tama Boas (na ninana na Rehaap), na Boas na tama Obet (na ninana na Ruut), na Obet na tama Jesi aava na tama King Devit.

⁶ E a mu matafebun ti lana yaan si Devit fefexaxaas a yaan a mu Juda ri fevipis la bina Babilon: na Devit na tama Solomon (na ninana a tefin si Uraia paamua),

⁷ na Solomon na tama Rehoboam, na Rehoboam na tama Abiya, na Abiya na tama Aasa,

⁸⁻⁹ na Aasa na tama Jahosafaat, na Jahosafaat na tama Ye'oram, na Ye'oram na tama Usiaa, na Usiaa na tama Jotam, na Jotam na tama Ehas, na Ehas na tama Esakaia,

¹⁰ na Esakaia na tama Manaasa, na Manaasa na tama Emon, na Emon na tama Josaia

¹¹ e na Josaia na tama Jehoiakin xuvul pana mu tina.

¹² E a mu matafebun ti lana yaan a mu Juda ri ta'ulan na Babilon fefexaxaas a yaan si Yesus: na Jehoiakin na tama Seltiel, na Seltiel na tama Serubabel,

¹³⁻¹⁵ na Serubabel na tama Ebiut, na Ebiut na tama Ilaiakim, na Ilaiakim na tama Esor, na Esor na tama Sadok, na Sadok na tama Akim, na Akim na tama Eliud, na Eliud na tama Eliesar, na Eliesar na tama Mataan, na Mataan na tama Yaakop

¹⁶ e na Yaakop aave na tama Yosep aava tamai si Maria na nina Yesus e na Yesus naang va ri xalie pana Mataa Failai sina Piran.

¹⁷ E voxo a toxan a mu yaan ina mu matafebun sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan si Abraham fefexaxaas a yaan si Devit e sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan si Devit fefexaxaas a yaan ina vipisan pe Babilon e sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan aave fefexaxaas a luluuxan sina Mataa Failai.

A Luluuxan Si Yesus Krai Aava Mataa Failai Sina Piran

Lk 2:1-7

¹⁸ A luluuxan si Yesus Krai a savat malaan: na ninana, na Maria, ri fo fakalimaane rao i taa tamai si Yosep. Taasaxa re pife mati xuvul lunai e nane texaas o a tiva sena gutan sina Vovau Xaradak. ¹⁹ Na Yosep aava na lavana, a mataa xaradak paaliu e nane bai famangil na Maria la matana mu rabuna. E voxo nane lamon o i taa laxao kasam a kuus fanaian ina tamaian sirie.

²⁰ Na Yosep fo lamon xo pana mo aanabe' taasaxa lana mifan a angelo sina Piran a savat sina e a kuus, "Yosep, lak si Devit, muta lamon

faaxaves pana tamaian sime Maria senaso a Vovau Xaradak fo savat sina e nane taxa tiva sena. ²¹ I taa luk a lak tomexaan e no taa xalie pa Yesus senaso i taa fakaxup a mu rabuna sina xasena vilaana saat siri.”

²² A maana mo xapiak aanabe' ri savat xena faxalit famatavasaana ferawaian aava Piran a kuus pana la ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai sina. ²³ Ri kuus malaan: “Langai, a tefin palau aava pife mati xuvul pana saxa mataa lunai, i taa tiva e i taa luk a lak tomexaan e ri taa xalie pa Imaanuel.” (A malasuf ina isin aanabe' a malaan: Piran taxa waan xuvul pataara.) *Ais 7:14*

²⁴ Layaan na Yosep a para ti la matefan sina, nane usi a fefasaian aava angelo sina Memai a xuuse pana. E nane xel na Maria e lisane xe la lifu sina e i taa tefin sina ²⁵ taasaxa nane pife mati xuvul pana fefexaxaas a yaan nane luk a lak tomexaan aave. E nane xalie pa Yesus.

2

A Mu Rabuna Pana Texaasan Ti Paa Ri Maa Xalum Na Yesus

¹ Na Yesus a luxan pe la bina Betlihem lana bina lava Judia layaan na Herot a paamuian a mu Israel. Lamina luluuxan sina saxano rabuna pana texaasan ti paa lasuun paaliu ri filimaan xe pe Jerusalem ² e ri fia, “A popo aava paamua king sina mu Juda, fo luxan faa? Maam xalum a vapara aava fakalimaan a savatan sina la nobina simaam e maam filimaan xena nangusaana.”

³ Layaan na Herot aava paamua king, a langai pana, nane e maana rabuna pe Jerusalem vaxa ri lalamon faaxaves sena. ⁴ Nane xel faxuvul a mu memai priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e fin nari, “A Mataa Failai i taa luxan faa?” ⁵ E ri suie, “Pe Judia la bina Betlihem, senaso a mataa ina kuus fatuxai a kala malaan:

⁶ ‘E nano, Betlihem aava waan la nobina si Juda, no bina modak taasaxa mu rabuna xapiak ri taa pife maluf nano senaso saxa paamua lava aava i taa paamuian a mu rabuna siak, a mu Israel, i taa luxan move.” *Mka 5:2*

⁷ Lumui, na Herot a xel fun a mu rabuna pana texaasan xena fin nari pana so ta yaan a vapara aave savat e ri xuus fatexaase. ⁸ E mui nane feng nari xe pe Betlihem e a xuus nari, “Mi fe seng faagutan a lak aave e layaan mi fo tingine mi maa xuusau talo nenia sait ne taa fe nanguse.”

⁹⁻¹⁰ E voxo lana faletan siri ri xalum fulan a vapara naang aava savat pe paa e ri bas paaliu pana faamamaasan. A vapara aave a paamuian nari e fe waan fatak laa'ui xuluna lifu aava lak taxa waan lana. ¹¹ Layaan ri laak la lifu aave ri xalum a lak xuvul pa ninana, na Maria. E ri bukaak e ri nangus a lak aave. E mui ri kas a fafanaian siri e ri tatavai xe sina lak pana ‘gol’, e vebit pana lasan roxo e a vulut pana lasan roxo aava ri xalie pana ‘mur’. ¹² E lana mifan a Piran a xuus fatexaas nari o ri muta ulaa xe si Herot. E voxo ri usi a salan patak xe la bina siri.

Na Yosep Xuvul Pa Maria Nare Yesus, Rutul Sinuf Xe Pe Isip

¹³ Lamina faletan siri a saxa angelo sina Memai a savat si Yosep lana mifan e a kuus, “Na Herot i taa feng a rabuna sina xena sengaana lak talo ri taa punuxe. Tamasiak xo, siak a lak xuvul pa ninana e mutul sinuf xe pe Isip. Mutul taa waan pave fefexaxaas a yaan ne xuus namutul pana.”

¹⁴ Na Yosep a tamasiak e a xel a rofenan sina e rutul ta'ulan a bina pave la xunavung naang xena falet xe pe Isip. ¹⁵ Nane waan pave fefexaxaas a yaan ina maatan si Herot. A maana mo aanabe' a savat xena famatavas a ferawaian sina Memai la ngusuna mataa ina kuus fatuxai. A kuus malaan: “Ne fo xel a Lak Tomexaan siak ti pe Isip.” *Osa 11:1*

Na Herot A Fefasaa O Ri Taa Punuk A Mu Rafulak

¹⁶ Layaan na Herot a texaas o mu rabuna pana texaasan ti paa ri fo bit nane, nane marala faagut. E nane fasei faagutan a mu rabuna ina rawen sina o ri taa punuk a mu rafulak tomexaan aava ri toxaan a mariaas taragua e lapia e ri waan pe Betlihem e la mu bina faasilak. Nane lamon o i taa vil malaane senaso a rabuna pana texaasan ri fo xuuse pana so ta yaan a vapara fo savat. ¹⁷ E pana vilaana malaan, a mo aava mataa ina kuus fatuxai, na Jeramaia, a kuus pana, a savat la matavas. Nane kuus:

¹⁸ “A mu rabuna pe la bina Rama ri langai a taangiisan molava sina saxa tefin, na Resel aava i taxa tangiis soxot a mu rafulak sina. Ri fo maat e i taa pife taxapus pana taangiisan sina.” *Jer 31:15*

Na Yosep Xuvul Pana Rofenan, Rutul Ulaa Ti Pe Isip

¹⁹ Lamina maatan si Herot, a angelo sina Memai, lana mifan, a savat si Yosep pe Isip ²⁰ e a kuus, “Tamasiak, xel a lak xuvul pa ninana e ulaa xe la bina sina mu Israel senaso nari aava ri seng a lak xena punuxaana, ri fo maat xo.”

²¹ E nane tamasiak e lisan fa'uli a lak xuvul pa ninana xe la bina sina mu Israel. ²² Taasaxa layaan na Yosep a langai o na Aakilas taxa paa-muian a rabuna pe Judia la vepen si tamana, na Herot, nane bai falet xe Jerusalem senaso a mataut. E a Piran, lana mifan, a xuus fatexaase o i taa falet xe pe Galili. ²³ Nane fe waan la saxa bina pe Galili aava ri xalie pa Nasaret. E voxo a mo aava mu rabuna ina kuus fatuxai ri kuus pana sena Mataa Failai, a savat la matavas. Ri kuus malaan: “A rabuna ri taa kuus o nane ve a mataa ti Nasaret.”

3

Na Jon Ina Fasufan A Faigotan A Salan Xana Memai

Mk 1:2-8; Lk 3:1-18

¹⁻² Lana yaan aave, pe la xobingil pe Judia, na Jon ina Fasufan a falet xolai xena kuusan fasavat a lagasai sina. Nane kuus, “Puk a lamonan simi e ta'ulan a vilaana saat simi senaso a yaan ina savatan sina fatataganan sina Piran i taxa waan faasilak.” ³ Na Aisaia aava mataa ina kuus fatuxai, a ferawai sena mataa aave malaan:

“A ling ina saxa mataa pe la xobingil i taa kel, ‘Faigotan a salan xana Memai, vil faxaradak a salan sina.” *Ais 40:3*

⁴ A maana marapi si Jon ri vesane pana fui ina ‘kaamel’ e a fakaliuan nane xa pana yowang ina vipin ina tiir. E nane fuuna ngan a sakawa e vevoi. ⁵ A mu rabuna ri falet xe sina ti pe Jerusalem e a mu bina pe Judia e ti pe la mu bina faasilak la Raarum Jordan. ⁶ Ri kuusan fasavat a mu vilaana saat siri e nane fasuf nari la Raarum Jordan.

⁷ Taasaxa, layaan nane kaalum o a mu Ferasi xuvul pana mu Sedusi ri maa savat la bina ina fasufan, a xuus nari, “Nami ve mi tiui pana neng! Nase' pebukan nami pana sinufanaana fakasanaman lava aava i taa savat? ⁸ Tamo mi fo puk tapin nami xa xasena vilaana saat simi lavaxa, faxalite pana vilaana e faisok fa'ui. ⁹ E muta lamon o mi taa xuus nami xa, ‘Na Abraham ve na tamataara.’ Senaso ne xuus nami o a Piran a fexaxaas sena fasavat a rafulak xa Abraham pana mu faat aanabe! ¹⁰ A yaamu i taxa waan xo la funa mu wai e a maana wai aava ri pife fasavat a xalana roxo a Piran taa tei tapin nari xe lana fata.

¹¹ “Ne fasuf nami pana raarum senaso mi puk a lamonan simi. Taasaxa, saxa i taa savat la miak e a gutan sina a molava sega e senaso nenia, ne mataa palau paaliu ne pife fexaxaas sena tao a ‘slipa’ sina. Nane xo i taa fasuf nami pana Vovau Xaradak e fata. ¹² A ‘fok’ xena fepatoxan a xawa xasena mu kam i taxa waan la mana e i taa gon a bina ina fepatoxan a xawa aave e i taa faxuvul a mu kam ina ‘wiit’ la lifu ina fawaanaana e i taa faram a xawa pana fata aava i taa pife maat.”

*Na Jon A Fasuf Na Yesus
Mk 1:9-11; Lk 3:21-22*

¹³ Na Yesus xo maa savat la Raarum Jordan ti Galili talo na Jon i taa fasufe. ¹⁴ Taasaxa na Jon a tafang taraa pana ti votanaana e a kuus, “A roxo naak nano, no taa fasufau, malaafaa si nano, no maa savat siak xena fasufaan nano?”

¹⁵ E na Yesus a suie, “Naboxo, i taa waan malaan. A roxo taare taa vil malaane xena faxalit a vilaana fatak paaliu.” E mui na Jon a turoxo pana.

¹⁶ Layaan na Jon fo fasufe, na Yesus a ta'ulan a raarum. E monabe' mon a xunavata talakas e a xalum a vovau sina Piran i taxa sivimaan xuluna malaan sena vaalus. ¹⁷ E a ling ti laa'ui la xunavata a kuus, “Nane na natuk, ne vubuxan xasingite, nane fafaamamaasau.”

4

Na Setan A Valam Na Yesus

Mk 1:12-13; Lk 4:1-13

¹ E mui a Vovau sina Piran a paamuian lisan na Yesus xe la xobingil talo na Setan i taa valame.

² E na Yesus a falfaal pana yaan sangafilu talafaat xurul e felagai. ³ Na Setan aava saxa xena valamaana, a savat sina e kuus, “Tamo nano ve no Natuna Piran, xuus a mu faat o ri taa savat bret.”

⁴ E na Yesus a suie, “A Xakalayan Taap a kuus: ‘A mataa i taa pife siak a gutan sena bret sang mon taasaxa i taa siaxe sena maana ferawaian aava savat ti la valana Piran.’” *Vpt 8:3*

⁵ E mui na Setan a lisane xo xe la bina taap, na Jerusalem, e fatigineie laa'ui paaliu xuluna tang lifu lotu e a kuus, ⁶ “Tamo nano, no Natuna Piran, tapin fasivi nano xa senaso a Xakalayan Taap a kuus:

‘Nane taa xuus a mu angelo sina pama
e nari, ri taa yaas nano xe laa'ui pana mari
talo a kaam i taa pife du sui a faat.” *Yng*
91:11,12

⁷ Na Yesus a suie, “E vaxa a Xakalayan Taap a
kuus: ‘Muta valam a Memai, a Piran siim.” *Vpt*
6:16

⁸ E fulaa, na Setan xo a lisane xe laa'ui xuluna
put modus e faxalite pana mu fatataganan la
xavala e a roxoyan siri e a kuus, ⁹ “Ne taa
tavai nano pana maana mo aanabe' tamo no
taa bukaak e nangusau.” ¹⁰ E na Yesus a suie,
“Faapalau sega, Setan! Senaso a Xakalayan Taap
a kuus: ‘Nangus a Memai, a Piran siim e no taa
sisiak sina mon.” *Vpt 6:13*

¹¹ E mui na Setan a ta'ulane e a mu angelo xo ri
maa savat sina e ri xavange.

Na Yesus A Tangpat Pana Faisok Sina

Mk 1:14-15; Lk 4:14-15

¹² Layaan na Yesus a langai o na Jon fo vipis,
nane ulaa xe Galili. ¹³ Nane ta'ulan na Nasaret e
fe taagul pe Kapanam aava waan la itina raarum
pe Sebulan e Naaptali. ¹⁴ E malaanabe' a ferawa-
ian si Aisaia savat la matavas. Nane kuus:

¹⁵ “A mu rabuna ti pe la ro bina Sebulan e Naap-
tali, a bina la xasing ina salan aava sivi
xe la laman e a bina la vangana Raarum
Jordan, a ro bina aave re waan pe Galili e
pave a toxan a rabuna xaves aava ri pife
Juda- ¹⁶ a mu rabuna aave xo ri fo taagul
la suk e naboxo ri xalum a malang molava;
e a malang fo savat xuluri aava ri taagul

lapaana xaxaalua ina maatan.” *Ais 9:1,2; 42:6-7*

¹⁷ Ti la yaan aave na Yesus a tangpat pana kuusan fasavat a ferawaian sina Piran malaan, “Puk tapin nami xa xasena vilaana saat simi senaso a yaan ina savatan sina fatataganan sina Piran a faasilak.”

Na Yesus A Xel A Rabuna Talafaat Xena Usi-aana

Mk 1:16-20; Lk 5:1-11

¹⁸ La fena sangasan sina la vangana Laman Galili nane xalum a ro fetinan, na Saimon aava ri xalie pa Pita nare Endru. Re taxa tapin fasivi a vana sire la taas senaso re fuuna faadinan. ¹⁹ E na Yesus a kuus, “Me maa usiau e ne taa fapiti name pana pataasaana rabuna.” ²⁰ E fataapus re ta'ulan a vana sire e re usie.

²¹ A falet famodak fulaa e xalum a xasa rofeti-nan fulaa, na Jems nare Jon xuvul pa tamare, na Sebedi. Rutul taxa waan xuluna xaati e rutul taxa faigotan a vana sirutul. E na Yesus a xel nare. ²² E fataapus re ta'ulan a xaati e na tamare e re usie.

²³ Na Yesus a falet xolai pe Galili e nane fepitaa la maana lifu ina faxuvulan siri e kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran. E a maana buk giisan aava fo sip a rabuna, nane vil faroxoie. ²⁴ A mu rabuna aave ri xuus fatexaas a xasanofuna pana e mui a mu rabuna xapiak pe Siria ri texaas sena e ri maa lisan a rabuna aava ri giis xe sina: nari pana maana buk giisan e pana maasaxan molava, nari aava vovau saat fo vao nari e nari aava ri gaga e nari aava mari o kari maat. E nane xo a vil faroxoi nari. ²⁵ A tang malila ti Galili, Jerusalem, Judia e ti la bina Dekapolis

sina mu rabuna aava ri pife Juda e ti la bina la xasa paxasing ina Raarum Jordan, nari xapiak ri usie.

5

Na Yesus A Fepitaa Pana Mu Vilaana Aava Ri Fasavat A Faamamaasan

Lk 6:20-23

¹ Layaan nane xalum a malila aave, nane laak fadak xe xuluna put e nane nai su' e mu fefeng sina ri maa savat ² e nane fapiti nari malaan:

³ “Nari aava ri texaas o ri pife tigina fatak la matana Piran sena mu vilaana siri xa, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso a fatataganan sina Piran va siri.

⁴ Nari aava ri mimilisaat, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso Piran i taa famalulum nari.

⁵ Nari aava ri lamon fasivi a isiri xa, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso Piran i taa tavai nari pana xavala xapiak.

⁶ Nari aava ri lamon vulai pana mu vilaana fatak, malaan sena mataa aava lagai a lamon vulai pana fanganan, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso Piran i taa famasi nari.

⁷ Nari aava ri muluk a xasanofuna e ri xavang nari, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso Piran i taa muluk nari vaxa.

⁸ Nari aava vulai ri vubuk sisiak xe sina Piran, naboxo a naian siri a roxo paaliu senaso ri taa xalum a Piran.

⁹ Nari aava ri lisan a luaian la palou ina rabuna xuvul pana Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a Piran taa xali nari pana mu
rafulak sina.

¹⁰ Nari aava rabuna ri vil pengan nari sena usiaana vilaana fatak sina Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a fatataganan sina Piran va siri.

¹¹ “A naian simi a roxo paaliu layaan a rabuna ri ferawai fasaat semi e ri vil pengan nami e ri bit tifi nami pana maana bitan saat senaso mi namkai sega. ¹² Mi merao e mi faamamaas senaso a sepirigus xami la xunavata a mo molava paaliu. Paamua ri vil pengan a mu rabuna ina kuus fatuxai e naboxo ri taxa vil malaane xe simi sait.

A Ferawaian Paap Pana Sol E Malang

¹³ “Nami aava mi namkai, mi malaan sena sol la palou ina mu rabuna. Taasaxa tamo sol a pife xakaarik malaafaa mi taa faxakaarik fulane? E tamo pife xakaarik a piau ta faisok ina fulaa e a rabuna ri taa tapine e ri paas xolane.

¹⁴ “Nami ve mi malang xana mu rabuna la xavala. A bina laa'ui xuluna put pife fexaxaas sena fufunai. ¹⁵ E vaxa mu rabuna ri taa pife faram a laam siri e fune lapaana bi o lana vuk ina xariu, bo? Piau! Ri taa faneie xuluna ivin ina talo mu rabuna xapiak la lifu, ri taa fexaxaas sena kaalum. ¹⁶ E malaanabe' mi taa faxalit a mu rabuna pana malang simi talo ri taa xalum a maana faisok roxo simi e ri taa kuus faatulan na Tamami laa'ui la xunavata.

Na Yesus A Filimaan Xena Vil Fexaxaasan A Vuputkai La Matavas

¹⁷ “Muta lamon o ne fo savat xena kawaasan a mu vuputkai o ferawaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai, ne pife savat xena kawaasanaan nari, piau, ne savat xena vil fexaxaasan nari la matavas. ¹⁸ Ne xuus tuunei nami, fefexaxaas a yaan a xunavata xuvul pana xavala ri taa malit, piau ta nekalayan modak ti lana xakalayan ina vuputkai i taa malit fefexaxaas a yaan a maana mo aanabe' ri taa savat la matavas. ¹⁹ Nase' laxao a saxa vuputkai modak e fapiti a xasanofuna xena laxawe, i taa mataa palau paaliu lana fatataganan sina Piran. Taasaxa, nane aava langai sena vuputkai e fapiti a xasanofuna pana langaiaana i taa matalava lana fatataganan sina. ²⁰ Senaso ne xuus nami, tamo a mu vilaana fatak simi ri pife xasliu a mu vilaana sina mu Ferasi e nari aava ri fepitaa pana vuputkai, mi taa pife laak la fatataganan sina Piran.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Vupunuk

²¹ “Lokavai mi fo langai o mu priis ri xuus a rabuna: ‘Muta punuk mataa e nase' a punuk a mataa i taa tigina lapaana tiisan.’ *Tln 20:13*

²² Taasaxa nenia, ne xuus nami o nase' ta mataa a maraleian na tina i taa waan lapaana tiisan. E fulaa, nase' ta mataa a xuus na tina o ‘A putum a faat!’ nane, a mu matalava ri taa tiise. Taasaxa, nase' ta mataa a kuus pana ‘No vavagai!’, i taa fakasanaman lana fata aava i taxa raam vulai.

²³ “E voxo tamo no taxa laak la lifu lotu xena lisan a tatavai siim xe sina Piran e no lamon fa'uli a saxa tiam a maraleian nano, ²⁴ ta'ulan a tatavai

siim la nona ivin ina faramaana tatavai e falet paamu xe si tiam e vil faroxoi a waanan sime e mui no taa fe lotu pana tatavai siim.

²⁵ “Tamo saxa mataa rao i lisan nano xe la bina ina tiisan, vil faroxoi fatapusan a lagafan sina. Vile layaan me taxa falet xe la bina ina tiisan ulaa i tamaa lisan nano xe sina mataa ina tiisan e nane xo i taa lisan nano xe sina mataa ina faxatang a mu vipis e naak i taa pis nano. ²⁶ Ne xuus tuunei nano o no taa pife mulus tapinan fefexaxaas no taa sui xapin a maana faat xapiak.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Femilungaian

Mk 9:42-47

²⁷ “Nami, mi texaas o paamua ri kuus, ‘Muta mati xuvul pana saxa aava fo tamai.’ ²⁸ Taasaxa nenia, ne xuus nami o nase' ta mataa a kaalum xe sina tefin xena nanoman a vilaana saat xuvul pana, nane fo mati xuvul pana xo lana lamonan sina. ²⁹ E tamo a mataam pamuaan a fasavat a vilaana saat malaan, put tapine. Senaso tamo i taa waan i taa kawaasan a toyan xapiak siim. A mo roxo o a xavil modak ina taam i taa malit talo a taam xurul i taa pife waan la vaa'ul ina fakasanaman pana fata. ³⁰ E malaan sena mataam, tamo a maam pamuaan a fasavat a vilaana saat, patal tapine. A mo roxo a xavil modak ina taam i taa malit talo a taam xurul i taa pife waan la vaa'ul ina fakasanaman pana fata.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Fataxapin A Tamaian

³¹ “Ri fo kuus o nase' ta mataa a ta'ulan na naasana i taa tavaie pana lagasai xena fataxapin a tamaian sire. ³² Taasaxa, ne xuus nami o a

mataa a fexaxaas sena ta'ulan na naasana pana fufuna saxa mon: tamo a tefin xo a mati xuvul pana xasafuna. Tamo a mataa a ta'ulan a tefin sina e a tefin aave a tamai fulaa, a mataa aave fo vil favupunoie sena tamaian fa'ui aava saat. E nane aava tamai sina tefin aave, i taxa vil a vilaana saat sait.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Kuus Fakalimaan

³³ “Lokavai mi fo langai o ri xuus a rabuna, ‘Muta bit sena fakalimaanan simi. Taasaxa vil fasavat a maana mo aava mi fakalimaan pana xe sina Memai.’ ³⁴ Taasaxa nenia, ne xuus nami, muta fakalimaan pana isina saxa mo. Muta fakalimaan pana xunavata senaso Piran taxa nai paamuian a rabuna pave ³⁵ e muta fakalimaan pana xavala senaso a vena vaapaas sina o pa Jerusalem senaso a bina sina King Lava. ³⁶ E muta fakalimaan pana putum senaso no pife fexaxaas sena lamon faati o a fui siim i taa savat pasak o maxata. ³⁷ Layaan no ferawai, kuus mon pana ‘aang’ o ‘piau’. A so ta mo no kuus pana fulaa a savat sena saxa aava saat paaliu, na Setan.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Susuaa

³⁸ “Mi fo langai pana ferawaian malaan: ‘Tamo a mataa i taa kawaasan a matana saxa mataa, lavaxa a matana mataa aave i taa kawaasanan. E tamo saxa i taa kawaasan a fana xasa mataa, a fana mataa aave i taa kawaasanan sait.’ ³⁹ Taasaxa nenia, ne xuus nami, muta susuaa xe sina mataa aava bilai fasaat xe simi. Tamo saxa i taa tavaf a yaavaam, ti tapuk e lisan a xasa payaavaam. ⁴⁰ E tamo saxa taa lisan nano xe lana lifu ina tiisan xena siak a ‘siot’ siim lavaxa, tavaie

pana marapi ina xakaafutan sait. ⁴¹ E tamo ta saxa taa xuus faagutan nano pana yaasaana mo matafan sina xe lasuun fadak, falet xuvul pana xe lasuun paaliu. ⁴² E layaan ta mataa taa nung nano pan' ta mo, tavaie pana. Layaan ta mataa a vubuxan a mo siim, muta kuus o piau.

Vubuxan Xasingit A Mu Xaiyaas Siim

⁴³ “Mi texaas sena xakalayan aava kuus malaan: ‘Vubuxan xasingit a mu pabung simi e baian faagutan a mu xaiyaas.’ ⁴⁴ Taasaxa nenia, ne xuus nami, vubuxan xasingit a mu xaiyaas simi e fenung xe sina Piran talo i taa xavang nari aava ri vil pangan nami. ⁴⁵ A vilaana malaan i taa faxaalit o nami, mi rafulak si Tamami pe la xunavata. Senaso nane a vil falak a ngaas xena malang la mu bina xapiak sina mu rabuna roxo e saat. E a lisan a raafui xena xavang a mu rabuna xapiak, nari aava ri bilai faroxo e nari aava ri bilai fasaat. ⁴⁶ Xenaso a Piran i taa fasepirigus nami tamo mi vubuxan xasingit a rabuna aava ri vubuxan xasingit nami mon? A mu rabuna ina siak taakis xana paamua lava ti Rom vaxa, ri vil malaane. ⁴⁷ E tamo mi fasusui a mu timi mon mi pife vil ta mo roxo sena xasafuna, bo? A mu rabuna aava ri pife namkai sena Piran, nari vaxa ri vil malaane. ⁴⁸ E voxo nami xo mi taa tigina fatak vulai malaan sena Tamami pe la xunavata i taxa tigina fatak vulai.”

6

A Fepitaian Si Yesus Sena Tatavai Xe Sina Mu Valagof

¹ Na Yesus a ferawai fulaa e pebukan nari, “Faxatang! Muta vil a maana faisok roxo la matavas talo a mu rabuna ri taa xalume. Senaso tamo mi vil malaane na Tamami pe la xunavata i taa pife tavai nami pana sepirigus.

² “E voxo, layaan mi xavang a mu valagof, muta kuusane pana piifaana tafiu malaan sena mataa xalemana maranga. Senaso nari, ri vil malaane la lifu ina faxuvulan siri e la salan talo a mu rabuna aava ri xalum nari, ri taa faatulan nari. Ne xuus tuunei nami o a Piran taa pife tavai nari pan' ta sepirigus fulaa. ³ Taasaxa, layaan mi xavang a valagof, vil fune talo piau ta mataa fulaa i taa texaas sena. ⁴ E a Piran, na Tamami aava xalum a maana mo mi vil fune, i taa fasepirigus nami.

A Fepitaian Pana Vilaana Ina Fenungan Xe Sina Piran

Lk 11:2-4

⁵ “Layaan mi fenung, muta vile malaan sena mu xalema maranga. Senaso nari, ri buk fenung la lifu ina faxuvulan e pe la femarangaian ina salan talo maana rabuna xaves ri taa xalum nari. Ne xuus tuunei nami o a Piran taa pife tavai nari pan' ta sepirigus fulaa. ⁶ Taasaxa, layaan mi fenung, laak la nobina simi talo mi taa waan nami sang mon; xao a matana nobina aave e fenung xe si Tamami aava waan pave xuvul pami. E na Tamami aava xalum a so ta mo mi vile pave, i taa fasepirigus nami. ⁷ Layaan mi fenung, muta ferawai pana maana vapaling palau malaan sena mu rabuna aava ri pife Juda. Nari, ri lamon o a Piran taa sui a fenungan siri senaso ri ferawai faaxaves. ⁸ Muta usi a vilaana siri senaso na

Tamami, nane texaas sena so ta mo mi xaxaalif pana paamuina yaan mi fine pana.

⁹ “Mi taa fenung malaanabe':

‘Tamamaam pe la xunavata,

a isaam a xaradak paaliu e maam suai faagut sena.

¹⁰ A fatataganan siim i taa savatmaan

e a mu vubuxanan siim ri taa savat la matavas la palou imaam

malaan se' ri savat la xunavata.

¹¹ Tavai nemaam pana fanganan a fexaxaas xe tanin.

¹² E lamon tapin a maana vilaana saat simaam

malaan semaam xo maam fo lamon tapin

a mu vilaana saat sina xasanofuna xe simaam.

¹³ E muta lisan nemaam xe lana vavalam

taasaxa tivotan nemaam xasena gutan ina saatan.’

¹⁴ Tamo mi lamon tapin a vilaana saat sina xasanofuna aava ri vile xe simi, na Tamami pe la xunavata, i taa lamon tapin a vilaana saat simi vaxa. ¹⁵ Taasaxa tamo mi pife lamon tapin a

vilaana saat sina xasanofuna lavaxa, na Tamami i taa pife lamon tapin a vilaana saat simi.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Falfaalan

¹⁶ “Layaan mi falfaal, muta falet xolai pana nonau kanamsaat malaan sena mu xalema maranga. Ri falet xolai pana nonau vusiit talo mu rabuna ri taa xalum nari o ri taxa falfaal. Ne xuus tuunei nami o a Piran i taa pife tavai nari pan' ta sepirigus fulaa. ¹⁷ Layaan mi falfaal, xamak a nonau imi e salei fati a fui simi ¹⁸ talo a rabuna ri taa pife xalum a falfaalan simi. Na Tamami sang

mon aava mi pife fexaxaas sena xalume, nane xa taa texaas. E nane aava xalum a maana mo fufunai mi fuuna vile, i taa fasepirigus nami.

A Fepitaian Pana Fafanaian Roxo Ti La Xunavata

¹⁹ “Nabe' la xavala, muta faxuvul a fafanaian senaso nabe' a yainiit e vusulai re kawaasan a maana mo aave e mu rabuna ina fenau ri taa kas a lifu e ri fenoue. ²⁰ Taasaxa laa'ui la xunavata mi taa faxuvul a maana fafanaian roxo senaso pave a yainiit e vusulai re taa pife kawaasan a maana mo aave e mu rabuna ina fenau ri taa pife laak lana xena fenau. ²¹ Senaso la so ta bina mi faxuvul a maana fafanaian roxo simi lana, a bina aave mi taa lamon fatie.

A Ro Matami Re Malaan Sena Laam

²² “A ro matami ve re ro laam xena famalang a tami. Tamo a matami a tateak e matavas, a tami xurul i taa bas pana malang. ²³ Taasaxa, tamo a matami a saat e gagaali, a tami xurul i taa bas pana suk. E tamo a malang aava waan la tami a suk, a suk aave a molava temasaat.

²⁴ “A mataa a pife fexaxaas sena yaasok lapaana ro mataa piran, piau. Senaso i taa baian a saxa e vubuxan a saxa o i taa faisok faagut lapaana saxa e langai pesalai sena saxa. Mi pife fexaxaas sena faisok lapaana Piran e la yaan naang faisok xena faxuvulaana faat xaanum xa.

Muta Lalamon Faaxaves

²⁵ “E voxo ne xuus nami, muta lalamon faaxaves sena toyan simi: sena so ta mo mi taa ngane o nume o sena so ta marapi mi taa xafut a tami pana. A toyan simi a molava sena fanganan e

a tami a molava sena marapi, bo? ²⁶ Kaalum pana mu maanu la tavegof: ri pife xapis a kam o faxuvul a fanganan xena timine la lifu ina fawaanaana. Taasaxa na Tamami pe la xunavata, nane faxatang faroxoi nari. E nami, lana lam-onan sina Piran, mi pelalava sena maanu, bo? ²⁷ E nase' a fexaxaas sena famodus a waanan sina nabe' la xavala pana lalamon faaxaves?

²⁸ “Xenaso mi taxa lalamon faaxaves sena marapi? Lamon pana mu fur pe la yi, ri pife faisok o vesan a mo xena xafut nari. ²⁹ Taasaxa ne xuus nami o na King Solomon aava toxan a fafanaian xaves, nane pi ta marapi magaaf malaan seri. ³⁰ Tamo a Piran i taa famaas a yi aava waan tanin e mafu ri sung a fata pana, naak i taa tamana tavai nami pana marapi xena xafut nami xa, bo? Ai, a namkaian simi a modak paaliu! ³¹ E voxo muta lalamon faaxaves e kuus malaan: ‘A fanganan siak i taa savat ti faa? o a numan siak? o marapi siak?’ ³² A mu rabuna aava ri pife namkai sena Piran, ri fuuna lalamon faaxaves sena maana mo malaan. Taasaxa na Tamami pe la xunavata, nane texaas o mi vubuxan a maana mo aave. ³³ E voxo nami, mi taa seng paamuin a fatataganan sina Piran e a vubuxanan fatac sina e layaan mi vil malaane, nane xo i taa tavai nami pana maana mo xapiak aave vaxa. ³⁴ E voxo, muta lalamon faaxaves pana so ta mo i taa savat mafu. A yaan mafu a toxan a lagafan sina xa. A lagafan ti tanin mon a fexaxaas, muta falavaie.

7

Muta Tiis A Xasanofuna

¹ “Muta tiis a xasanofuna talo no taa pife tiisan. ² Senaso no taa tiisan malaan se' no tiis a xasanofuna. E so ta buk ngangai aava no tiis a xasanofuna pana no taa tiisan pana vaxa.

³ “Senasou no xalum a wai modak la mata tiam taasaxa no pife lamon pana wai modus aava waan la mataam? ⁴ Xenaso no taa xuus na tiam, ‘Man, ne taa siak tapin a newai modak la mataam’ layaan nano xa no toxan a wai modus la mataam. ⁵ Mataa xalema maranga! Paamua xo, siak tapin a wai modus la mataam xa e mui, layaan no kaalum famatavas, no taa siak tapin a wai modak la mata tiam.

⁶ “Muta tavai a mu piu pana mo motaap; muta tapalan a mo roxo paaliu malaan sena xixiut la nona mu vio. Tamo no vil malaane, ri tamaa paas xolane e ti tapuk fa'ulaa xena falou nano.

Nung A Piran Pana Maana Mo Aava No Vubux-ane

Lk 11:9-13

⁷ “Fin a Piran pana maana mo aava no vubux-ane e no taa siaxe, seseng e no taa tingine, vipit la matana lifu sina Piran e i taa kase xe siim. ⁸ Senaso nase' ta mataa i taa fia'i i taa siaxe; nase' ta mataa i taa seseng i taa tingine; nase' ta mataa i taa vipit la matana lifu sina Piran i taa kase xe sina.

⁹ “Nami mu tamana rafulak, mi taa pife tavai a lak simi pana faat layaan a fin nami pana bret, bo? ¹⁰ O tamo a fin nami pana din mi taa pife tavaie pana tiui, bo? ¹¹ E tamo nami aava mi rabuna saat, mi tavai a mu rafulak simi pana maana mo roxo, tuuna paaliu na Tamami pe

la xunavata, i taa tavai nari aava ri fine, pana maana mo roxo. ¹² E voxo, lana maana mo xapiak bilai xe sina xasanofuna malaan se' no vubuk o ri taa bilai xe siim: a vilaana aanabe' a fufuna mu vuputkai e mu fepitaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai.

Laak La Matana Yalaxau Aava Modak

¹³⁻¹⁴ “A salan aava falet xe la bina ina kawaas vulai a molava e a matana yalaxau xe pave a talakas falava e maana rabuna xaves ri sangas usi a salan aave. Taasaxa matana yalaxau xe sina toyan tuuna a modak e a salan xe pave a modak paaliu e piau ta rabuna xaves ri tingin a salan aave. Taasaxa nano, no taa laak xe lana matana yalaxau aave xena siak a toyan vulai.

A Wai E Xalana

¹⁵ “Faxatang sena mu rabuna ina kuus fatuxai bit. Ri savat simi pana vilaana mam malaan sena sipsip taasaxa lana xunus iri ri malaan sena piu vupung. ¹⁶ Mi taa taraxali nari sena vilaana siri. A yeis tuturuk pife fasavat a xalana wain marafut e a yi palau pife fasavat a xalana xakaap. ¹⁷ A wai roxo e tateak i taa fasavat a xalana marafut taasaxa a wai aava pife boak faroxo i taa fasavat a xalana mopaak aava pife roxo. ¹⁸ A wai roxo e tateak pife fexaxaas sena fasavat a xalana mopaak aava pife roxo e a wai aava pife boak faroxo pife fexaxaas sena fasavat a xalana marafut e roxo. ¹⁹ E ta wai aava pife fasavat a xalana roxo i taa tei tapinan xe lana fata. ²⁰ E voxo, mi taa taraxali a mu rabuna ina kuus fatuxai bit sena vilaana siri.

A Yaan Layaan A Piran I Taa Tiis A Mu Rabuna

²¹ “Pife nari xapiak aava ri fuuna xali vulanau pana Memai siri, ri taa laak la fatataganan sina Piran, piau. Nari aava ri usi fatak a vubuxanan si Tamaang pe la xunavata mon, ri taa laak lana.

²² Layaan a yaan ina tiisan taa savat a maana rabuna ri taa xuusau, ‘Memai, Memai! Maam kuusan fasavat a Lagasai sina Piran lapaana gutan ina isaam, bo? E maam gei tapin a maana vovau saat e vil a maana mo fa'ipul lapaana gutan ina isaam, bo?’ ²³ E nenia, ne taa xuus nari, ‘Ne ngalngolan nami. Faapalau sega, nami aava mi vil a mu vilaana saat.’

A Ro Buk Mataa Ina Vavesai
Lk 6:47-49

²⁴ “E voxo nase' ta mataa a langai a ferawaian siak e usie, i taa malaan sena mataa pana texaasan aava vesan a lifu sina xuluna faat tateak. ²⁵ E a raafui a molava e a ulim molava a savat e a reref a fiit faagutan a lifu aave e pife poxo senaso a fufuna tateak. ²⁶ Taasaxa nase' ta mataa a langai pesalai sena ferawaian siak, nane malaan sena mataa vungut aava vesan a lifu sina la gun tataavus. ²⁷ E a raafui a molava e a ulim molava a savat e a reref a fiit faagutane e poxo. E a lifu aave a tagalas xapiak.”

²⁸ Layaan na Yesus fo fataxapin a ferawaian aanabe' a malila ri ipulan a fepitaian sina. ²⁹ Senaso nane pife fepitaa malaan sena mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai, piau, a fepitaian sina a toxaan a gutan ina.

8

*Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Tana Tapak**Mk 1:40-44; Lk 5:12-14*

¹ Layaan na Yesus a sivimaan ti xuluna put a malila ri usie. ² E lana yaan naang a mataa tana tapak maa bukaak la ka Yesus e kuus, “Memai, tamo no vubuxane no fexaxaas sena vil faroxoiau.”

³ Na Yesus a talangai xe sina pana mana e tawe e a suie, “Aang, ne vubuxane. Savat roxo!” A tana mataa aave a savat roxo fa'ipul sena giisan sina.

⁴ E na Yesus a xuuse, “Langai! Muta xuus ta mataa pana. Falet fatak xe sina priis talo i tafe taxan faroxoi a taam, e mui no taa tatavai pana mo aava na Moses a kuus pana xena faxalit a rabuna pana vil faroxoiaan nano.”

*Na Yesus A Vil Faroxoi A Sisiak Sina Saxa Paamua Ina Rawen Ti Rom**Lk 7:1-10*

⁵ Layaan na Yesus a laak la bina Kapanam a saxa paamua ina rawen ti Rom a savat sina e fenung pana xakaavangan sina malaan,

⁶ “Matalava, a sisiak siak pe la lifu, a giis la ivin sina. A pife fexaxaas sena falet xolai e taxa maasak faagut.”

⁷ Na Yesus a kuus, “Ne taa fe vil faroxoie.”

⁸ Taasaxa paamua aave a suie, “Piau Matalava, no taa pife savat la lifu siak senaso nano, no matalava e nenia, ne mataa palau. No taa kuus mon e a sisiak siak i taa roxo fulaa. ⁹ Nenia sait, ne waan lapaana tateaxan ina paamua siak e ne toxaan a rabuna ina rawen lapaana tateaxan iga. Ne taa xuus a saxa pana ‘Falet!’ e a falet; ne xuus

a saxa pana 'Man' e a filimaan e ne xuus a saxa yaasok siak pana 'Vil a mo aanabe' e nane vile."

¹⁰ Layaan na Yesus a langai pana mo aanabe' a ipul faagut sena e a kuus xe sina mu rabuna aava ri waan xuvul pana, "Ne xuus tuunei nami, ne pi titingin ta saxa pe Israel pana namkaian malaanabe'. ¹¹ Ne xuus nami o maana rabuna ri taa savat ti paa e ti kol e taa nai la fenamo molava lana fatataganan sina Piran xuvul pa Abraham, Aisaak nari na Yaakop. ¹² Taasaxa, nari aava Piran a siak fati nari paamua, ri taa tapinan xe lana suk e pave ri taa taangiis faagut e faxakengat a fari."

¹³ E mui na Yesus a xuus a paamua ti Rom, "Falet xe la lifu siim e a so ta mo no namkai sena i taa savat la matavas xe siim." E a sisiak sina paamua aave a savat roxo monabe' mon.

*Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Xaves
Mk 1:29-34; Lk 4:38-41*

¹⁴ Layaan na Yesus a laak la lifu si Pita, nane xalum na imu Pita taxa mati la ivin pana tana lalagaf. ¹⁵ Nane tao a mana e a lalagaf a malit fa'ipul e a tana feroxo e nane tamasiak e faigotan a fanganan xana.

¹⁶ La vung aave a rabuna ri lisanmaan a mu rabuna pana vovau saat xe si Yesus. E na Yesus pana ferawaian mon a gei tapin a mu vovau saat e a vil faroxoi nari xapiak aava ri toxan a maana buk giisan. ¹⁷ E malaanabe' nane fasavat famatavas a maana mo aava na Aisaia, saxa mataa ina kuus fatuxai, fo ferawai pana. A kuus, "Nane xa a siak tapin a giisan sitaara e mulus tapin netaara sena maasaxan." *Ais 53:4*

*A Rovaat Aava Re Buk Usi Na Yesus**Lk 9:57-60*

¹⁸ Lavaxa, layaan na Yesus a kaalum o a malila ri fakaliuane, nane fasei faagutan a mu fefeng sina o ri taa falet fatak xe la xasa paxasing ina raarum. ¹⁹ E saxa mataa ina fepitaa pana vuputkai maa savat sina e a kuus, “Mataa ina Fepitaa, ne taa usi nano tamo no falet xe faa.”

²⁰ E na Yesus a suie, “A mu piu vupung ri toxan a liing siri e mu maanu la tavegof ri toxan a singa siri, taasaxa a Natuna Mataa piau ta nobina xena mati fangaafus.”

²¹ A saxafuna aava usi na Yesus, a kuus, “Memai, paamua turoxo o ne taa fe xaafan na Tamaang.”

²² Taasaxa na Yesus a suie, “Usiau e ta'ulan a mu rabuna aava ri fo maat xena xaafan a mamaat siri xa.”

*Na Yesus A Famararol A Reref E Tof Molava**Mk 4:36-41; Lk 8:22-25*

²³ Layaan na Yesus a xawas xuluna xaati a mu fefeng sina ri xawas sait. ²⁴ E a tang reref molava xuvul pana raafui re savat fa'ipul la laman e a xaati aave faasilak i lus. Taasaxa na Yesus i taxa matef. ²⁵ A mu fefeng sina ri fe faparaye e ri kuus, “Memai! Fakaxup netaara ulaa taara tamaa xarak!”

²⁶ Na Yesus a sui nari, “Xenaso mi mataut temasaat? A namkaian simi a modak paaliu, bo?” E mui a tamasiak e fasei a reref e tof molava pana re taa taxapus e a reref e tof molava re mararol.

²⁷ E nari xapiak ri ipul e ri kuus, “Nane nase!? Nane ve a so ta buk mataa? A reref e tof molava re langaie.”

Na Yesus A Mulus Tapin A Rovaat Tomexaan Sena Maana Masalai

Mk 5:1-20; Lk 8:26-39

²⁸ Layaan na Yesus maa savat la xasa paxasing ina raarum la bina ri xalie pa Gadarin, a rovaat tomexaan pana maana masalai re savat ti la matana xawaa e re fesuaian na Yesus. A rovaat aave re toxan a gutan molava e a rabuna ri pife fexaxaas sena sangas liu et la salan aave. ²⁹ E layaan re xalum na Yesus re xukulai faagut, “Rao no sivin nemaame, Natuna Piran? No fo savat xena fakasanamaan nemaame paamuina yaan fatak ina tiisan, bo?”

³⁰ A toxan a tagaan vio taxa waan faasilak e ri taxa fangan. ³¹ E a mu masalai ri nung na Yesus, “Tamo no feng tapin nemaam xasena rovaat aanabe' feng nemaam xe lana tagaan vio aapave.”

³² E na Yesus a xuus nari, “Falet!” E voxo ri ta'ulan a rovaat aave e ri fe vao a tagaan vio. A mu vio xapiak ri fala sivi ti la xasing ina put xe lana raarum aave e ri fexarak e ri maat. ³³ A mu tomexaan aava ri fuuna faxatang a tagaan vio aave ri sinuf xe la bina faasilak e pave ri kuusan a xuuskuus xurul e a so ta mo a savat sina rovaat tomexaan aava mu masalai fo ta'ulan nare. ³⁴ E voxo a mu rabuna xapiak ti la bina ri fesuaian na Yesus. Layaan ri xalume, ri nung faagutane o i taa ta'ulan a bina siri.

9

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Maalapen Pe Kapanam

¹ Lavaxa, na Yesus a xawas xuluna xaati e fe ulaa xe la xasa paxasing ina raarum xe la bina fatak sina. ² E pave, ri lisan a mataa maalapen aava mati la ivin xe sina. Layaan a xalum nari, a texaas o a namkaian siri a tateak e a kuus xe sina mataa maalapen, “Muta mataut, ka fesing! A mu vilaana saat siim fo lamon tapinan.”

³ E saxano rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri fexuus nari xa, “A mataa aanabe¹ a lamon o nane ve a Piran! I taxa sarak sena Piran!”

⁴ Taasaxa na Yesus a texaas sena so ta mo ri taxa lamon pana e a kuus, “Xenaso mi taxa lamon pana maana mo mosaat malaan? ⁵ Ne fexaxaas sena kuus, ‘A vilaana saat siim fo lamon tapinan,’ o ‘tamasiak e sangaset’. A so ta mo a malui sega xena ferawai pana? ⁶ Taasaxa ne taa faxalit nami o a Natuna Mataa a toxaan a tateaxan xena lamon tapin a vilaana saat nabe¹ la xavala.” E nane xuus a mataa maalapen, “Tamasiak, yaas a ivin siim e no ulaa xe la lifu siim!” ⁷ A mataa aave a tamasiak e ulaa xe la lifu sina. ⁸ Layaan a rabuna ri xalume, ri mataut e ri kuus faatulan a Piran senaso nane tavai a rabuna pana tateaxan malaan.

*Na Yesus A Xel Na Matiu Xena Usie
Mk 2:14-17; Lk 5:27-32*

⁹ Layaan na Yesus i taxa ta'ulan a bina aave a xalum a mataa ina siak taakis i taxa nai la nobina faisok sina, a isina na Matiu. E na Yesus a xuuse, “Usiau.” E na Matiu a tamasiak e usie.

¹⁰ E lumui layaan na Yesus taxa fangan xuvul pa Matiu, a maana rabuna xaves ina siak taakis

xuvul pana xasano rabuna saat ri maa nai fangan xuvul pa Yesus e mu fefeng sina. ¹¹ Saxano Ferasi ri xalum a vilaana aanabe' e ri fin a fefeng si Yesus, “Xenaso a matalava simi a fangan xuvul pana rabuna saat malaanabe'?”

¹² E na Yesus a langai e sui nari, “A mataa ina irin a pife xavang nari aava ri piau ta giisan taasaxa i taa xavang nari aava ri giis. ¹³ Falet e lamon pana malasuf ina ferawaian sina Piran aava kuus, ‘Ne vubuxan a vilaana ina fangaasik e pife vilaana ina tatavai pana mu tiir.’ Ne fo savat xena xelaana rabuna saat talo ri taa usiau e pife xena xelaan nari aava ri roxo.”

A Fiaian Sena Vilaana Ina Falfaal

Mk 2:18-22; Lk 5:33-39

¹⁴ E mui a mu fefeng si Jon ina Fasufan ri maa savat si Yesus e ri fine, “Xenaso nemaam e mu Ferasi maam fuuna falfaal faaxaves taasaxa mu fefeng siim ri pi ri falfaal?”

¹⁵ Na Yesus a sui nari, “Mi lamon o a mu fesing sina mataa aava i taa tamai, ri taa kanamsaat layaan ri taxa waan xuvul pana fesing siri, bo? Piau, ri taa pife kanamsaat. Taasaxa a yaan i taa savat layaan a mataa aava tamai, i taa pife fexaxaas sena waan xuvul pari e lana yaan aave ri taa falfaal.

¹⁶ “Piau ta mataa i taa kap a marapi ina vupung xavai pana nemarapi fa'ui. Senaso, layaan i taa xamak a marapi fa'ui i taa gat e i taa ririk falavai a valof ina vupung aave. ¹⁷ E vaxa, piau ta mataa i taa timin a raarum ina xalana wain lana saxa mo aava ri vesane pana vipin xavai ina meme aava pagala senaso, layaan a raarum ina xalana

wain aave i taa siak vuvusen lana, i taa tuguput a vipin pagala aave. E a raarum ina xalana wain aave i taa talatiu e a mu vipin ri taa kawaasanan. Taasaxa ri taa timin a raarum ina xalana wain lana mo ina vipin aava fa'ui e i taa fadatan talo nare xapiak re taa waan faroxo.”

Na Yesus A Fatatoi Fa'uli A Lak Tefin Sina Saxa Paamua Sina Mu Juda

Mk 5:22-43; Lk 8:41-56

¹⁸ Layaan na Yesus i taxa ferawai xe siri pana maana mo aanabe' a saxa paamua sina mu Juda maa savat sina e bukaak la nona e a kuus, “A lak tefin siak fo maat monabe' mon. Taasaxa tamo no taa tao a putuna i taa to fa'ulaa.” ¹⁹ E na Yesus a tamasiak e usie xuvul pana mu fefeng sina.

²⁰⁻²¹ Layaan na Yesus taxa sangas et a tefin aava toxan a lagafan pana ragei lava pana mariaas sangafilu saxa pana taragua, a savat la mina senaso a ilisai, “Naak ne taa tao a marapi sina mon e ne taa roxo fulaa.” E voxo a tao a xasing ina marapi sina.

²² Na Yesus a tapuk fa'ulaa e a xalume e a kuus, “Muta mataut, tefin! A namkaian siim fo vil faroxoi nano.” E monabe' mon a tefin aave a roxo.

²³ E mui na Yesus a laak la lifu sina paamua aave. Layaan a xalum a rabuna ri taxa piif farawei a tungaal ina xaxaafai e mu rabuna ri taxa tangiis a mamaat ²⁴ a kuus, “Faapalau, a lak tefin aave pife maat, i taxa matef mon.” E nari, ri nangan xuluna. ²⁵ Taasaxa layaan a paamua aave fo feng tapin a malila xe lamalei na Yesus a laak xe la nobina aava lak tefin taxa mati lana e

fe tao a mana e nane tamasiak. ²⁶ A kuusanaana mo aave a falet xolai la mu bina xapiak.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Rovaat Aava Matare Piif

²⁷ E na Yesus a ta'ulan a bina aave e lana sangasan sina a rovaat aava matare piif, re usie e re xukulai, “Natu Devit, Muluk nemaame!”

²⁸ Layaan nane fo laak la lifu, a rovaat aave re maa savat sina e nane fin nare, “Me namkai o ne fexaxaas sena vil faroxoi name, bo?”

E re suie, “Aang, Matalava.”

²⁹ E na Yesus a tao a matare e a kuus, “I taa savat malaan sena namkaian sime!” ³⁰ E re fexaxaas sena kaalum fulaa. Na Yesus a xuus faagutan nare, “Muta xuus fatexaas ta mataa pana.” ³¹ Taasaxa layaan re falet, re fexuus a maana rabuna xaves la maana mu bina xapiak, pana.

Na Yesus A Vil Faferawai A Mataa Po

³² Layaan a rovaat aave re taxa falet, saxano rabuna ri lisan a mataa aava po sena vovau saat, xe si Yesus. ³³ E layaan na Yesus a gei tapin a vovau saat aave a mataa aava tamu po a ferawai. A mu rabuna ri ipul e ri kuus, “Taara pi xaxalum ta mo malaanabe' pe Israel.”

³⁴ Taasaxa mu Ferasi ri kuus, “Nane fuuna gei tapin a mu vovau saat lapaana gutan sina paamua lava ina mu vovau saat.”

A Mu Rabuna Faisok Ri Pife Xaves

³⁵ Na Yesus a falet xe la maana mu bina lava e modak e fepitaa la mu lifu ina faxuvulan siri e kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran e vil faroxoi a rabuna pana maana

buk giisan xapiak. ³⁶ Layaan a xalum a malila, a muluk nari senaso ri lamon faaxaves sena maana mo e ri piau ta saxa xena xavang nari. Ri malaan sena mu sipsip aava ri piau ta mataa xena faxatang nari. ³⁷ E a xuus a mu fefeng sina, “A mu rabuna aanabe' ri malaan sena fanganan la uma aava matoxol. Taasaxa rabuna ina faisok ri pife xaves fexaxaas xena faxuvule. ³⁸ Fenung xe sina Piran aava mataa tafuna uma aave o i taa feng a maana rabuna ina faisok xe la uma xena faxuvul a fanganan aava matoxol.”

10

A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Mk 3:16-19; Lk 6:14-16; Fk 1:13

¹ Na Yesus a xel faxuvul a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua sina e tavai nari pana tateaxan xena gei tapin a mu vovau saat e vil faroxoi a rabuna pana maana buk giisan xapiak.

² A isina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua aave a malaan: paamua, na Saimon aava ri xalie pa Pita xuvul pa tina, na Endru e na Jems xuvul pa tina, na Jon aava re ro lak si Sebedi. ³ E na Filip nare Baatalamiu, na Tomas nare Matiu aava mataa ina siak taakis; na Jems aava lak si Elfias e na Taadius, ⁴ na Simon aava waan la parabuna ri xalie pana Selot e na Judas Iskeriot aava pet lisan na Yesus.

Na Yesus A Feng A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Xena Vil A Faisok Mk 6:8-11; Lk 9:3-5; 10:4-12

⁵ Na Yesus a feng a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua aanabe' e a xuus nari, "Muta falet xe lan' ta bina sina mu rabuna aava ri pife Juda o xe lan' ta bina sina mu Sameria. ⁶ Taasaxa, mi taa falet xe sina mu Israel senaso ri malaan sena mu sipsip aava ri milung. ⁷ Falet e kuus fasavat malaan, 'A fatataganan sina Piran i taxa waan faasilak.' ⁸ Vil faroxoi a mu rabuna aava ri giis, fatatoi fa'uli a mu mamaat, vil faroxoi nari pana tari tapak e gei tapin a mu masalai. Mi fo siak xatam a tateaxan xena faisok aanabe' e voxo mi taa xavang xatam a rabuna. ⁹ Muta siak ta faat, ¹⁰ muta yaas a bi pana maana mo pami; muta siak a marapi ina vupungan o 'slipa' o xipa fulaa. A rabuna ri taa fakas a mataa ina faisok pana fanganan e a maana mo xana.

¹¹ "Layaan mi savat la bina lava o modak, laak lana e seng a mataa roxo aava i taa kas a lifu sina xe simi e waan xuvul pana fefexaxaas a yaan mi ta'ulan a bina aave. ¹² Layaan mi laak lana lifu aave fasusui nari malaan, 'A luaian i taa waan xulumu.' ¹³ E tamo a rabuna ti lana lifu aave ri kas a lifu siri xe simi, fin a Piran o i taa faluai nari. Tamo piau, a luaian aave i taa ulaa xe simi. ¹⁴ E tamo a rabuna lana saxa lifu o bina ri taa pife kas a lifu siri xe simi o langai simi, ta'ulan a bina aave e saf tapin a pof la kami. ¹⁵ Ne kuus tuuna, lana yaan ina tiisan lava sina Piran, a Piran i taa faxalit a mu rabuna saat ti Sodom nare Gomora pana mamaaluxan molava sena rabuna ti la maana bina aave. ¹⁶ Langaiau! Ne taxa feng nami xe la mu bina xaves malaan sena mu sipsip aava ri pife fexaxaas sena vil votan nari xa xasena mu

piu vupung aava ri lagai faagut. Mi taa faxatang seri e muta tigma xuvul pari.

*A Rabuna Ri Taa Vil Pengan A Mu Yaamut Si
Yesus*

Mk 13:11-13; Lk 21:12-17

¹⁷ “Faxatang! Senaso a toxan a rabuna ri taa pis nami e fatiginei nami la matana rabuna ina tiisan ti la mu bina e ri taa inis faagutan nami pana yeis lana lifu ina faxuvulan siri. ¹⁸ Ri taa fatiginei nami la matana mu paamua ti Rom e mu paamua ti la mu bina lava senaso mi namkai sega e mi taa kuus xakaavang sega xe sina mu paamua aave e mu rabuna aava ri pife Juda.

¹⁹ Layaan a mu rabuna aave ri pis lisan nami xe lana bina ina tiisan, muta lamon faaxaves pana so ta mo mi taa ferawai pana o malaafaa mi taa kuusan famatavase senaso layaan a yaan fatak i taa savat a Piran i taa xuus nami pana so ta mo mi taa ferawai pana. ²⁰ A maana vapaling aava mi ferawai pana ri taa pife mu vapaling simi fatak. A Vovau si Tamami pe la xunavata, i taxa ferawai la ngusumi.

²¹ “A mu rabuna tomexaan ri taa pet lisan a mu tiri xa xena punuxaan nari e a tamana rafulak ri taa vil malaane sena rafulak siri. E mu rafulak ri taa taaluugan na ninari e tamari xena punuxaan nare. ²² A mu rabuna xapiak ri taa baian nami senaso mi namkai sega. Taasaxa nase' ta mataa i taa lo tigma fatateak lana namkaian sina fefex-axaas a yaan fataxapiak, i taa kaaxup. ²³ Layaan ri vil pengan nami la saxa bina, sinuf xe la xasa bina. Ne kuus tuuna o mi taa pife lisan a lagasai

siak xe la mu bina xapiak pe Israel paamuina filimaanan sina Natuna Mataa.

²⁴ “A rabuna u'usi ri pife matalava sena rabuna ina fepitaa siri e a yaasok a pife matalava sena mataa tafuna. ²⁵ E voxo a mataa u'usi i taa faamamaas layaan i taa malaan sena mataa ina fepitaa sina e a yaasok layaan i taa malaan sena mataa tafuna. Tamo ri fo xali a paamua ina matafetama pana Bilsibul,* naak ri taa xali a mu rabuna la matafetama sina pana vaxa.

²⁶ “E voxo muta mataut seri senaso a maana mo xapiak aava fufunai i taa savat la matavas talo a mu rabuna ri taa texaas sena.

²⁷ “A so ta mo ne xuus nami sang mon pana mi taa kuusane la palou ina mu rabuna e so ta mo taara fo ferawai pana la palou itaara mon, mi taa xukulai pana talo a mu rabuna xapiak ri taa langaie. ²⁸ Muta matautan nari aava ri taa punuk a vipin simi taasaxa ri pife fexaxaas sena punuk a xunus imi. Taasaxa mi taa mataut sena Piran aava fexaxaas sena kawaasan xapin a vipin xuvul pana xunus ina mataa la bina ina fata aava i taxa raam vulai. ²⁹ A tuuna, mi taa maraan a ro maanu modak pana fomirak faat taragua taasaxa tamo na Tamami a pife turoxo pana, pi ta saxa siri i taa poxo xe lapia e maat. ³⁰ E fulaa, a Piran xa a texaas sena xakatan ina fui simi a talavisan. ³¹ E voxo muta mataut senaso nami, mi pelalava sena mu maanu xaves la matana Piran.

Nari Aava Ri Tigina Xuvul Pa Krai E Nari Aava Ri Gilise

* **10:25:** A malasuf ina isin aanabe! ve ‘a paamua ina mu masalai.’

³² “Layaan a mataa i taa kuus fasavat la palou ina rabuna o nane namkai sega, nenia, ne taa xuus na Tamaang la xunavata o nane aave a usiau. ³³ Taasaxa, nase' ta mataa a faaxolusanau la palou ina rabuna, ne taa xuus na Tamaang la xunavata o ne ngalngolane.

Na Yesus A Lisan A Fevisan La Palou Ina Rabuna E Pife Luaian

³⁴ “Muta lamon o ne fo savat la xavala xena lisan a luaian, piau. Ne pife savat xena lisan a luaian taasaxa fevisan. ³⁵ Ne savat xena ‘fati taaluugan a mu rafulak tomexaan xasena mu tamari e mu rafulak tefin xasena mu ninari e mu enari. ³⁶ A mu matafetama sina mataa ri taa xaiyaas sina.’

³⁷ “Ne piau ta vepén la palou ina rabuna siak xan' ta mataa aava vubuxan xasingitan sina xe si tamana o ninana a molava sena vubuxan xasingitan sina xe siak. E ne piau ta vepén la palou ina rabuna siak xan' ta mataa aava vubuxan xasingitan sina xe sina lak tomexaan o lak tefin sina a molava sena vubuxan xasingitan sina xe siak. ³⁸ E nase' ta mataa a pife yaas a bolo sina e usiau, i taa piau ta vepén la palou ina rabuna siak. ³⁹ Nane aava lalamon vulai xena tao fatateak a toyan sina, i taa pife waan lana toyan tuuna. Taasaxa nane aava lamon fepalauan a toyan sina senaso i taxa namkai sega, i taa siak a toyan tuuna xe vulai.

A Piran I Taa Fasepirigus A Rabuna

⁴⁰ “Nane aava kas a lifu sina xe simi, a kase vaxa xe siak e nane aava kas a lifu sina xe siak, a kase xe sina Piran aava fengau. ⁴¹ Nane aava kas a

lifu sina xe sina mataa ina kuus fatuxai senaso a taraxali a vepen sina, i taa siak a sepirigus malaan sena mataa ina kuus fatuxai aave. E nane aava kas a lifu sina xe sina saxa aava usi fatak a vubuxanan sina Piran, i taa siak a sepirigus malaan sena saxa aave. ⁴² E tamo saxa taa tavai a mataa palau ti la palou ina mu rabuna siak pana raarum marafut senaso a usiau, a sepirigus sina i taa pife malit.”

11

A Mu Fefeng Si Jon Ina Fasufan Ri Savat Si Yesus

¹ Layaan na Yesus a fapiti xapin a mu rabuna sangafilu saxa pana taragua sina, a ta'ulan a bina pave e falet xena fepitaa e kuusan fasavat a Lagasai Roxo la maana bina pe Galili.

² Layaan na Jon ina Fasufan pe la bina ina vipisan, a langai pana maana mo na Krais taxa vile, a feng a saxano fefeng sina xe sina. ³ E ri fe fin na Yesus, “Xuus nemaam, nano, no saxa aava na Jon a kuus o i taa savat o maam taa waan bang a xasafuna?”

⁴ E na Yesus a sui nari, “Ulaa xe si Jon e xuuse pana so ta mo mi fo langaie e xalume: ⁵ a mu rabuna aava ri tamu piif ri kaalum fulaa; a mu rabuna aava ri tamu maalapen ri sangas; nari aava tari tamu tapak ri roxo paaliu. Nari aava ri tamu vaang, ri langai. Nari aava ri tamu maat ri to fa'ulaa e a mu valagof ri taxa langai a Lagasai Roxo. ⁶ Nari aava namkaian siri sega pife milung, ri taxa faamamaas.”

⁷ La fena faletan sina mu fefeng si Jon na Yesus a ferawai xe sina malila se Jon, “Layaan mi falet

xe si Jon pe la xobingil, mi lamon o mi taa xalum a so? A yi i taxa lep la reref? ⁸ Mi falet xena xalum a so? A mataa pana marapi roxo malaan sena paamua king? Piau, a rabuna aava ri falak a marapi malaan ri fuuna taagul la tang lifu sina king! ⁹ Xuusau, no falet xena xalum a so? A mataa ina kuus fatuxai, bo? Tuuna paaliu, mi xalum a mataa ina kuus fatuxai taasaxa nane a matalava sena mu rabuna ina kuus fatuxai xapiak. ¹⁰ Lana Xakalayan Taap a Piran a ferawai pa Jon layaan a kuus:

‘Ne taa feng a fefeng siak xena lisan a lagasai paamuin nano e nane i taa faigotan a salan xaanum.’ *MLK 3:1*

¹¹ “Tuuna, ne xuus nami o na Jon ina Fasufan a matalava sen' ta mataa aava taxa to. Taasaxa nane aava mataa palau la palou ina rabuna sina Piran a matalava se Jon. ¹² Ti la yaan na Jon ina Fasufan a kuusan fasavat a lagasai sina, fefexax-aas a yaan aanabe' a maana rabuna aava ri baian a Piran, ri taxa faisok faagut xena tivotanaana savatan sina fatataganan sina. ¹³ Paamuina yaan si Jon, a mu vuputkai si Moses e mu rabuna ina kuus fatuxai ri ferawai pana yaan layaan a Piran i taa fasavat a fatataganan sina. ¹⁴ E tamo mi buk namkai sena lagasai siri o piau, na Jon ve na Ilaija aava ri fo kuus o i taa savat. ¹⁵ Langai, tamo a tangami a talakas.

¹⁶ “A mu rabuna ti tanin, ri malaan sena so? Ne taa ferawai seri malaafaa? Ri malaan sena mu rafulak aava ri nai la bina ina faasot. Saxa parafulak ri xukulai xe sina saxanofuna

¹⁷ ‘Maam piif a tungaal ina faamamaasan taasaxa

mi pife tia! Maam tangiis a mamaat e nami,
mi pife taangiis.’

¹⁸ Layaan na Jon a savat, nane falfaal e pife num a raarum ina xalana wain e a mu rabuna ri kuus o a masalai fo vawe. ¹⁹ Layaan a Natuna Mataa a savat, nane xo a fangan e num e mu rabuna ri kuus, ‘Kaalum! nane fangan vulai e num temasaat e fesing sina mu rabuna ina siak taakis e xasanofuna aava ri bilai fasaat.’ Taasaxa mi taa texaas sena texaasan tuuna layaan mi xalum a malangiis ina.”

*A Rabuna Lana Saxano Bina Ri Pife Puk Tapin
Nari Xa Xasena Vilaana Saat Siri*

Lk 10:13-15

²⁰ A mu rabuna lana maana bina aava na Yesus fo vil a maana mo fa'ipul lana, ri pife puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri e nane baras faagutan nari sena. ²¹⁻²² Nane kuus, “Kaari, nami mu Korasin e mu Betsaida, senaso a fakasana-maan nami i taa saat paaliu sena mu Tair e mu Saidan senaso tamo a maana mo fa'ipul aava mi fo xalume, ri fo savat pe la ro bina Tair e Saidan, a mu rabuna saat pave ri tafo falak a marapi maxata e tapalan a vebit ina fata la puturi xena faxaalit o ri fo puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri. ²³ E nami mu Kapanam mi faatulan nami xa e mi lamon o a mu rabuna pe la xunavata vaxa ri taxa faatulan nami, bo? Piau, a Piran i taa tapin fasivi nami xe la bina ina fakasanaman vulai. E tamo a maana mo fa'ipul aava mi fo xalume, ri fo savat pe la bina Sodom, tanin nari tafo waan lunai. ²⁴ Ne xuus tuunei nami o la yaan

ina tiisan lava a fakasanamaan nami i taa molava seri mu Sodom.”

Na Yesus A Fin A Rabuna O Ri Taa Maa Savat Sina Xena Fangaafus

Lk 10:21,22

²⁵ La yaan aave na Yesus a kuus, “Tamaang, nano, no Memai ina xavala e xunavata xapiak e ne kuus faasiroxo xe siim senaso no fo fun a maana mo xasena rabuna pana texaasan e masaman taasaxa no fo faxalit famatavas a mu rabuna palau pana maana mo aanabe! ²⁶ Tuuna paaliu, Tamaang, no vubuk rao i taa savat malaan e no faamamaas pana. ²⁷ Na Tamaang fo tavaiau pana maana mo xapiak. Pi ta mataa a texaas se Natuna, na Tamana sang mon, e pi ta mataa a texaas se Tamana, na Natuna e nari aava na Natuna a siak fati nari xena texaas sena.

²⁸ “Filimaan xe siak nami aava mi maare pana yaasaana maana lagafan e ne taa fangaafus nami. ²⁹ Turoxo o nenia, ne taa paamuian nano e taare taa fepa'usan a lagafan siim e ne taa fapiti nano. Senaso ne fuuna lo usi a vilaana mam e ne pife xalum fasivi ta mataa. Layaan no waan lapaana tateaxan iga no fexaxaas sena fangaafus. ³⁰ Senaso ne taa paamuian nano lana salan aava pife lagaf xena usiaana e a so ta mo ne tavai nano pana xena yaasaana a pife matafan temasaat sema.”

12

A Mu Ferasi Ri Gel Tifi Na Yesus Sena Yaan Ina Fangaafusan Sina Mu Juda

Mk 2:23-28; Lk 6:1-5

¹ La yaan aave na Yesus taxa sangas falet lana saxa uma 'wiit' e a yaan aave a Yaan ina Fangaafusan sina mu Juda. A mu fefeng sina ri lagai e ri vuak a putuna 'wiit' e ri ngan a mu kam ina. ² Layaan a mu Ferasi ri xalume, ri kuus xe si Yesus, "Kaalum, a mu fefeng siim ri taxa kawaasan a vuputkai sitaara senaso a vuputkai sitaara a kuus votan a faisok la Yaan ina Fangaafusan."

³ E nane sui nari, "Tuuna, mi fo kat lana Xakalayan Taap sena so ta mo na Devit fo vile layaan nane, xuvul pana rabuna sina, ri lagai, bo?

⁴ Nane xo a laak xe la lifu marapi ina lotu sina Piran e siak a bret ina tatavai xana Piran e nari, ri ngane naapalaan a vuputkai a kuus votan nari sena bret aave, senaso a fanganan sina mu priis sang mon. ⁵ E tuuna, mi fo kat lana vuputkai si Moses o a maana Yaan ina Fangaafusan, a mu priis lana tang lifu lotu sina Piran vaxa ri fuuna kawaasan a vuputkai sena faisok siri taasaxa ri pife vupuno, bo? ⁶ Ne xuus nami o a saxa aava molava sena tang lifu lotu taxa waan. ⁷ A Xakalayan Taap a kuus, 'Ne vubuxan a vilaana ina mamaaluxan e pife vilaana ina tatavai pana mu tiir.' Tamo mi tetaas tuuna sena malasuf ina ferawaian aanabe' mi taa pife xali a rabuna aava ri pife vupuno pana vupuno. ⁸ Senaso nane aava Natuna Mataa, nane ve a Memai ina Yaan ina Fangaafusan."

A Mataa Mana Maat

Mk 3:1-6; Lk 6:6-11

⁹ Na Yesus a ta'ulan a bina pave e laak lana lifu ina faxuvulan siri ¹⁰ e pave a mataa mana maat

taxa waan. Saxano rabuna ri buk bit tifi na Yesus pan' ta vilaana saat e voxo ri fine, “I taxa tisui a vuputkai sitaara xena vil faroxoi a mataa la Yaan ina Fangaafusan, bo?”

¹¹ E na Yesus a sui nari, “Tamo saxa la palou imi a toxa a sipsip saxa mon e a poxo du lana vaa'ul molava la Yaan ina Fangaafusan, tuuna i taa yuuf falaxe ti lana vaa'ul, bo? ¹² E a mataa a molava paaliu sena sipsip. E voxo a vuputkai sitaara a turoxo o taara taa xavang a mataa la Yaan ina Fangaafusan.”

¹³ E mui a kuus xe sina mataa mana maat, “Talangaian a maam.” E nane talangaiane e fo roxo, malaan sena xasa mana. ¹⁴ E a mu Ferasi ri falet e ri fexuus kasam o ri taa punuxe malaafaa.

A Piran A Siak Fati Na Yesus Xena Sisiak Sina

¹⁵ Na Yesus a texaas sena lamonan siri e voxo ta'ulan a bina aave. A maana rabuna xaves ri falet xuvul pana e nane xo a vil faroxoi nari xapiak aava ri giis ¹⁶ e a pebukan nari o ri taa pife xuus fatexaas a saxanofuna pana. ¹⁷ A kuus malaan talo ferawaian sina Piran la ngusu Aisaia, a mataa ina kuus fatuxai, i taa savat la matavas:

¹⁸ “Kaalum, ne fo siak fati a mataa aanabe' xena sisiak siak. Ne vubuxan xasingite e ne faamamaas pana. Ne taa fabase pana Vovau siak e i taa xuus a mu rabuna xapiak pana vilaana ina tiisan tuuna. ¹⁹ I taa pife fegagelai o xukulai faagut e i taa pife sangas la salan xena ti ferawai. ²⁰ I taa pife vuak a yi aava tamaalun e i taa pife famaat a fata aava pife rangat faagut, fefexaxaas a yaan a vilaana ina tiisan tuuna i taa onam

a saatan. ²¹ E a mu rabuna xapiak ri taa lamon fanei a maana mo aave la isina.” *Ais 42:1-4*

Na Yesus Nare Bilsibul

Mk 2:23-27; Lk 11:17-22

²² E bak saxano rabuna ri lisan a mataa xe si Yesus. A mataa aave a piif e po senaso a masalai fo vawe. Na Yesus a vil faroxoie e nane fexaxaas sena kaalum e ferawai fulaa. ²³ A malila ri ipul pana maana mo na Yesus fo vile. E ri fefiai, “Naak nane ve na Natu Devit, bo?”

²⁴ Layaan a mu Ferasi ri langai pana, ri sui nari, “Nane taxa gei tapin a mu masalai senaso a faisok lapaana gutan sina paamua siri, na Bilsibul.”

²⁵ Na Yesus a texaas sena lamonan siri e a kuus xe siri, “A bina lava aava fepatoxanan xena fevisanaan nari, i taa kawaasanan. A bina modak o matafetama aava fepatoxanan xena fevisanaan nari i taa pife waan. ²⁶ E mi kuus o nenia, ne taxa gei tapin a mu masalai lapaana gutan si Setan e voxo a fatataganan sina a fepatoxanan e i taa waan malaafaa? ²⁷ E tamo ne gei tapin a mu masalai lapaana gutan si Bilsibul, a mu rabuna simi ri gei tapin nari lapaana gutan sise'? Lavaxa, a faisok siri i taa faxaalit o a gelan simi xulok pife tuuna. ²⁸ Tuuna, pife tateaxan i Bilsibul taasaxa Vovau sina Piran aava tavaiau pana gutan xena gei tapin a mu masalai. E a mo aanabe' a faxaalit tuuna o a fatataganan sina Piran fo savat xo.

²⁹ “Pi ta mataa i taa laak lana lifu sina mataa tateak e fe fenou a maana mo sina tamo a pife bugut paamuine. E mui i taa siak tapin a maana mo sina.

³⁰ “Nase' ta mataa pife tigina xuvul paga, nane taxa gilisau. Nase' ta mataa pife xavangau pana faxuvulaana rabuna siak, i taxa tapalan nari. ³¹ E voxo ne xuus nami o a Piran xo i taa lamon tapin a maana vilaana saat sina rabuna e maana mo saat aava ri ferawai xasena taasaxa i taa pife lamon tapin a faasaalan sin' ta mataa aava ferawai fasaat xasena Vovau Xaradak sina. ³² Nase' ta mataa a ferawai fasaat sena Natuna Mataa, a Piran taa lamon tapine taasaxa nase' ta mataa aava ferawai fasaat xasena Vovau Xaradak, i taa pife lamon tapinan, la yaan aanabe' e la mu yaan i taa savat.

³³ “Tamo wai a tateak mi taa siak a xalana roxo taasaxa tamo wai a malmal e saat a xalana vaxa i taa saat. Mi taa taraxali a so ta buk wai mi toxane sena xalana. ³⁴ Nami mu lamavaang, mi pife fexaxaas sena ferawai pana mo roxo senaso mi rabuna saat. A so ta lamonan a fabas a xunus imi i taa savat la matavas layaan mi ferawai. ³⁵ A mataa roxo a lisan a maana roxoyan ti la faxuvulan ina maana roxoyan sina. A mataa saat a lisan a maana mo mosaat ti la faxuvulan ina maana mo mosaat sina. ³⁶ Ne xuus nami, lana yaan ina tiisan a mu rabuna xapiak ri taa tigina la nona Piran xena gel votai sena maana miraxana ferawaian saat xapiak. ³⁷ E a Piran xa i taa xali nami pana vupuno o piau, sena ferawaian simi.”

Na Yesus A Bai Vil A Mo Fa'ipul

Lk 11:29-32

³⁸ E mui saxano rabuna ina fepitaa pana vuputkai xuvul pana saxano Ferasi ri ferawai e ri kuus, “Mataa ina Fepitaa, maam vubuk o no taa vil a mo fa'ipul.”

³⁹ Taasaxa nane sui nari, “Nami ve mi mu rabuna saat e mi langai pesalai sena Piran taasaxa mi buk xalum a mo fa'ipul. Piau! Mi taa xalum a fakalimaanan i Jona aava mataa ina kuus fatuxai. ⁴⁰ Na Jona waan la xuna tang din pana yaan talatul xurul e malaan se Jona a Natuna Mataa i taa waan la bina mamaat pana yaan talatul xurul. ⁴¹ La yaan ina tiisan a mu rabuna ti Ninive' ri taa tigina e gel tifi nami senaso nari, ri puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri layaan ri langai a lagasai si Jona. E ne xuus nami, naboxo, a saxa aava molava se Jona taxa waan. ⁴² E lana yaan naang, a Paamua Tefin ti Siba i taa tigina e gel tifi nami senaso nane ta'ulan a bina sina e falet lasuun xena langai a ferawaian sina Paamua King, na Solomon aava toxaan a texaasan e masaman molava e tuuna ne xuus nami o a saxa aava molava se Solomon taxa waan.

A Vovau Saat A Seng A Lifu Fa'ui
Lk 11:24-26

⁴³ “Tamo a vovau saat i taa ta'ulan a mataa, i taa sou? I taa falet xolai la xobingil xena sengaana bina ina fangaafus, taasaxa piau. ⁴⁴ E mui a ilisai, ‘Naak ne taa ulaa xe la lifu siak.’ A ulaa e xalume ri fo gone e vil faroxoie taasaxa lana gof. ⁴⁵ Nane fe xel a maana vovau pisiguak aava ri saat paaliu sena e nari xapiak ri maa taagul pave. A waanan sina mataa aave a saat paaliu sena waanan sina paamua. E i taa savat malaan sena mu rabuna saat ti tanin. A waanan siri i taa pemamosaat sena waanan ti paamua.”

Na Nina Yesus Xuvul Pana Mu Tina Ri Savat Sina

Mk 3:31-35; Lk 8:19-21

⁴⁶ Na Yesus taxa ferawai xe sina mu rabuna aave lunai e na ninana xuvul pana mu tina ri maa savat. Ri tigina lamalei e ri kuus o ri buk ferawai xuvul pana. ⁴⁷ Saxa la palou iri a xuus na Yesus, “Kaalum, na ninaam e mu tiam ri taxa waan lamalei e ri buk rao ri taa ferawai xuvul pama.”

⁴⁸ E na Yesus a suie, “Nase' na ninaang? E nase' a mu tiak?” ⁴⁹ Mui a talangai xe sina mu rabuna sina e a kuus, “Kaalum! na ninaang e mu tiak ri taxa waan nabe'. ⁵⁰ Nase' ta mataa a usi fatak a vubuxanan si Tamaang la xunavata, nane ve a tiak e vasaak e ninaang.”

13

A Ferawaian Paap Sena Mataa Tatara'uma

Mk 4:1-12; Lk 8:4-10; 10:23,24

¹ La yaan naang, na Yesus a ta'ulan a lifu aave e fe nai la vangana Laman Galili xena fepitaa.

² Nane xawas xuluna xaati senaso a malila ri ti fakaliuane xena langai sina. Nane nai la xaati e mu rabuna ri tigina la gun. ³ Nane fapiti nari pana maana mo xaves e xavang famasam nari pana maana ferawaian paap. Nane kuus, “Saxa yaan a mataa tatara'uma a falet la uma sina xena tapalan a mu kam. ⁴ E layaan i taxa tapalan a mu kam, saxano kam ri poxo la salan e mu maanu ri maa ngan xapine. ⁵ Saxanofuna ri poxo lapi la bina faat e piau ta xavala xaves. E a mu kam aave ri boak fataapus. ⁶ Taasaxa layaan a ngaas a savat

fulaa, a nuk a maana mo xurul e ri femaiyang senaso a xarei iri pife fexaxaas. ⁷ Saxanofuna fulaa ri poxo la xavala xuvul pana kam ina yeis tuturuk. E mu tuturuk aave ri boak fataapus e a kam ina 'wiit' pife fexaxaas sena fa'oname. ⁸ Taasaxa saxano kam ri poxo la xavala roxo e ri fasavat a mu kam xaves: saxanofuna a kam xaves e saxanofuna a kam xaves paaliu." ⁹ E na Yesus a kuus, "Langai, tamo a tangami a talakas."

¹⁰ E mui a mu fefeng sina ri fe waan la tana e ri fine, "Senasou no fuuna lo ferawai paap xe sina mu rabuna?"

¹¹ E na Yesus a sui nari, "A Piran fo tavai nami pana masaman sena mo fufunai ina fatataganan sina, taasaxa xe siri, piau. ¹² A mo aanabe' a tuuna, senaso a mataa aava toxan a masaman i taa toxan a masaman molava. E a masaman sina i taa fexaxaas sena e i taa pesasoliu. E nane aava piau ta mo, a so ta mo modak aava nane toxane i taa siak tapinan. ¹³ Nabe' ve a fufuna ferawaian paap siak:

'Ri kaalum taasaxa ri pife taraxali a so ta mo ri taxa xalume. E ri langai a maana vapaling ri laak la tangari taasaxa ri bai langai e ri pife masam.' *Isi 12:2*

¹⁴ E voxo a kuus fatuxaian si Aisaia a ferawai seri malaan:

'A mu rabuna aanabe' ri taa langai
taasaxa ri taa pife masam, ri taa kaalum
taasaxa ri taa pife taraxali
a so ta mo ri taxa xalume

¹⁵ senaso a lamonan siri a sopat e ri pife fexaxaas sena siak a texaasan.

Ri vil votan a tangari talo ri taa pife langai e
ri xafut a matari talo ri taa pife kaalum.

Tamo ri pife vil malaane ri tamaa
kaalum pana matari, langai pana tan-
gari e masam la xunus iri e puk a
vilaana siri e ne taa vil faroxoi nari.’
Ais 6:9,10

¹⁶ “Taasaxa waanan simi a roxo paaliu senaso a
Piran fo tiuan a roxoyan sina xulumi. E a matami
ri kaalum famatavas e tangami ri langai pana
masaman. ¹⁷ A tuuna, ne xuus nami o mu rabuna
ina kuus fatuxai e maana rabuna sina Piran ti
kavai, ri buk xalum a maana mo mi xalume e
langai a maana mo mi langaie, taasaxa piau.

*Na Yesus A Kuus Famatavas Pana Malasuf Ina
Ferawaian Paap Sena Mataa Tatara'uma*

Mk 4:13-20; Lk 8:11-15

¹⁸ “Langai xo e masam sena malasuf ina fer-
awaian paap sena mataa tatara'uma. ¹⁹ Nari
aava ri langai a lagasai ina fatataganan sina Piran
taasaxa ri pife masam xapine, ri malaan sena mu
kam aava ri poxo la salan. Na Setan, a Mataa
Saat, maa savat e pagas tapin a lagasai aave ti
lana xunus iri. ²⁰ E nari aava ri tao a lagasai pana
faamamaasan layaan ri langaie, ri malaan sena
mu kam aava ri poxo la bina faat. ²¹ Taasaxa
a lagasai aave pife waan fatateak la xunus iri
e ri usi famodaxe mon. Layaan a lagafan o vil
penganan a savat la toyan siri senaso ri namkai
sena lagasai aave, ri ta'ulan fatapusane. ²² E
nari aava ri langai a lagasai aanabe' ri malaan
sena mu kam aava ri poxo la palou ina mu yeis
tuturuk. Taasaxa ri lamon faaxaves pana maana

mo ina toyan siri e ri vubuxan temasaatan a faat e maana mo ri taa maraane e mu vilaana aanabe' ri kawaasan a lagasai aave talo i taa pife fasavat a vilaana roxo. ²³ E nari aava ri langai a lagasai aave pana masaman, ri malaan sena mu kam aava mataa tatara'uma tapalane la xavala roxo. Ri taa fasavat a maana faisok roxo malaan sena kam aava fuua pana mu kam xaves e xaves paaliu."

A Ferawaian Paap Pana Mu Latan

²⁴ Na Yesus a xuus nari pana xasa ferawaian paap fulaa: "A fatataganan sina Piran a malaanabe'. A mataa tatara'uma a tapalan a mu kam roxo la uma lava sina. ²⁵ Saxa vung xo layaan a mu rabuna ri taxa matef, a xaiyaas sina mataa aave maa savat xena xapis a latan la palou ina kam roxo e falet faapalau. ²⁶ Layaan a mu kam ri boak e fuua, a latan vaxa a boak e fuua.

²⁷ "E a mu sisiak sina mataa aave ri maa savat sina e ri fine, 'Matalava, no xapis a uma lava siim pana kam roxo. A latan a savat ti faa?"

²⁸ "E nane sui nari, 'Saxa xaiyaas siak fo vile.' E ri fine, 'No vubuk rao maam taa fe put tapin a latan aave?"

²⁹ "Taasaxa a sui nari, 'Piau, layaan mi put a latan mi tamaa put a kam roxo aava fo boak vaxa. ³⁰ Ta'ulan a kam roxo e a latan xena savat faxuvul fefexaxaas a yaan ina faxuvulaana. E lana yaan aave ne taa xuus a mu rabuna ina faisok siak o ri taa put tapin a latan paamua e pis faxuvule xena farama, e mui ri taa faxuvul a kam ina 'wiit' e faneie la lifu ina fawaanaana fanganan."

A Ferawaian Paap Pana Kam Modak Aava Ri Xalie Pana Mastaat

Mk 4:30-32

³¹ Na Yesus a xuus nari pana ferawaian paap fulaa: “A fatataganan sina Piran a malaan sena kam ina mastaat aava mataa a siaxe e fe xapise la uma sina. ³² A kam ina wai mastaat a pemamodak sena xasano buk kam taasaxa layaan fo boak a pemolava sena maana buk latan e fasavat a wai talo mu maanu ri maa vesan a mu singa siri la raxana.”

A Ferawaian Paap Sena Yiis Aava Fasul A Flaua Lk 13:18-21

³³ Na Yesus a xuus nari pana ferawaian paap fulaa laa: “E a fatataganan sina Piran a malaan sena yiis aava tefin a siaxe e salate pana flaua lana bi titifai talatul fefexaxaas a flaua xurul fesul.”

A Fufuna Mu Ferawaian Paap Si Yesus

Mk 4:33-34

³⁴ Na Yesus a ferawai paap xe siri xena xuus nari pana maana mo xapiak aanabe'. Nane pife ferawai xe siri pana piau ta ferawaian paap. ³⁵ A savat malaan xena faxalit a mo aava mataa ina kuus fatuxai fo ferawai pana:

“Layaan ne ferawai xe siri ne taa ferawai paap mon.

Ne taa xuus nari pana maana mo aava waan fufunai

la tangpat ina maana mo xapiak.” *Yng 78:2*

Na Yesus A Kuusan Famatavas A Malasuf Ina Ferawaian Paap Pana Latan

³⁶ Layaan na Yesus fo ta'ulan a malila e fe laak la lifu, a mu fefeng sina ri savat sina e ri kuus, “Xuus famatavas nemaam pana malasuf ina ferawaian paap sena latan la uma lava.”

³⁷ E na Yesus a sui nari, “A mataa aava tapalan a mu kam roxo la uma sina, nane ve a Natuna Mataa. ³⁸ A uma lava va xavala e a kam roxo va mu rabuna aava ri waan la fatata- ganan sina Piran. A latan va mu rabuna aava ri waan la fatataganan sina mataa saat ³⁹ e a xaiyaas aava xapis a latan, nane ve na Setan. A yaan ina faxuvulan ve a fataxapiak ina yaan e a mu rabuna ina faisok lana faxuvulan aave va mu angelo.

⁴⁰ “E malaan sena latan a put tapinan e faraman lana fata, lana yaan fataxapiak i taa malaan: ⁴¹ a Natuna Mataa i taa feng a mu angelo sina e ri taa put tapin nari aava ri vil familung a rabuna e nari xapiak aava ri vil a mo mosaat ti lana fatataganan sina. ⁴² E ri taa tapin fasivi nari lana vaa'ul pana fata lava e pave ri taa taangiis faagut e faxakengatan a fari. ⁴³ E mui a rabuna fata ri taa rarapak malaan sena ngaas lana fatataganan si Tamari. Langai xo tamo tangami a talakas.

Ferawaian Paap Sena Fafanaian Fufunai

⁴⁴ “A fatataganan sina Piran a malaan sena fafanaian roxo paaliu aava funan la uma. Saxa mataa a tingin a fafanaian aave e fun fulane. Nane faamamaas paaliu e fe faasot pana maana mo xapiak sina xena maraan a uma aave.

Ferawaian Paap Sena Saxa Xixiut ‘Purl’ Aava Roxo

⁴⁵ “E vaxa, a fatataganan sina Piran a malaan sena saxa mataa ina faasot aava i taxa seng a mu xixiut roxo paaliu aava ri xalie pana ‘purl’. ⁴⁶ E layaan a tingin a saxa aava roxo paaliu marasaxa, a fe faasot pana maana mo xapiak sina xena maraan a xixiut aave.

A Ferawaian Paap Sena Vana

⁴⁷ “E fulaa a fatataganan sina Piran a malaan sena saxano rabuna ina faadin aava ri tapin fasivi a vana siri pe la laman e a maana buk din xaves ri fai lana. ⁴⁸ Layaan a vana siri a bas pana din ri yuuf falaxe xe la gun e ri maa fepatoxan a mu din. A maana din roxo ri fawaane lana mu bi e maana din aava ri pife fexaxaas sena ngane ri tapine. ⁴⁹ I taa waan malaan la fataxapiak ina yaan. A mu angelo ri taa falet xolai xena fepatoxan a mu rabuna saat xasena mu rabuna fatak. ⁵⁰ E ri taa tapin nari xe lana vaa'ul pana fata lava e pave ri taa taangiis faagut e faxakengatan a fari.”

⁵¹ Na Yesus a fiiai, “Mi fo masam pana maana mo aanabe', bo?”

E ri suie, “Aang!”

⁵² E a sui nari, “Lavaxa, a rabuna ina fepitaa pana vuputkai aava ri fawaan nari xa lapaana tateaxan ina fatataganan sina Piran, ri malaan sena mataa tafuna lifu aava siak fasavat a maana mo fa'ui e maana mo xavai ti lana nobina ina fawaanaana maana mo sina.”

A Mu Nasaret Ri Gigiran Na Yesus

Mk 6:1-6

⁵³ E layaan na Yesus fo taxapus pana mu ferawaian paap aanabe' a ta'ulan a bina aave ⁵⁴ e ulaa xe pe la fufubina sina. E fe lo fapiti nari lana

mu lifu ina faxuvulan siri e nari aava ri langaie, ri ipul sena e ri fia'i, "Nane siak a texaasan molava faa? Nane vil a maana mo fa'ipul malaafaa? ⁵⁵ Taara texaas sena. Nane a lak sina mataa ina vavesai. E na ninana, na Maria e mu tina ve na Jems, Yosep, Simon e na Juut ⁵⁶ e mu vasaana vaxa ri taxa waan iau. Nane siak a texaasan e gutan aanabe' ti faa?" ⁵⁷ E voxo ri gigirane. Taasaxa na Yesus a xuus nari, "A mu rabuna la xasano bina ri taa suai sena mataa ina kuus fatuxai taasaxa nari ti la fufubina sina e la matafetama sina, piau."

⁵⁸ E nane pife vil a maana mo fa'ipul pave senaso ri pife namkai sena.

14

Na Herot A Patal Tapin A Putu Jon Ina Fasufan Mk 6:14-29

¹ Lana yaan aave na Herot taxa paamuian a mu bina pe Galili e a langai pana maana mo na Yesus taxa vile ² e a kuus xe sina mu rabuna faisok sina, "Nane toxaan a gutan xena vil a maana mo fa'ipul senaso nane ve na Jon ina Fasufan aava to fa'ulaa ti la maatan."

³ Na Herot a lamon malaanabe' senaso paamua nane fo xuus a mu rabuna sina o ri taa tao na Jon e pis fawaane la bina ina vipisan. Nane vil malaane senaso a tamai si Herodias aava naasa tina, na Filip. ⁴ E na Jon ina Fasufan fo xuuse, "Pife roxo no taa tamai si Herodias." ⁵ Na Herot a buk punuk na Jon taasaxa piau. A mataut senaso a mu Juda ri lamon o na Jon ve a mataa ina kuus fatuxai.

⁶ Taasaxa layaan na Herot xo a toxaan a matafanganai sena yaan ina luluuxan sina, nane

punuxe. A savat malaanabe': a lak tefin si Herodias a tia faamamaas la matana rabuna pave e na Herot a faamamaas paaliu sait ⁷ e nane kuus fanai xe sina malaan, "Ne kuus tuuna, ne taa tavai nano pana so ta mo no taa finau pana." ⁸ Na ninana lak a xuuse pana so ta mo i taa fin na Herot pana, e nane kuus, "Tavaiau monabe' mon, pana putu Jon ina Fasufan xuluna 'plet'." ⁹ Na Herot a kanamsaat, taasaxa nane fo kuus fanai la matana rabuna pave la matafanganai e voxo a xuus a rabuna faisok sina o ri taa tavai a tefin aave pana vubuxanan sina. ¹⁰ E voxo a feng a rabuna sina e ri fe patal tapin a putu Jon la bina ina vipisan. ¹¹ E ri lisanmaan a paat aave xuluna 'plet' e tavai a lak tefin pana e nane lisane xe si ninana. ¹² A mu rabuna si Jon ri maa yaas tapin a vipin sina e ri fe xaafane. E mui ri fe xuus na Yesus pana.

Na Yesus A Fafangan A Rabuna 5,000

Mk 6:32-34; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13

¹³ Layaan na Yesus a langai se Jon, nane xawas xuluna xaati e ta'ulan a bina aave e fe paan xe la xobingil. A mu rabuna ri langai pana faletan sina e ri ta'ulan a mu bina siri e ri sangas usie. ¹⁴ Layaan na Yesus a du ti xuluna xaati, nane xalum a malila molava e a muluk faagutan nari e a vil faroxoi nari aava ri giis.

¹⁵ La leaaf a mu fefeng xo ri maa savat sina e ri xuuse, "Faasilak a ngaas i taa rul e piau ta bina ina maraan fanganan nabe'. Feng tapin et nari talo ri taa laak la nu bina faasilak xena maraan fanganan pari xa."

¹⁶ Na Yesus a sui nari, “A roxo ri taa pife falet xolai, nami xa mi taa fafangan nari.” ¹⁷ E ri suie, “Maam toxan a fomirak bret pama e ro din mon.”

¹⁸ E nane xuus nari, “Lisanmaane.” ¹⁹ E a xuus a mu rabuna o ri taa nai su' lapia e nane tao a fomirak bret e ro din aave e kaalum xe laa'ui la xunavata e kuus faasiroxo xe sina Piran pana. Nane viak a mu bret e tavai a mu fefeng sina pana e nari, ri tavai a mu rabuna pana. ²⁰ E a mu rabuna xapiak ri fangan e ri femaasi. E mui a mu fefeng sina ri faxuvul a maana xavil ina fanganan e ri tifi a maana bi titifai sangafilu saxa pana taragua pana. ²¹ A xakatan ina mu tomexaan aava ri fangan, a faasilak 5,000 e maana lutefin xuvul pana mu rafulak vaxa ri fangan sait.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman

Mk 6:45-51; Jn 6:15-21

²² E mui na Yesus a xuus a mu fefeng sina o ri taa xawas xuluna xaati pave e ri taa falet paamuine xe la xasa paxasing ina Laman Galili e nane xa a feng tapin a mu rabuna.

²³ E layaan a mu rabuna ri fo falet, na Yesus sang mon a laak xuluna put xena fenung. E layaan a bina xo suk na Yesus sang mon taxa waan ²⁴ taasaxa a xaati aave taxa waan lasuun sena gun. A reref taxa fiit faagut e a tof taxa pitai xuluri.

²⁵ La paanen lolof na Yesus a sangas laa'ui xuluna laman e fe savat siri. ²⁶ Layaan ri xalume i taxa sangasmaan xe siri laa'ui xuluna laman, ri mataut e ri xukulai faagut e ri kuus, “A rongan ve!”

²⁷ E fataapus na Yesus a ferawai xe siri, “Fagut nami xa, muta mataut! Nenia move.” ²⁸ E na Pita a kuus, “Memai, tamo nano fatak, xelau xe siim xuluna laman.”

²⁹ E na Yesus a xuuse, “Man!” E na Pita a taladu xuluna xaati e sangaset xe si Yesus xuluna laman.

³⁰ Taasaxa, layaan a xalum a reref taxa fiit faagut, nane mataut faagut e tangpat pana du lana laman e a xukulai, “Memai, fakaxupau!”

³¹ E fataapus na Yesus a talangai xe sina e tao fatateaxe e a kuus, “A namkaian siim a modak temasaat! Xenaso no lamon maranga?”

³² E nare xapiak re xawas xuluna xaati e a laman a mararol. ³³ E mui nari aava ri waan la xaati aave, ri nangus na Yesus e ri kuus, “Tuuna, nano ve no Natuna Piran.”

Pe Genasaret Na Yesus A Vil Faroxoi A Mu Rabuna Aava Ri Giis

Mk 6:52-56

³⁴ Ri xaul patal a laman e ri fe ung pe Genasaret.

³⁵ E a mu rabuna pave ri taraxali na Yesus. E voxo ri feng a rabuna xe la nu bina faasilak xena xel faxuvul a mu rabuna aava ri giis e lisanmaan nari xe si Yesus. ³⁶ Ri nunge o i taa turoxoian a rabuna giis xena tao mon a xasing ina marapi ina vupungan sina e nari xapiak aava ri tawe, ri roxo.

15

A Mu Fepitaian Sina Mu Butaara Ti Kavai

Mk 7:1-23

¹ E mui saxano Ferasi e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri falet xe si Yesus ti Jerusalem e ri fine, ² “Xenaso a mu fefeng siim ri langai

pesalai sena fepitaian sina mu butaara? Ri pife usi a vilaana sitaara layaan rao ri fangan e ri pife xamak a mari.”

³ E nane sui nari, “E xenaso mi langai pesalai sena fefasaian sina Piran xena usi fatak a fepitaian simi xa? ⁴ Senaso a Piran a kuus, ‘Suai se ninami e tamami.’ E vaxa, ‘Nase’ ta mataa a fatatul a saat xulu ninana o tamana i taa punuxan.’ ⁵ Taasaxa nami, mi kuus o tamo mataa a toxan a mo xena xavang na ninana o tamana pana taasaxa a xuus nare, ‘A so ta mo ne fexaxaas sena xavang nami pana, ne fo tatavai xe sina Piran pana xo,’ ⁶ i taa pife ‘suai se tamana’ pana. E voxo mi taalugan a fefasaian sina Piran xena usi a fepitaian simi xa. ⁷ Nami mu xalema maranga! A kuus fatuxaian si Aisaia a tuuna layaan a ferawai semi malaan:

⁸ ‘A mu rabuna aanabe’ ri suai sega pana ferawaian siri mon taasaxa la xunus iri ri lamon fepalau sega. ⁹ A lotu siri xe siak a mo palau senaso ri fepitaa pana usiaana vuputkai siri mon malaan sena mu vuputkai siak.”

Ais 29:13

¹⁰ Na Yesus a xel faxuvul a malila e xuus nari, “Langai pana mo aanabe’ e masame! ¹¹ A mo aava mataa taa nume o ngane i taa pife falalosaate la matana Piran, piau. Taasaxa, a ferawaian aava savat ti la valana, i taa falalosaate la matana Piran.”

¹² E mui a mu fefeng sina ri filimaan xe sina e ri kuus, “No texaas o a mu Ferasi ri baian a ferawaian siim, bo?”

¹³ E nane sui nari, “A so ta mo aava na Tamaang pe laa’ui la xunavata pife xapise, i taa put tap-

inan. ¹⁴ Muta lamon faaxaves seri! Nari mu matalava aava ri malaan sena mataa piif e layaan ri taa paamuian a xasafuna aava piif, nare xapiak re taa poxo lana vaa'ul.”

¹⁵ Taasaxa na Pita a kuus, “Xuus famatavas nemaam pana ferawaian paap aanabe'.”

¹⁶ E na Yesus a xuus nari, “Mi pife matavas lunai, bo? ¹⁷ Mi pife masame, bo? A so ta mo a laak la valana mataa e du la xuna, i taa pesanan.

¹⁸ Taasaxa so ta mo a mataa ferawai pana, a savat ti la xunus ina e a maana mo aanabe' ri falalosaat a mataa. ¹⁹ Senaso ti la xunus ina, a maana lamonan saat, a ngaapunuxan, a femilungai sena tamaian, a fenau, a kuus xakaavangan bit e a kuus penganaana isina mataa, ri savat. ²⁰ A maana vilaana aanabe' ri falalosaat a mataa. E voxo layaan a mataa taa pife pife xamak a mana paamuina fanganan, a pife falalosaate.”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tefin Sina Tefin Ti Kenan

Mk 7:24-30

²¹ Na Yesus a ta'ulan a bina aave e falet xe pe la ro bina Tair e Saidan. ²² E saxa tefin ti pave aava waan lana parabuna ri xalie pana mu Kenan, maa savat sina e xukulai, “Matalava! Natu Devit, xavangau! A masalai fo vao faagutan a lak tefin siak.”

²³ Taasaxa na Yesus pife suie. A mu fefeng sina ri maa seie, “Feng tapine! Nane taxa usi netaara e i taxa xukulai faagut temasaat.”

²⁴ E na Yesus a sui nari, “A Piran fo fengau xe sina mu rabuna ti Israel senaso ri malaan sena mu sipsip aava ri milung.” ²⁵ Taasaxa tefin aave

maa bukaak e turung la kana e kuus, “Matalava, xavangau!”

²⁶ E na Yesus a suie, “A pife roxo xena siak tapin a fanganan xana mu rafalak e tavai a mu piu pana.” ²⁷ E nane suie, “A tuuna Memai, taasaxa mu piu mon ri ngan a tamirak modak aava ri poxo la ivin sina mataa siri.”

²⁸ E na Yesus a suie, “Nano, no tefin pana namkaian lava! A Piran i taa tavai nano pana vubuxanan siim.” E lana yaan fatak aave a lak tefin sina moxo a roxo.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Pana Giisan

Mk 7:31-37

²⁹ Na Yesus a ta'ulan a bina pave e sangas la itina Laman Galili. A laak xulu put e nai su'.

³⁰ A malila molava ri lisanmaan a mu maalapen, mu rabuna piif, rabuna pana mari o kari tapil, mu po e maana xasanofuna xe si Yesus e fanei nari la kana e nane xo vil faroxoi nari xapiak.

³¹ E a malila aave ri ipul faagut layaan ri xalum a rabuna aava ri tamu po, ri taxa ferawai; nari pana mari o kari tapil ri roxo fulaa; a rabuna aava ri tamu maalapen, ri taxa sangas e mu rabuna aava ri tamu piif, ri taxa kaalum. E nari xapiak ri faatulan a Piran sina mu Israel.

Na Yesus A Fafangan A Mu Rabuna 4,000

Mk 8:1-10

³² E na Yesus a xel faxuvul a mu fefeng sina e a kuus, “Ne muluk a mu rabuna aanabe' senaso ri fo waan xuvul paga pana yaan talatul e naboxo ri piau ta fanganan. Ne bai feng tapin nari pana ri lagai senaso ri tamaa maat la faletan siri.” ³³ E mu

fefeng sina ri xuuse, “Taara taxa waan la xobingil e maam taa siak a bret fexaxaas seri xapiak faa?”

³⁴ E na Yesus a fin nari, “Mi toxan a bret talavisan?” E ri suie, “A bret pisiguak e nu din modak.”

³⁵ E voxo na Yesus a fasei faagutan a malila aave o ri taa nai su' lapia. ³⁶ E nane siak a bret pisiguak e nu din aave e kuus faasiroxo xe sina Piran pana. A viak nari e tavai a mu fefeng sina pana e ri tavai a mu rabuna pana. ³⁷ Nari xapiak ri fangan e ri femaasi. E mui a mu fefeng sina ri siak faxuvul a maana xavil e ri tifi a bi titifai pisiguak pana. ³⁸ A mu tomexaan 4,000 ri fangan e maana lutefin e rafulak vaxa. ³⁹ E mui na Yesus a feng a mu rabuna xe la mu lifu siri e xawas xuluna xaati e falet xe pe Magadan.

16

A Mu Ferasi Ri Fin Na Yesus O I Taa Vil A Mo Fa'ipul

Mk 8:11-21

¹ E mui saxano Ferasi xuvul pana saxano Sedusi ri savat si Yesus. Ri buk familunge e voxo ri fine o i taa vil a mo fa'ipul xena faxalit nari o i taxa faisok lapaana tateaxan ina Piran.

² E nane sui nari, “La leaaf layaan a ngaas i rul mi kuus, ‘Mafu i taa roxo senaso a tavegof a vuung.’ ³ E la paanen ‘I taa raafui tanin senaso a tavegof a vuung e suk’. Mi texaas sena so ta mo a tavegof taxa faxalit nami pana, taasaxa mi pife fexaxaas sena masam famatavas pana maana fakali- maanan ri taxa savat monabe! mon. ⁴ Nami ve mi mu rabuna saat e mi langai

pesalai sina Piran taasaxa mi buk xalum a mo fa'ipul. Piau! Mi taa xalum a fakalimaanan i Jona mon.” E nane ta'ulan nari e falet patak.

A Yiis Sina Mu Ferasi E Mu Sedusi

⁵ Layaan a mu fefeng sina ri falet fatak xe la xasa paxasing ina raarum aave, ri maluf a bret.

⁶ E na Yesus a kuus xe siri, “Faxatang! Kaalum votai sena yiis sina mu Ferasi e mu Sedusi.”

⁷ E a mu fefeng sina ri ferawai la palou iri e ri kuus, “Naak nane kuus malaan senaso maam pife lisanmaan ta bret.”

⁸ Na Yesus a texaas sena ferawaian siri e fin nari, “Senasou e mi taxa ferawai o mi pife siak ta bret? A namkaian simi a modak lunai. ⁹ Mi pife masam lunai, bo? Mi fo maluf xo a yaan ne viak a fomirak bret pama xena fafangan a mu rabuna tomexaan 5,000, bo? A bi titifai talavisan mi fo fabase? ¹⁰ E mi lamon fa'uli a bret pisiguak? A mu rabuna tomexaan 4,000 ri fangan e fo maasi. E a bi titifai talavisan mi fo fabase? ¹¹ Senasou e mi pife masam o ne pife ferawai pana bret? Taasaxa faxatang faroxoi nami xa xasena yiis sina mu Ferasi e mu Sedusi.” ¹² E mui ri masam o a pife ferawai pana yiis ina fasul a flaua, taasaxa, a ferawai pana fepitaian sina mu Ferasi e mu Sedusi.

Na Pita Kuus Fasavat O Na Yesus Ve A Mataa Failai Sina Piran

Mk 8:27-29; Lk 9:18-20

¹³ Na Yesus a falet xe pe Sesaria Filipai e pave a fin a mu fefeng sina, “A mu rabuna ri lamon o a Natuna Mataa ve nase'?” ¹⁴ Ri suie, “Saxanofuna ri kuus o ‘na Jon ina Fasufan’ e saxanofuna ri

kuus o 'Na Ilaija' e saxanofuna laa ri kuus o 'Na Jeramaia o saxa mataa patak ina kuus fatuxai."

¹⁵ E na Yesus a fin nari, "E nami, mi kuus malaafaa sega?" ¹⁶ Na Saimon Pita a suie, "Nano ve a Mataa Failai, a Natuna Piran aava to vulai."

¹⁷ E na Yesus a xuuse, "Saimon, no natu Jona, no taa faamamaas senaso pi ta mataa a fapiti nano pana tuunayan aanabe', piau. Na Tamaang pe la xunavata, nane xa a xuus fatexaas nano pana. ¹⁸ E ne xuus nano, Pita, nano ve no faat lava e layaan ne xel faxuvul a mu rabuna aava ri taa namkai sega, nano ve no faat aava fufuna faxuvulan aave e a gutan ina maatan i taa pife fa'onam a faxuvulan aave. ¹⁹ Ne taa tavai nano pana xakap talo a so ta mo no pis votane nabe' la xavala a Piran pe la xunavata, i taa turoxo pana. E a so ta mo no muluse nabe' la xavala a Piran pe la xunavata, i taa turoxo pana vaxa." ²⁰ E na Yesus a pebukan a mu fefeng sina o ri muta kuus fasavat o nane ve a Mataa Failai sina Piran.

Na Yesus A Ferawai Pana Maasaxan E Maatan Aava Taa Savat Sina

Mk 8:31–9:1; Lk 9:22-27

²¹ Ti lana yaan aave na Yesus a tangpat pana xuus famatavasaana mu fefeng sina o a Piran a vubuk rao i taa laak xe Jerusalem. E pave a mu paamua priis, mu matalava e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri taa fasavat a maasaxan molava xuluna. E ri taa xuus faagutan a rabuna o ri taa punuxe taasaxa la fatalatulaana yaan a Piran i taa fatatoi fa'ulie ti la mamaat. ²² E na Pita a xele xe la xasing xena barase sena ferawaian

sina e a kuus, “Piau, a mo aanabe' i taa pife savat siim, Memai.”

²³ Na Yesus xo a tapuk e kuus xe si Pita, “Faapalau sega, Setan! Nano, no mo ina sopitaian siak. A Piran pife tavai nano pana lamonan siim, piau, ri savat sina mataa.”

²⁴ E na Yesus a kuus xe sina mu fefeng sina, “Nase' ta mataa a buk usiau, i taa faaxolusan nane xa e i taa yaas a bolo sina e i taa usiau.

²⁵ Nase' ta mataa a lamon o a toyan sina a mo molava i taa piau ta toyan tuuna. Taasaxa nase' ta mataa a lamon o a toyan sina pife mo molava senaso a vubuk usiau, nane xo i taa toxan a toyan tuuna paaliu. ²⁶ Tamo mataa taa siak a maana mo roxo aava waan la xavala taasaxa, a toyan tuuna sina a malit, a maana mo aave ri taa xavange malaafaa? Piau, ri taa pife xavange. Piau ta mo nane fexaxaas sena tatavai pana xena maraan fa'uli a toyan sina. ²⁷ Ne kuus malaanabe' senaso faasilak a Natuna Mataa i taa savat. I taa filimaan lana miridingan sina Piran xuvul pana mu angelo sina. E mui, i taa fasepirigus a maana rabuna fexaxaas malaan sena vilaana siri. ²⁸ Ne xuus tuunei nami o saxanofuna la palou imi ri taa pife maat lunai e ri taa xalum a Natuna Mataa taxa savat xuvul pana fatataganan sina.”

17

A Puxaan Na Yesus

Lk 9:28-36; Mk 9:2-13

¹ A yaan pisaxa lumui na Yesus a xel patak na Pita e ro fetinan Jems nare Jon e a paamuian narutul xe laa'ui paaliu la put e ri waan nari sang

mon. ² Layaan rutul taxa faalim, a xakaaluman si Yesus a puk: a nonau ina a lang malaan sena ngaas e a marapi sina a rarapak malaan sena yaamit. ³ E rutul ipulan na Moses nare Ilaija re taxa ferawai xuvul pa Yesus.

⁴ E na Pita a kuus xe si Yesus, “Memai, a mo roxo taara taxa waan nabe'. Tamo no vubuxane ne taa vesan a sawat talatul nabe', saxa xanum, saxa xa Moses e saxa xa Ilaija.” ⁵ La fena ferawaian sina a vata rarapak maa xafut nari e a ling ti la vata aave a ferawai malaan, “Nabe' ve a lak siak aava ne vubuxan xasingite. Nane fuuna fafaamamaasau. Langaie!” ⁶ Layaan rutul langai a ling aave rutul mataut temasaat e rutul poxo turung xe lapi la xavala. ⁷ Taasaxa na Yesus maa tao narutul e a kuus, “Tamasiak, muta mataut.” ⁸ E rutul saraak xe laa'ui e xalum na Yesus mon, pi ta mataa fulaa.

⁹ Layaan ri taxa sivi ti xuluna put na Yesus a xuus faagutan narutul, “Muta xuus ta mataa pana xakaaluman aanabe' aava mutul fo xalume fefexaxaas a yaan a Piran i taa fatatoi fa'uli a Natuna Mataa ti la mamaat.” ¹⁰ E a mu fefeng aave ri fine, “Senasou a mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri kuus o na Ilaija i taa filimaan paamua?”

¹¹ E nane sui nari, “A tuuna, na Ilaija i taa ulaa-maan e i taa faigotan a maana rabuna. ¹² Taasaxa ne xuus nami o na Ilaija fo filimaan xo e a mu rabuna ri ngalngolane e ri vil a saat xe sina. E malaanabe' ri taa vil a saat vaxa xe sina Natuna Mataa.” ¹³ E a mu fefeng ri masam o i taxa ferawai paap xe siri se Jon ina Fasufan.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tomexaan Pana Vovau Saat

Mk 9:14-28; Lk 9:37-42

¹⁴ Layaan ri sivi ulaa xe sina malila, saxa mataa maa savat si Yesus e bukaak la nona, ¹⁵ e nane kuus, “Matalava, muluk na natuk. Nane toxaan a giisan la putuna e fuuna gaga e maana yaan fuuna poxo xe lana fata o raarum. ¹⁶ E ne lisanmaane xe sina mu fefeng siim taasaxa ri pife fexaxaas sena xavange.”

¹⁷ E na Yesus a suie, “Nami mu rabuna, mi pi namkai e mi milung vulai! Mi famaareau. Ne taa waan xuvul pami pana yaan talavisan fulaa? Lisanmaan a lak xe siak.” ¹⁸ Na Yesus a baras a vovau saat e a vovau saat aave ta'ulan a lak aave e monabe' mon nane roxo fulaa.

¹⁹ E mui, layaan pi ta rabuna fulaa ri taxa waan, a mu fefeng ri maa fin na Yesus, “Senasou e maam pife fexaxaas sena gei tapin a vovau saat aave?”

²⁰ E nane sui nari, “Senaso a namkaian simi pife fexaxaas. Ne kuus tuuna, tamo a namkaian simi a fexaxaas malaan sena fomirak kam ina wai mastaat, mi taa kuus xe sina put aanabe', ‘Talaput nabe' e falet xe pave!’ e i taa falet. Piau ta mo mi pife fexaxaas sena vile.” ²¹ [“Taasaxa a buk mo aanabe' i taa pife falet palau. Mi taa falfaal e fenung xena gei tapine.”]

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina

²² Layaan a mu fefeng ri waan xuvul pa Yesus pe Galili, na Yesus a xuus nari, “Faasilak, saxano rabuna ri taa pet lisan a Natuna Mataa xe sina mu rabuna aava ²³ ri taa punuxe. Taasaxa lamina yaan talatul a Piran i taa fatatoi fa'ulie

ti la maatan.” E a mu fefeng ri kanamsaat sena ferawaian sina.

Na Yesus A Ferawai Pana Maraanaana Taakis Ina Tang Lifu Lotu

²⁴ Layaan na Yesus xuvul pana mu fefeng sina ri savat pe Kapanam a mu rabuna ina siak taakis ina tang lifu lotu ri maa savat si Pita e ri fine, “A mataa ina fepitaa simi, nane maraan a taakis ina tang lifu lotu, bo?” ²⁵ Na Pita a sui nari, “A tuuna, nane fuuna maraane.”

Layaan na Pita a laak la lifu, na Yesus a ferawai paamuine, “Saimon, no lamon malaafaa? Nase! maraan a taakis aava paamua ti la xavala a ferawai pana? A mu rafulak sina o mu topen?”

²⁶ E na Pita a suie, “A mu topen.”

E na Yesus a xuuse, “Lavaxa, a mu rafulak xo ri taa pife maraane. ²⁷ Taasaxa taara bai kawaasan a waanan sitaara xuvul pari. E voxo, falet xe la raarum e fadui a yeis ina ngaulaana din. A din mata aava no ngaule, kas a valana e no taa tingin a faat xena maraan a taakis siak e siim sait. Lisan a faat aave xe siri xena maraan a taakis sitaare.”

18

Nase! A Matalava Lana Fatataganan Sina Piran Mk 9:33-37; Lk 9:46-48

¹ E lana yaan aave a mu fefeng ri maa fin na Yesus, “Nase! a matalava lana fatataganan sina Piran?”

² E na Yesus a xelmaan a saxa lak xe sina e fatigineie la palou iri ³ e a kuus, “Ne xuus tuunei nami o tamo mi buk laak xe lana fatataganan sina Piran, mi taa xul a vilaana simi e mi lamon

malaan sena mu rafulak. ⁴ Nane aava matalava lana fatataganan sina Piran, i taa lamon fasivi nane xa malaan sena lak aanabe'.

⁵ “E nase' ta mataa a kas a lifu sina xe sina saxa aava namkai sega malaan sena lak aanabe', nane i taxa kas a lifu sina xe siak sait. ⁶ Taasaxa nase' ta mataa familung a saxa aava namkai sega malaan sena lak aanabe', a mo roxo naak ri taa xiute pana faat lava paaliu e tapin faxaraxe la bina tu pe la laman.

⁷ “I taa pife falet faroxo pami mu rabuna la xavala senaso toyan a valaman aava familung nami e kawaasan a namkaian simi! A maana mo aave, vulai ri taa savat taasaxa i taa pife falet faroxo pan' ta mataa aava familung a xasa mataa!

⁸ Tamo a maam o kaam a fasavat a vilaana saat la toyan siim, patal tapine; a mo roxo no taa laak lana toyan vulai pana maam o kaam a malit sena toxanaana ro maam o ro kaam e waan la bina ina fata i taxa raam vulai. ⁹ E tamo a mataam a fasavat a vilaana saat la toyan siim, xival tapine. A mo roxo no taa laak lana toyan vulai pana pamata saxa mon sena toxanaana ro mataam e waan la bina ina fata i taxa raam vulai.”

A Ferawaian Paap Sena Sipsip Aava Milung
Lk 15:4-7

¹⁰ E na Yesus a ferawai et, “Muta lamon fasivi xulun' ta saxa lak aava namkai sega senaso ne xuus nami o mu angelo pe la xunavata aava faxatang nari, vulai ri fexaxaas sena savat la nona Tamaang pave la xunavata, pari. ¹¹ [Senaso a Natuna Mataa a savat xena fakaxup nari aava ri milung.]

¹² “Mi lamon malaafaa? Tamo mataa toxan a mu sipsip sangafilu sangafilu e saxa milung, i taa vil a so? I taa ta'ulan a xasano sipsip aava taxa waan xuluna put xena fangan e i taa fe seng a saxa aava fo milung, bo? ¹³ A mataa ina faxatangaana sipsip aave a faamamaas sena mu sipsip aava taxa waan taasaxa ne xuus nami, i taa faamamaas paaliu layaan a tingin a saxa aava tamu milung. ¹⁴ E malaanabe' na Tamaang pe la xunavata a baian ta saxa ina mu rafulak sina ri taa milung.

Taara Taa Xavang A Fetinan Aava Faasaal

¹⁵ “Layaan na tiam lana namkaian i taa vil a saat xe siim, falet xe sina e xuus famatavase pana faasaalan sina. Taasaxa, muta vile la matana rabuna, piau, vile la palou ime mon. Tamo a langai lavaxa, no fo vil faroxoi fulan a fetuwaanana sime. ¹⁶ Taasaxa, tamo i taa pife langai siim, falet fulaa xe sina xuvul pana mataa saxa o taragua. Layaan no vil malaane no taxa usi a xakalayan sina Piran e nare aava re falet xuvul pama re taa ferawai xakaavang pana maana mo aava no gel tifie pana. ¹⁷ E tamo nane taa pife langai sire lavaxa, kuusane xe sina mu rabuna lana lotu. E tamo nane bai langai siri lunai, bilai xe sina malaan se' nane ve a mataa ina siak taakis o ta xasa mataa aava pife namkai.

¹⁸ “E voxo, ne xuus tuunei nami xapiak o a so ta mo mi pis votane nabe' la xavala, a Piran pe lana xunavata i taa turoxo pana. E so ta mo mi muluse nabe' la xavala, a Piran pe la xunavata i taa turoxo pana vaxa. ¹⁹ E ne xuus fulan nami, layaan nami nabe' la xavala, mi fenung turoxo pana mo,

na Tamaang pe la xunavata, i taa tamana vile.
²⁰ Senaso layaan a nutuvaat ri faxuvul lapaana isaak, nenia, ne waan xuvul pari.”

*A Ferawaian Paap Sena Sisiak Aava Pife Lamon
Tapin A Vilaana Saat Sina Xasafuna*

²¹ E mui na Pita a falet xe si Yesus e fine, “Memai, tamo na tiak taxa lo vil a saat sega, a yaan talavisan ne taa lamon tapin a vilaana sina? Pisiguak?”

²² E na Yesus a suie, “Piau, pife yaan pisiguak mon, taasaxa mu yaan sangafilu pisiguak faapisiguak.

²³ “Senaso a fatataganaan sina Piran a malaan sena saxa piran king aava lamon o i taa kaalum pana faisok sina mu sisiak lava sina. ²⁴ Layaan a tangpat pana xalumaana, a rabuna ina faisok sina ri lisanmaan a saxa sisiak lava aava fo siak palou a maana faat xaves paaliu marasaxa. ²⁵ A sisiak aave pife fexaxaas sena lisan fa'uli xapine e voxo a piran a kuus o ri taa faasot pana sisiak aave e pana tefin e mu rafulak sina xuvul pana maana mo sina xena fasoxul a faat aava nane fo siak paloue.

²⁶ “E voxo a sisiak aave a poxo tapiturung la xavala e nung a piran, ‘Matalava, tavaiau pana yaan fulaa e ne taa lisan fa'uli a maana mo xapiak siim.’ ²⁷ E a piran xo a muluxe e lamon tapine e muluse sena sui fa'uliaana faat xaves aave.

²⁸ “E mui a sisiak naang a xalum a saxa aava sisiak xuvul pana e nane vaxa fo siak palou a fomirak faat modak mon sena sisiak aave. Taasaxa a sisiak naang a tao vingit a kolumana

e a kuus, 'Lisan fa'uli a faat siak aava no fo siak paloue.'

²⁹ "E a sisiak aanabe' a poxo tapiturung la xavala e nunge, 'Tavaiau pana yaan fulaa e ne taa lisan fa'uli a maana mo xapiak siim.'

³⁰ "Taasaxa nane kuus, 'Piau!' e a xuus faagutan a mu rabuna o ri taa pise lana lifu ina vipisan fefexaxaas a yaan i taa lisan fa'uli a maana mo xapiak sina. ³¹ Layaan a xasano sisiak ri xalum a so ta mo a savat ri kanamsaat e ri fe xuus fatexaas a mataa piran siri pana.

³² "E voxo a piran aave a xelmaan a sisiak aava nane fo lamon tapine e xuuse, 'Nano, no sisiak saat. Nenia, ne lamon tapin a vilaana saat siim e ne kuus o no taa pife lisan fa'uli a maana mo siak senaso no nungau pana. ³³ Nenia, ne muluk nano e voxo a mo roxo nano xo, no taa muluk a saxa aava faisok xuvul pama.' ³⁴ E a piran a marala faagut e a kuus, 'Pis a sisiak aave talo a rabuna ina faxatang a mu vipis ri taa sip pengane fefexaxaas a yaan i taa lisan fa'uli a maana mo xapiak."

³⁵ E na Yesus a fataxapin a xuuskuus aanabe' malaan: "Na Tamaang pe la xunavata, i taa bilai malaan sena piran king aave xe simi tamo mi pife lamon tapin tuunei a vilaana saat sina mu timi."

19

Na Yesus A Fepitaa Pana Vilaana Ina Tamaian Mk 10:1-12

¹ Layaan na Yesus a fataxapin a maana ferawaiian aanabe' a ta'ulan a bina Galili e falet xe pe Judia la xasa paxasing ina Raarum Jordan. ² E a malila molava ri usie e nane vil faroxoi nari pave.

³ Saxano Ferasi ri maa savat sina xena tafange pana fiaian siri. Ri fine, “A tuuna a vuputkai sitaara a turoxoian a mataa xena fataxapin a tamaian sina xuvul pa naasana xena usi a so ta buk vubuxanan sina, bo?”

⁴ E na Yesus a sui nari, “Mi pife kat lunaian a xakalayan sina Piran aava kuus o ti la tangpat a Piran ina Vavesai a vesan a mu rabuna xapiak, nari mu tomexaan e nari lutefin, bo? ⁵ E a Piran a kuus laa, ‘Sena fufuna aanabe’ a mataa taa ta’ulan na tamana e na ninana e i taa fexuvulai xuvul pa naasana, e re taa savat vipin saxa mon.’

⁶ E voxo re pife rovaat taragua fulaa, piau, nare, re saxa mon. Piau ta mataa i taa fepatoxan a rofelavaan senaso Piran fo faxuvul nare.”

⁷ E ri kuus xe sina, “Senasou e na Moses a turoxoian a mataa xena tavai na naasana pana lagasai ina fataxapinaana tamaian sire e feng tapine?”

⁸ E na Yesus a sui nari, “Na Moses a turoxoian nami xena fataxapinaana tamaian xuvul pa naasami senaso mi fatavanat a lamonan simi e mi bai langai. Taasaxa ti la tangpat a pife malaanabe’. ⁹ Ne xuus nami o layaan a naasana mataa a waan fatak la tana e pife mati xuvul pana saxa mataa patak, tamo na lavana a fataxapin a tamaian sire e tamai xuvul pana saxa tefin patak, i taxa milung pana vilaana ina tamaian.”

¹⁰ A mu fefeng sina ri kuus xe sina, “Tamo a malaanabe’ la palou ina rofelavaan naak a mo roxo re taa pife tamai.”

¹¹ Taasaxa na Yesus a suie, “Pi ta rabuna xapiak ri fexaxaas sena turoxo pana fepitaian aanabe’

taasaxa nari aava Piran a kas a lamonan siri, ri taa tawe. ¹² Ne taa kuus famatavas; a toxaan a fufuna xaves sena mataa aava pife tamai: saxanofuna ri pife fexaxaas sena tamai ti lana luluuxan siri; saxanofuna ri pife fexaxaas sena tamai senaso a rabuna ri patal tapin nari e saxanofuna ri lamon faati o ri taa pife tamai senaso ri buk sisiak faroxo xe sina Piran. Tamo mi fexaxaas sena turoxo pana fepitaian aanabe! lavaxa, langaie.”

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pana Mu Rafulak Modak

Mk 10:13-16; Lk 18:15-17

¹³ Saxano rabuna ri lisan a rafulak modak xe si Yesus talo i taa tao nari e fenung xe sina Piran pari. Taasaxa mu fefeng sina ri baras nari.

¹⁴ E na Yesus a kuus, “Turoxoian a mu rafulak xena filimaan xe siak, muta ti votan nari. Senaso a fatataganan sina Piran ve a nobina sina rabuna malaan sena mu rafulak aanabe!” ¹⁵ E nane yot nari e fenung pari e mui a ta'ulan a bina aave.

A Maana Fafanaian Xaves Ri Taa Fakalaxoi Nami

Mk 10:17-30; Lk 18:18-30

¹⁶ Saxa yaan a mataa fa'ui a filimaan xe si Yesus e fine, “Mataa ina Fepitaa, a so ta mo roxo ne taa vile xena siak a toyan vulai?”

¹⁷ E na Yesus a suie, “Senasou e no finau pana so ta mo a roxo? A Piran sang mon a roxo. No taa usi fatak a mu vuputkai tamo no buk laak lana toyan vulai.”

¹⁸ E a mataa aave a fine, “A so ta vuputkai?”

E na Yesus a suie, “Muta punuk mataa; muta femilungai pana vilaana ina tamaian; muta fenau; muta bit tifi ta mataa; ¹⁹ suai se tamaam e ninaam e vubuxan xasingit a xasano rabuna malaan se' no vubuxan xasingit nano xa.”

²⁰ A mataa fa'ui aave a kuus, “Ne fuuna usi fatak a maana vuputkai aave. A so ta mo fulaa ne taa vile?”

²¹ E na Yesus a xuuse, “Tamo no vubuk usi fatak a vubuxanan sina Piran no taa fe faasot pana maana mo siim e a faat ina, tatavai xe sina mu valagof pana e no taa toxan a maana fafanaian roxo pe la xunavata; e mui, maa usiau.”

²² Layaan a mataa fa'ui aave a langaie, nane kanamsaat paaliu e falet patak senaso a toxan a maana fafanaian xaves.

²³ Na Yesus a kuus xe sina mu fefeng sina, “Ne xuus tuunei nami, a mo lagaf paaliu sena mataa piran xena laak la fatataganan sina Piran. ²⁴ A tuuna, a ‘kaamel’ aava tiir molava sena hos, a fexaxaas sena laak xe lana valof ina niil paamuina mataa piran i taa laak xe lana fatataganan sina Piran Tuuna.”

²⁵ Layaan a mu fefeng ri langaie, ri ipul faagut e ri fine, “Nase' taa fakaxupan xena to vulai?”

²⁶ Na Yesus a kaalum fatak xe siri e sui nari, “A mataa pife fexaxaas sena vil a mo aanabe' taasaxa Piran a fexaxaas sena vil a maana mo xapiak.”

²⁷ E na Pita a suie, “Kaalum, maam fo ta'ulan a maana mo xapiak xena usi nano. Maam taa toxan a so ta mo?”

²⁸ E na Yesus a xuuse, “A tuuna, lana yaan mui layaan a maana mo xapiak i taa fa'ui, a Natuna

Mataa i taa nai lana malang la vepen ina nai piranan sina. E nami aava mi fuuna usiau, mi taa nai la mu vena naian roxo simi xena paamuian a mu pabung sangafilu saxa pana taragua ti Israel. ²⁹ E nase' ta mataa aava ta'ulan a mu tina o vasaana, tamana, ninana o rafulak, lifu o xavala xena usiau, i taa siak a maana mo xaves paaliu sena maana mo aave e vaxa a Piran i taa tavaie pana toyan vulai. ³⁰ Taasaxa nari aava ri waan paamua naboxo, ri taa waan la fataxapiak e nari aava ri waan la fataxapiak naboxo, ri taa waan paamua.”

20

A Ferawaian Paap Sena Faisok La Fatataganan Sina Piran

¹ E na Yesus taxa lo ferawai malaan: “A Fatataganan sina Piran a malaanabe'. Saxa yaan a toxan a mataa piran aava ta'ulan a lifu sina la paanen lolof e fe xel a saxano rabuna xena faisok la uma wain sina. ² Nane turoxo o i taa maraan a faisok siri pana mamareiai fatak aava saxa faat ‘silva’ pana yaan saxa e feng nari xena faisok la uma sina.

³ “Faasilak la yaan ina num ti, a falet fulaa xe la bina ina faasot e xalum a saxano rabuna ri taxa waan palau, ⁴ e a xuus nari, ‘Nami vaxa, mi falet xena faisok la uma siak e ne taa tavai nami pana mamareiai aava roxo.’ ⁵ E ri falet.

“Fulaa, layaan a ngaas a waan laa'ui e la yaan ina num ti la paanaas nane vil malaane. ⁶ E faasilak leaaf a falet fulaa xe la bina ina faasot e xalum a saxanofuna laa ri taxa nai palau. Nane fin nari, ‘Senasou mi taxa waan palau la yaan

xurul?’ ⁷ E ri suie, ‘Piau ta mataa a maraan nemaam.’

“E nane kuus xe siri, ‘Lavaxa, nami vaxa, mi fe faisok la uma siak.’

⁸ “Layaan a yaan ina maraan a mu rabuna ina faisok a savat a mataa tafuna uma a xuus a paamua ina faisok, ‘Xel faxuvul a mu rabuna ina faisok e tavai nari pana mamareiai ina faisok siri. Tangpat pari aava ri savat la fataxapiak e taxapus pari aava ri savat la paanen lolof.’

⁹ “Nari aava ri tangpat faisok leaaf nari saxa saxa, ri siak a faat ‘silva’ aava mamareiai roxo.

¹⁰ E layaan a rabuna aava ri tangpat faisok la paanen lolof ri savat xena siak a mamareiai siri ri ilisai, o naak ri taa siak a mamareiai molava taasaxa nari vaxa ri siak a faat ‘silva’ saxa aava mamareiai roxo. ¹¹ Ri siak a faat siri e ri fe-

fi-naasan a mataa tafuna uma aava maraan nari. ¹² Ri kuus, ‘A mu rabuna aava ri savat leaaf ri fo

faisok pana yaan modak mon e nemaam, maam faisok a yaan xurul lana ngaas lalagaf taasaxa no tavai nari pana mamareiai a fexaxaas sena mamareiai simaam.’

¹³ “Taasaxa mataa tafuna uma a sui a saxa siri, ‘Langai ka fesing, ne pife bit nano. No turoxo o no taa faisok a yaan saxa pana mamareiai fatak. ¹⁴ Naboxo, siak a mamareiai siim e falet

xe la lifu siim. Ne buk tavai a mataa fataxapiak pana mamareiai roxo sait. ¹⁵ A roxo ne taa usi a vubuxanan siak pana faat siak, bo? Naak nano, no taxa tarasui nari senaso nenia, ne mataa ina fetavai?”

¹⁶ E na Yesus a fataxapin a xuuskuus aave malaanabe': “E voxo a mu rabuna aava ri waan

la fataxapiak ri taa waan paamua e nari aava ri waan paamua ri taa waan la fataxapiak.”

A Fatalatulaana Yaan Na Yesus A Ferawai Pana Maatan Sina

Mk 10:32-34; Lk 18:31-33

¹⁷ Na Yesus xuvul pana mu yaamut sina ri taxa laak saa xe Jerusalem e layaan ri taxa sangas et na Yesus a xel faxuvul nari xe sina e a ferawai xe siri mon. ¹⁸ A xuus nari, “Langaiau, taara taxa laak xe Jerusalem e pave a mu rabuna ri taa lisan a Natuna Mataa xe sina mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai. E nari xo ri taa turoxo pana punuxaana. ¹⁹ E ri taa lisane xe sina mu rabuna aava ri pife Juda e nari xo ri taa suaxane e inise pana yeis tuturuk e niil fataxutane xuluna bolo xena punuxe taasaxa la fatalatulaana yaan mui a Piran i taa fatatoi fa'ulie ti la maatan.”

A Ninana Rm Fefeng Si Yesus A Nunge Pana Saxa Mo

Mk 10:35-45

²⁰ E lana yaan aave a tefin si Sebedi a filimaan xe si Yesus xuvul pana ro lak tomexaan sina. Nane bukaak la nona rao i taa fine pana saxa mo.

²¹ E na Yesus xo a kuus xe sina, “No vubuxan a so?”

E nane suie, “Kuus fanai o layaan no taa piran king no taa fanei a ro lak tomexaan siak la taam: saxa la pamuaan siim e saxa la paxaiya.”

²² Taasaxa na Yesus a sui a ro lak aave, “Me pife texaas sena so ta mo me taxa finau pana. Name, me fexaxaas sena num lana lisa ina maasaxan

aava ne taa nume, bo?” E re suie, “Maame fexaxaas.”

²³ E na Yesus a xuus nare, “Tuuna, me taa num lana lisa siak taasaxa nenia, ne pife fexaxaas sena siak fati nase¹ i taa nai la pamuaan e nase¹ la paxaiya siak. A ro naian aave a Piran, na Tamaang, fo faigotane xana rovaat aava nane fo siak fati nare.”

²⁴ Layaan a mu yaamut sangafilu ri langai pana fenungan aanabe¹, ri marala faagut sere. ²⁵ E na Yesus a xel faxuvul nari e kuus, “Mi texaas, a mu piran king sina mu topen ri paamuian nari pana gutan e a mu paamua siri ri toxan a tateaxan xapiak. ²⁶ Taasaxa mi taa pife bilai malaan la palou imi. Tamo saxa la palou imi a vubuk rao i taa matalava simi lavaxa, i taa sisiak simi xapiak. ²⁷ E tamo saxa la palou imi a vubuk rao i taa tigina paamua, i taa waan fepalau e taa sisiak simi ²⁸ malaan sena Natuna Mataa aava pife filimaan talo a rabuna ri taa sisiak xe sina taasaxa, a filimaan xena sisiak e xena tatavai pana toyan sina xena mulus tapin a maana rabuna xaves xasena vilaana saat siri.”

*A Rm Mataa Piif Re Kaalum Fulaa
Mk 10:46-52; Lk 18:35-43*

²⁹ Layaan na Yesus e mu fefeng sina ri ta'ulan na Jeriko a malila ri usie. ³⁰ E rovaat a matare piif re taxa nai la xasing ina salan e re langai o na Yesus i taxa sangas paaliu et nare e voxo re xukulai, “Memai, Natu Devit, muluk nemaame!”

³¹ Saxanofuna la palou ina malila ri baras nare e ri xuus nare o re taa nai kasam. Taasaxa re

xukulai faagut paaliu laa, “Memai, Natu Devit, muluk nemaame!”

³² E na Yesus a tigma e xel nare e fin nare, “A so ta mo me vubuk rao ne taa vile pame?” ³³ E re xuuse, “Memai, kas a matamaame talo maame taa kaalum.”

³⁴ Na Yesus a muluk nare e tao a matare e monabe! mon re kaalum fulaa e re usie.

21

A Maana Rabuna Ri Faamamaas Layaan Na Yesus A Laak Xe Jerusalem

Mk 11:1-10; Lk 19:29-38; Jn 12:12-15

¹ Layaan na Yesus xuvul pana mu fefeng sina ri filimaan faasilak la bina Jerusalem ri savat pe la bina Betfas aava waan la Put Olif. E pave na Yesus a feng a ro fefeng sina ² e xuus nare, “Falet paamuin nemaam xe lana bina aapave e me taa tingin a ‘donki’ tefin xuvul pana natuna. Ri fo pis a ‘donki’ tefin aave. Muluse e lisanmaane xe siak. ³ Tamo ta mataa taa ferawai xe sime pana, me taa xuuse, ‘A Memai a vubuxan nare’ e a mataa aave i taa feng nare xuvul pame.”

⁴ A mo aanabe! a savat xena faxalit famatavasaana ferawaian aava lokavai mupiis a Piran a kuus pana, la ngusuna mataa ina kuus fatuxai sina:

⁵ “Xuus a mu rabuna la bina Jerusalem pana, ‘Kaalum, a piran king simi i taxa filimaan xe simi! Nane a mataa mam e a falet xolai xuluna ‘donki’, tuuna nane taxa nai laa’ui xuluna natuna ‘donki’.” *Skr 9:9*

⁶ E a ro fefeng aave re fe vil a mo aava na Yesus a xuus nare pana. ⁷ Re lisanmaan a ‘donki’

aave xuvul pana natuna e re timin a marapi ina vupungan sire xulure e na Yesus a nai laa'ui xuluna. ⁸ A malila ri tapalan a marapi ina vupungan siri la salan e saxanofuna ri patal a maana raxana wai e ri tapalane la salan. ⁹ A malila aava ri sangas paamuin na Yesus e nari aava ri sangas lumui lamina ri xukulai,

“Faatulan a Natu Devit. A piran king aava savat lapaana isi Memai, a naian sina a roxo paaliu.

Taara xapiak taara kuus faatulan a Piran sena fakaaxupan sina.” *Yng 118:26*

¹⁰ Layaan na Yesus a laak la bina Jerusalem, a mu rabuna pave ri faamamaas faagut paaliu sena e ri fia, “Nane ve nase'?”

¹¹ E a malila aava ri waan xuvul pa Yesus ri sui nari, “Nane ve na Yesus ti la bina Nasaret pe Galili. Nane a mataa ina kuus fatuxai aava Piran a kuus fanai pana.”

Na Yesus A Xup Tapin A Mu Rabuna Ina Faasot Ti Pe La Lifu Lotu

Mk 11:15-18; Lk 19:45-47

¹² Na Yesus a laak xe pe la lifu lotu e xup tapin nari aava ri faasot xuvul pari aava ri maraan a maana mo ina tatavai xe sina Piran. Nane puk a maana ivin sina mu rabuna ina xulaana faat e a mu ivin siri aava ri faasot pana vaalus. ¹³ Nane kuus xe siri, “Lana Xakalayan sina Piran a kuus, ‘Ri taa xali a lifu siak pana lifu ina fenungan.’ Taasaxa nami, mi taxa bilai malaan sena lifu aanabe' ve a nobina ina fufunai sina mu rabuna fafenau.”

¹⁴ A mu rabuna piif e nari aava kari tapil ri savat xe sina lana lifu lotu aave e nane vil faroxoi nari. ¹⁵ A mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri xalum a maana mo roxo aava na Yesus taxa vile e layaan ri langai a mu rafulak pe la lifu aave ri taxa xukulai malaan, 'Kuus fati na natu Devit!' ri marala ¹⁶ e ri xuuse, "Nano, no langai pana ferawaian sina mu rafulak aanabe', bo?"

E na Yesus a sui nari, "Aang, ne langai nari. E nami, mi pife kat a mo aanabe' lana Xakalayan Taap?

'No fo fapiti a mu rafulak e mu popo

talo ri taa kuus faatulai fatak." *Yng 8:2*

¹⁷ Na Yesus a ta'ulan nari e falet xe la bina Betani xena matef.

Na Yesus A Kuus Fatutul A Wai Xakaap

Mk 11:12-14,20-24

¹⁸ A yaan mui la paanen lolof, layaan i taxa ulaa xe la bina lava, nane lagai. ¹⁹ E nane xalum a wai xakaap la xasing ina salan e falet soxote taasaxa pi ta xalana, a paxana mon. E nane kuus xe sina wai, "No taa pife fuua fulaa!" E a wai xakaap a maiyang fa'ipul.

²⁰ A mu fefeng sina ri ipul faagut layaan ri xalume e ri fine, "A wai xakaap a maiyang fa'ipul malaafaa?"

²¹ E na Yesus a sui nari, "Ne xuus tuunei nami, tamo mi namkai e mi muta lamon maranga, mi fexaxaas sena vil a so ta mo ne fo vile xe sina wai aanabe'. E pife mo aanabe' mon, piau, mi fexaxaas sena ferawai xe sina put modak nabe' 'Tamasiak e fe tapin nano xa la laman!' e i taa vil

malaane. ²² Tamo mi namkai e mi fenung xe sina Piran pan' ta mo, nane xo i taa vil a so ta mo mi fenung pana.”

A Mu Priis Ri Fin Na Yesus Pana Tateaxan Ina Mk 11:27-33; Lk 20:1-8

²³ Na Yesus a ulaa xe pe la tang lifu lotu e layaan i taxa fepitaa pave a mu paamua priis e mu matalava ri fe savat sina e ri fine, “No taxa vil a maana mo aanabe' lapaana tateaxan ise'?”

²⁴ E na Yesus a sui nari, “Ne taa fin nami pana fiaian saxa mon e tamo mi fexaxaas sena suiau, ne taa xuus nami lapaana tateaxan ise' ne taxa faisok. ²⁵ Na Jon xo nane fasuf a rabuna lapaana tateaxan ina Piran o ina mataa?”

E nari, ri fexuus la palou iri e saxanofuna ri kuus, “Taara taa kuus panaso? Tamo taara suie o ‘Ina Piran,’ i taa fin netaara ‘Tamo ina Piran, senasou mi pife namkai sena lagasai si Jon?”

²⁶ Taasaxa tamo taara kuus, ‘Ina mataa,’ taara taa mataut sena malila senaso ri lamon o na Jon a saxa mataa ina kuus fatuxai.”

²⁷ E voxo ri sui na Yesus, “Maam pife texaas sena.”

E na Yesus a kuus xe siri, “E nenia vaxa ne taa pife xuus nami o nase' tavaiau pana tateaxan xena vil a maana mo aanabe'.

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Rm Lak Tomexaan

²⁸ “Lavaxa, mi lamon malaafaa? A toxaan a mataa aava toxaan a ro lak tomexaan. Nane falet xe sina lak tuaan e xuuse, ‘Kalak, fe faisok la uma siak tanin.’ ²⁹ E a lak aave a suie, ‘Ne bai.’ Taasaxa mui nane xul a lamonan sina e falet.

³⁰ “E mui na tamare a falet xe sina xasa lak e kuus pana mo naang. E a lak aave xo a suie, ‘Aang, ne taa falet’ taasaxa pife falet xena faisok.”

³¹ E na Yesus a fin a mu paamua priis e mu matalava, “Nase' ta lak a usi a vubuxanan si Tamare?” E nari, ri suie, “A lak tuaan.”

E na Yesus a kuus xe siri, “Ne xuus tuunei nami o a mu rabuna ina faxuvul a taakis e lutefin ina lisan xolanaan nari, ri taa laak paamuin nami xe la fatataganaan sina Piran. ³² Senaso na Jon ina Fasufan maa savat simi e faxalit nami o mi taa bilai malaafaa xena fafaamamaas a Piran e nami, mi bai namkai sena lagasai sina. Taasaxa mu rabuna ina faxuvul a taakis e lutefin ina lisan xolanaan nari, ri namkai sena. Naapalaan mi xalum a mo aanabe' mi pife xul a lamonan simi xena namkai sena.”

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Saxano Rabuna Aava Ri Faxatang A Uma Wain

Mk 12:1-12; Lk 20:9-19

³³ Na Yesus a kuus, “Langai sena saxa ferawaiian paap fulaa. A toxan a mataa tafuna xavala a xapis a uma sina pana yeis ina xalana wain. E nane fakaliuane pana vaafa e xaf a vaa'ul xena mimit a xalana aave. E nane vesan a lifu modus xe laa'ui xana rabuna ina faxatangaana uma sina. E mui nane tingin a saxano rabuna xena faisok e faxatang a uma e nane xo a ta'ulan a lifu sina xena falet xe pe la saxa bina lasuun. ³⁴ Layaan a yaan ina faxuvulaana mu xalana wain a savat a mataa tafuna uma aave a feng a mu sisiak sina xena siak a saxano xalana wain xana.

³⁵ “E a mu rabuna ina faxatangaana uma ri yot a mu sisiak sina e ri sip a saxa e ri ngaapunuk a saxa e ri soxoi punuk a saxa pana faat. ³⁶ E mui fulaa, nane feng a xasano sisiak pexaxaves e a mu rabuna ina faxatangaana uma ri bilai fasaat xe siri malaan sena xasanofuna paamua. ³⁷ E lumui lamina a mataa tafuna uma aave a feng a lak tomexaan sina xe siri senaso a ilisai, ‘Naak, ri taa suai faagut sena lak siak.’

³⁸ “Taasaxa layaan a mu rabuna aave ri xalum a lak tomexaan, ri fexuus, ‘A lak tuaan aanabe' i taa siak a maana mo si tamana. Man, taara taa punuxe xena siak a maana mo xapiak sina.’ ³⁹ Ri yote e tapine ti lana uma xe lamalei e ri ngaapunuxe.”

⁴⁰ E na Yesus a fin nari, “Lavaxa, layaan a mataa tafuna uma aave i taa savat, i taa vil a so xe siri mu rabuna ina faxatangaana uma?”

⁴¹ A mu paamua priis ri suie, “I taa punuk nari mu rabuna saat e seng a xasano rabuna aava ri taa tavaie pana saxano xalana wain xana, xena faxatangaana uma.”

⁴² E na Yesus a kuus xe siri, “Mi pife kat paamuin a Xakalayan Taap aava kuus:

‘A Faat aava mu rabuna ina vavesai ri gilise malaan sena mo palau,

a faat aave a pelalava sena xasano faat xapiak.

A mo aanabe' aava maam pangaa pana ve a faisok sina Memai.”

Yng
118:22,23

⁴³ E na Yesus a kuus fulaa, “E voxo ne xuus nami, a Piran i taa ti votan nami xasena laaxan

la fatataganan sina e i taa kase xe siri aava ri vil a faisok roxo. ⁴⁴ [Nase' ta mataa a poxo xuluna faat naang i taa tugurum sena e tamo a faat naang i taa poxo xulun' ta mataa i taa mimite e a mataa aave i taa malaan sena pof.]”

⁴⁵ Layaan a mu paamua priis e mu Ferasi ri langai a ferawaian paap si Yesus ri texaas o i taxa ferawai pari. ⁴⁶ E voxo ri vubuk rao ri taa pise taasaxa ri mataut sena malila aava ri lamon o na Yesus a mataa ina kuus fatuxai.

22

A Ferawaian Paap Pana Fenamo Ina Tamaian

¹ E na Yesus a ferawai paap fulaa xe siri e a kuus, ² “A fatataganan sina Piran a malaanabe': A toxan a paamua king aava faigot pana fenamo ina tamaian sina lak tomexaan sina. E nane fin a saxano rabuna o la yaan fatak ri taa filimaan xe lana. ³ Layaan a maana mo fo faigotanan nane feng a mu sisiak sina xena xuus a mu rabuna aave pana yaan fatak naboxo, taasaxa ri bai filimaan.

⁴ “E nane feng a xasano sisiak sina pana lagasai aanabe' xe siri naang, ‘A fenamo a tamasiak xo; maam fo punuk a mu bulmakau e mu natuna bulmakau aava ri palak faroxo. A maana mo ina fenamo taxa waan naboxo. Filimaan xe lana fenamo ina tamaian!’

⁵ “Taasaxa nari aave ri lamon fepalauane e saxanofuna ri falet xe la lifu ina faisok siri e saxanofuna ri falet xe la uma lava siri. ⁶ E xasanofuna ri yot a mu sisiak aave e sip faagutan nari e punuk nari. ⁷ A paamua king a marala faagut e voxo feng a mu rabuna ina rawen sina

xena kawaasan a mu rabuna ina ngaapunuk e faram a bina siri.

⁸ “E mui a xel faxuvul a mu sisiak sina e kuus xe siri, ‘A maana mo fo faigotanan naboxo, taasaxa nari aava ne fo fin nari pana filimaan xe lana, ri pife roxo xena filimaan. ⁹ Lavaxa, naboxo falet xe la mu salan lava lana bina e fin nase! ta rabuna mi tingin nari xena laak lana fenamo siak.’ ¹⁰ E voxo a mu sisiak aave ri falet xe la bina e faxuvul a mu rabuna xapiak aava ri tingin nari xena laak la fenamo, nari aava ri roxo e nari aava ri saat. E a lifu ina fenamo a bas pana rabuna.

¹¹ “Taasaxa layaan a paamua king a falet xena xalum a mu rabuna aava ri fo filimaan, a xalum a saxa aava pife mawas pana marapi roxo. ¹² E a kuus xe sina, ‘Fesing, no pife mawas pana marapi roxo xena fenamo ina tamaian, xenaso no taxa waan iau?’ Taasaxa mataa aave a nai kasam senaso piau ta fufuna.

¹³ “E a paamua king a xuus a mu rabuna ina sisiak la fenamo, ‘Pis a mana e kana e tapine xe lamalei la suk.’ Pave a mu rabuna ri taa taangiis faagut e faxakengat a fari.”

¹⁴ E na Yesus a fataxapin a ferawaian sina malaan, “A Piran a fin a mu rabuna xaves o ri taa filimaan xe sina taasaxa siak fati a nutuvaat mon.”

Fepitaian Sena Maraanaana Taakis Si Sisaa
Mk 12:13-17; Lk 20:20-26

¹⁵ A mu Ferasi xo ri fexuus kasam pana malaafaa ri taa fulung na Yesus pana fiaian siri. ¹⁶ E ri feng a saxano fefeng siri xuvul pana saxano rabuna aava ri xali nari pana mu rabuna si Herot,

xe si Yesus. A rabuna si Herot ri vubuk rao a mu Rom ri taa paamuian nari. E ri favupuule, “Mataa ina Fepitaa, maam texaas o nano, no ferawai tuuna. No fepitaa pana tuunayan ina salan sina Piran. E no pife lamon faaxaves pana lamonan sina xasanofuna senaso no lamon fepalauan a lavayan sina mataa. ¹⁷ E voxo, xuus nemaam pana lamonan siim. A vuputkai sitaara a turoxo o taara taa maraan a taakis aava paamua lava ti Rom a ferawai pana o piau?”

¹⁸ Na Yesus fo texaas sena lamonan saat siri e a kuus, “Nami mu xalema maranga! Xenaso mi rao mi fulungau? ¹⁹ Faxalitau pana faat aava mi maraan a taakis aave pana.” E ri lisan a faat aave xe sina. ²⁰ E nane fin nari, “A vavese! e a isise! taxa waan xuluna faat aanabe!?” ²¹ E ri suie, “A paamua lava ti Rom.”

E na Yesus a kuus xe siri, “Lavaxa, tavai a paamua lava ti Rom pana maana mo sina e tavai a Piran xo pana maana mo sina.” ²² Layaan ri langai a mo aanabe! ri ipul faagut e ri ta'ulane e ri falet fepatok.

A Maana Fiaian Pana To Fa'ulaian Ti La Maatan

Mk 12:18-27; Lk 20:27-40

²³ La yaan naang, saxano Sedusi aava ri pife namkai o a rabuna ri taa to fa'ulaa ti la maatan, ri filimaan xe si Yesus e ri kuus, ²⁴ “Mataa ina Fepitaa, na Moses a kuus, ‘Tamo a mataa a maat e piau ta rafulak, na tina i taa tamai sina tefin nakmaal aave xena fasavat a rafulak xa tina aava fo maat.’ ²⁵ A toxan a mu fetinan pisiguak ri waan la palou imaam. A lak tuaan fo tamai e maat

e piau ta lak e voxo na tina a tamai sina tefin nakmaal aave. ²⁶ A savat malaan se tina mui e mui lamina fefexaxaas a fataxapiak. Nari xapiak ri fo maat. ²⁷ E lumui lamiri a tefin vaxa a maat. ²⁸ Lana yaan ina to fa'ulaian a tefin aave i taa tefin sise'? Nari pisiguak ri fo tamai sina."

²⁹ Taasaxa na Yesus a sui nari, "Nami, mi fo milung faagut sena to fa'ulaian ti la maatan! Mi pife texaas faroxo sena Xakalayan Taap o sena gutan sina Piran. ³⁰ Layaan a mu mamaat ri taa to fa'ulaa, a mu rabuna, a lutefin e mu tomexaan xapiak, ri taa taagul malaan sena mu angelo la xunavata; ri taa pife tamai. ³¹ E tamo nami, mi lamon maranga sena rabuna ri taa to fa'ulaa ti la maatan naak mi pi xakaat sena so ta mo a Piran a kuus pana lana Xakalayan Taap sina. Nane kuus, ³² 'Nenia ve a Piran aava na bumi, na Abraham, Aisaak e na Yaakop, rutul lotu xe sina.' Nane ve a Piran sina mu rabuna aava ri taxa to, pife siri aava ri maat."

Tln 3:6

³³ E layaan a malila ri langaie ri ipul faagut sena fepitaian sina.

A Vuputkai Pelalava

Mk 12:28-31

³⁴ Layaan a mu Ferasi ri langai o na Yesus fo fakasam a mu Sedusi ri falet xe sina ³⁵ e saxa mataa ina fepitaa pana vuputkai siri a tafange pana fiaian ³⁶ malaan, "Mataa ina Fepitaa, a so ta fefasaian lana vuputkai a pelalava?"

³⁷ E na Yesus a suie, "Mi taa vubuxan xasingit a Memai aava Piran simi pana xunus imi, pana lamonan xapiak simi e pana vubuxanan xapiak simi."

Vpt 6:5

38 A fefasaian aanabe' a pelalava. 39 E a saxa lamina a malaanabe': 'Mi taa vubuxan xasingit a xasanofuna malaan se' mi vubuxan xasingit nami xa.' *Vlp 19:18*

40 A ro vuputkai aanabe' re fufuna maana mu vuputkai si Moses e a mu fepitaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai."

*A Fiaian Pana Mataa Failai Sina Piran
Mk 12:35-37; Lk 20:41-44*

41 Layaan a mu Ferasi ri taxa waan faxuvul lunai, na Yesus a fin nari, 42 "Mi lamon malaafaa sena Mataa Failai? Na Natuse'?" E ri xuuse, "Na Natu Devit."

43 E nane xuus nari, "Senasou na Devit, layaan a Vovau sina Piran a fagute, a xalie pana "Memai" e kuus malaan:

44 "A Memai a kuus xe sina Memai siak,
nai su' la pamuaan siak

fefexaxaas a yaan ne timin a mu xaiyaas
siim lapaana kaam." *Yng 110:1*

45 Tamo na Devit a xalie pana "Memai" malaafaa ve nane na natu Devit?" 46 Pi ta saxa a fexaxaas sena sui na Yesus e ti lana yaan aave pi ta saxa a lamon o i taa fine pan' ta fiaian fulaa.

23

*Faxatang Sena Fepitaian Saat Sina Mu Ferasi E
Nari Aava Ri Fepitaa Pana Vuputkai*

Mk 12:38,39; Lk 20:45,46

1 E mui na Yesus a ferawai xe sina malila e mu fefeng sina 2 e nane kuus, "A mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e mu Ferasi ri taxa nai la vepen si Moses e ri toxan a tateaxan xena

kuusan famatavasaana vuputkai xe sina rabuna. ³ E mi taa langai faagut sena fepitaian siri e usi fataxe; taasaxa muta usi a vilaana siri senaso ri pife vil a so ta mo ri fepitaa pana. ⁴ Layaan ri xuus nami pana maana mo xaves o mi taa vile xena usiaana vuputkai, ri taxa tavai nami pana matafanan molava aava lagaf xena vile. Taasaxa nari, ri pife talangaian a mari xena xakaavang.

⁵ “A maana mo aava ri vile, ri fuuna lo vile xena faxalit a mu rabuna pana vubuxan xasingitaana Piran siri; ri falak a mo la puturi e la mari malaan sena maaxui pana mu vapaling sina Piran lana e a mu sisingim la itina marapi ina vupungan siri, xalum a lavayan e modusan siri. ⁶ Ri vubuxan a nobina lava lana fenamo e lana lifu ina faxuvulan talo mu rabuna xapiak ri taa xalum nari. ⁷ E ri vubuk o a mu rabuna ri taa suai faagut seri pe la bina ina faasot e ri taa xali nari pana ‘Mataa ina Fepitaa.’

⁸ “Taasaxa muta turoxoian a rabuna xena xali nami pana ‘Paamua’ senaso nami ve mi mu fetinan e mi toxaan a Paamua saxa mon. ⁹ E muta xali ta saxa nabe' la xavala pana ‘Tamaang.’ Mi toxaan na Tamami saxa mon e nane taxa waan la xunavata. ¹⁰ E muta turoxoian a rabuna xena xali nami pana ‘Mataa ina Fepitaa.’ Mi toxaan a Mataa ina Fepitaa saxa mon e nane ve na Krai. ¹¹ Nane aava pelalava la palou imi, i taa sisiak xe simi xapiak. ¹² Tamo saxa la palou imi i taa lamon falavai nane xa, a Piran i taa fasivie e nase' ta mataa i taa lamon fasivi nane xa, a Piran i taa fatiginei fataxe.

Na Yesus A Tiis Nari Aava Ri Xalema Maranga

¹³ “Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi xao a matana lifu xe lana Fatataganan sina Piran talo xasanofuna aava ri buk laak xe lana, ri pife fexaxaas e nami xa mi pife laak lana vaxa. ¹⁴ [Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi bit a lutefin nakmaal xena siak palou a lifu siri e mui mi ti fenung pana fenungan modus talo a rabuna ri taa xalum nami. Sena vilaana aanabe' a fakasanamaan nami i taa molava.]

¹⁵ “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi falet lasuun la laman e xe la bina lasuun xena yuuf a mataa xe lana namkaian simi mu Juda. E layaan nane namkai sena vilaana simi i taa siak a fakasanaman fataragua semi.

¹⁶ “Nami mu paamua aava mi piif, faxatang, a waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi fepitaa malaan, ‘Tamo saxa i taa kuus fakalimaan pana lifu lotu nane fexaxaas sena sinufan a kuus fakalimaan aave. Taasaxa tamo i taa kuus fakalimaan pana ‘gol’ aava waan la lifu lotu, lavaxa i taa pife sinufane.’ ¹⁷ Nami mu lamavaang aava mi piif! A so ta mo a molava, a ‘gol’ o a lifu lotu aava timin patak a ‘gol’ xena mo taap sina Piran? ¹⁸ E mi fuuna fepitaa malaan, ‘Tamo saxa i taa kuus fakalimaan pana ivin ina faraaman nane fexaxaas sena sinufan a kuus fakalimaan aave. Taasaxa tamo i taa kuus

fakalimaan pana tatavai xuluna ivin aave i taa pife sinufane.’ ¹⁹ Nami, mu mataa aava mi piif! A so ta mo a molava, a tatavai o a ivin aava timin patak a tatavai xena mo taap sina Piran? ²⁰ Nane aava kuus fakalimaan pana ivin ina faraaman, a kuus fakalimaan pana ivin aave xuvul pana maana mo aava waan xuluna ²¹ e layaan a kuus fakalimaan pana lifu lotu, i taxa kuus fakalimaan pana lifu lotu aave e vaxa pana Piran aava taagul lana. ²² E nane aava kuus fakalimaan pana xunavata, a kuus fakalimaan pana naian lava sina Piran e pana Saxa aava nai xuluna.

²³ “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Fax-atang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi tatavai xe sina Piran pana saxa xavil la palou ina sangafilu ina maana paxana kaliu, o muli o xalana lobo aava mi faxuvule ti lana uma simi. Taasaxa mi langai pesalai sena maana fepitaian lava lana vuputkai aava malaan: mi taa bilai faroxo xe sina xasanofuna, mi taa tiis faroxoi a rabuna e mi taa muluk nari e mi taa waan fatateak lapaana Piran. A mo roxo tamo mi kanisai pana maana mo aapave e pife milung pana maana mo aanabe! vaxa. ²⁴ Nami mu paamua aava mi piif! Mi timin votan a mo modak malaan sena tibaan ti lana mo mi nume taasaxa mi xanam xapin a ‘kaamel’ aava saxa tiir lava, malaan se! mi pife xalume.

²⁵ “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Fax-atang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi xamak a tana mu lisa e ‘plet’ taasaxa

a lana a bas pana fanganan e maana mo aava mi siaxe pana vilaana ina naixaam e fenau. ²⁶ Nami mu Ferasi, matami piif! Paamua, xamak a lana mo talo i taa fatak e piau ta lalosaat e mui a tana i taa roxo sait.

²⁷ “Nami mu rabuna ina fepitaa e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi malaan sena nobina ina mamaat aava ri vule pana raarum e laas e a kaalum famangaal faroxo taasaxa lana a bas pana mu tun e mu vipin aava ri fo miit. ²⁸ E nami, mi malaan sena nobina ina mamaat aanabe! layaan a rabuna ri xalum nami, ri lamon o a vilaana simi a fatak. Taasaxa lana lamonan e xunus imi, mi xalema maranga e mi bas pana vilaana saat.

²⁹ “Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi vesan a nobina ina mamaat roxo xana mu rabuna ina kuus fatuxai e xasanofuna aava ri sisiak xe sina Piran e mi fuuna lo famaas a maana nobina aave, ³⁰ e mi kuus, ‘Tamo maam tafo waan lana yaan sina mu bumaam, maam taa pife punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai malaan seri.’ ³¹ Sena ferawaiian aanabe! mi ferawai xavang nami xa o mi malaan sena mu bumi aava ri punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai! ³² Lavaxa, vil roxol a faisok aava mu bumi ri fo tangpate!

³³ “Nami, mi malaan sena tiui pana neng tateak! A Piran i taa fakalimaan nami xena waan la bina ‘Hel’. Muta lamon o mi taa sinufane. ³⁴ Langaiau! Ne taa feng a mu rabuna

ina kuus fatuxai, a rabuna pana texaasan e a rabuna ina fepitaa pana vilaana sina Piran xe simi e saxanofuna mi taa punuk nari, saxanofuna mi taa niil fataxutan nari laa'ui xuluna bolo, saxanofuna mi taa inis nari pana yeis lana lifu ina faxuvulan simi e taa seng xolan nari la maana mu bina xena vil pengan nari. ³⁵ Ne taa feng nari malaanabe' talo a fakasanaman sena punuxaana mu rabuna fatak i taa waan xulumi: ti la yaan ina punuxaan na Ebal aava mataa fatak, fefexaxaas a yaan ina punuxaan na Sekaraia na natu Barakaia. Mi punuk na Sekaraia la palou ina tang lifu lotu e a ivin ina faraaman sina Piran. ³⁶ Ne kuus tuuna xe simi, a fakasanaman aanabe' i taa savat xe sina mu rabuna ti tanin.

Na Yesus A Vubuxan Xasingit A Mu Rabuna Ti Jerusalem

Lk 13:34,35

³⁷ “Nami mu Jerusalem, nami mu Jerusalem! Mi punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai e mi soxoi famaata a mu fefeng sina Piran pana faat! A maana yaan xaves ne vubuk fakaliuan nami pana maak malaan sena pura tefin a faxuvul a mu rafulak sina lapaana ro xakavena taasaxa mi pife turoxoianau xena vile. ³⁸ Kaalum, a Piran a ta'ulan a tang lifu lotu simi e i taxa gof. ³⁹ E voxo ne xuus nami o mi taa pife xalum fulanau fefexaxaas a yaan mi kuus, ‘A Piran i taa tavai a mataa aava savat lapaana tateaxan ina Memai pana roxoyan.”

24

¹ Layaan na Yesus i taxa ta'ulan a lifu lotu, a

mu fefeng sina ri maa savat sina e ri talangai xe la maana nobina ina tang lifu lotu aave xena yuuf a lamonan sina. ² E nane xuus nari, “Aang, xalum a maana mo aanabe'. Taasaxa ne xuus tuunei nami: piau ta faat saxa i taa waan la nobina ina. Senaso a yaan i taa savat layaan a mu xaiyaas simi ri taa galas tapin a maana faat xapiak.”

*Na Yesus A Ferawai Pana Mu Fakalimaan
Aava Ri Taa Savat Paamuina Yaan Fataxapiak*

Mk 13:1-37; Lk 21:5-36

³ Layaan na Yesus taxa nai xulu Put Olif, a mu fefeng sina sang mon ri savat sina e ri kuus, “Xuus nemaam laso ta yaan a maana mo aanabe' ri taa savat e a so ta mo i taa fakalimaan a yaan ina filimaan siim e a fataxapiak ina yaan.”

⁴ Na Yesus a sui nari, “Faxatang, talo pi ta mataa i taa bit nami. ⁵ A maana rabuna xaves ri taa savat lapaana isaak e ri taa kuus, ‘Nenia ve ne Mataa Failai’ e ri taa bit a maana rabuna. ⁶ Mi taa langai a felingaian ina fevisan aava waan faasilak e mi taa langai pana maana fevisan ri waan lasuun, taasaxa muta mataut. A maana mo malaanabe' ri taa savat taasaxa ri pife faxaalit o a fataxapiak ina yaan fo savat. ⁷ A maana mu bina ri taa fevis; a mu fatataganan ri taa fefalouan nari xa. E i taa toxan a yaan ina song e a maana mara'ulia la maana mu bina. ⁸ A maana mo aanabe' ri malaan sena maasaxan sina tefin paamuina luluxan.

⁹ “Lamina yaan a maana mo aanabe' fo savat, a mu rabuna pana tateaxan ri taa pis nami e a mu xaiyaas simi ri taa vil pangan nami e punuk nami. A mu rabuna xapiak ri taa baian nami senaso mi

waan xuvul paga. ¹⁰ A maana rabuna xaves ri taa ta'ulan a namkaian siri lana yaan aave; ri taa pet lisan nari xa e febaian nari. ¹¹ E a mu rabuna xaves ina kuus fatuxai bit, ri taa savat xena bit a maana rabuna. ¹² E senaso a saatan sina rabuna tafe molava, a maana rabuna xaves ri taa pife vubuxan xasingitan nari xa. ¹³ Taasaxa nane aava tigina fatateak fefexaxaas a fataxapiak i taa fakaxupan. ¹⁴ A mu rabuna ri taa falet xolai la maana mu bina la xavala e ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran. E muibak a fataxapiak ina yaan i taa savat.

¹⁵ “Mi taa xalum a mo mosaat paaliu aava mataa ina kuus fatuxai, na Daniel, a kuus pana. A mo aave i taa nai falalosaat a Nobina Taap Xasingit sina Piran. (Nami aava mi kat a mo aanabe' mi taa masam sena.) ¹⁶ Lana yaan aave nami aava mi waan pe Judia mi taa sinuf falet xe xulu put. ¹⁷ E nane aava waan laa'ui la putuna lifu i taa pife sivi xe lana lifu xena siak a maana mo sina. ¹⁸ E nane aava i taxa faisok la uma sina i taa pife ulaa xena siak a marapi ina vupungan sina. ¹⁹ E lana yaan aave muluk a lutefin pana lak la xuri o mu ninana lak ri taxa fasus a lak siri! ²⁰ Fenung xe sina Piran o a yaan aave i taa pife savat la yaan ina Maat Bung o la Yaan ina Fangaafusan! ²¹ Senaso a mu lagafan aava ri taa savat lana yaan aave, ri taa pemamosaat sen' ta lagafan ti paamua; ti la tangpat ina xavala fefexaxaas tanin. E pi ta mo malaan sena i taa savat fulaa. ²² Taasaxa, a Piran xo fo faxaxaalif a yaan ina mu lagafan aanabe'. Tamo nane pife vil malaane pi ta rabuna ri fexaxaas sena sinufane.

Taasaxa Piran a muluk a mu rabuna tatagan sina e voxo nane faxaxaalif a mu yaan aave.

²³ “E tamo ta mataa taa xuus nami, ‘Kaalum, a Mataa Failai ve!’ o ‘Nane waan pave!’ muta namkai sena ferawaian siri. ²⁴ Senaso maana mataa failai bit e maana rabuna ina kuus fatuxai bit ri taa savat. Ri taa vil a maana mo fa'ipul molava e maana faisok ina gutan xena yuuf familung a mu rabuna tatagan sina Piran tamo a fexaxaas. ²⁵ Langai! Ne fo xuus nami pana maana mo aanabe' paamuina savatan siri.

²⁶ “E voxo tamo a rabuna ri taa xuus nami, ‘Kaalum, nane waan pe la bina xobingil!’ — muta falet xe pave. O tamo ri kuus, ‘Kaalum, i taxa fufunai nabe!’ — muta namkai sena. ²⁷ Layaan a Natuna Mataa i taa savat i taa malaan sena yaamit; i taa savat fa'ipul e taa fabas a tavegof pana malang talo a mu rabuna xapiak ri taa xalume. ²⁸ Mi taa tingin a mamaat layaan mi xalum a maana kor ri taxa faxuvul.

A So Ta Mo I Taa Savat La Fataxapiak Ina Yaan

²⁹ “Faasilak, lamina yaan ina mu lagafan aave, a ngaas i tafe suk; a fulun i taa pife rarapak fulaa; a mu vapara ri taa poxo ti la finavata; e a Piran i taa faradakui a maana mo la finavata. *Ais 13:10; 34:4*

³⁰ “E mui a fakalimaanan ina Natuna Mataa i taa savat la finavata e mu rabuna xapiak la xavala ri taa taangiis faagut pana matautan layaan ri xalum a Natuna Mataa i taxa filimaan xuluna mu vata la tavegof. E lana filimaanan sina, mu rabuna ri taa xalum a gutan sina e a miridingan aava Piran a tavaie pana. ³¹ E layaan a angelo

a piif faagutan a tang tafiu, a Natuna Mataa i taa feng a mu angelo sina xe la maana mu bina xapiak la xavala xena faxuvul a mu rabuna tatagan sina.

A Fepitaian Sena Wai Xakaap

³² “A wai xakaap i taa fapiti nami malaan: Layaan mi xalum a raxana xakaap ri fungus e a paxari fa'ui ri savat, mi texaas o a yaan ina matoxolan a waan faasilak. ³³ E malaanabe' layaan mi xalum a maana fakalimaanan aanabe' mi taa texaas o a yaan ina savatan sina a faasilak paaliu. ³⁴ Lamon fa'ulaa! A maana mo aanabe' ri taa savat paamuina yaan a mu rabuna xapiak ti tanin, ri taa maat. ³⁵ A xunavata e xavala ri taa taxapus taasaxa a ferawaian siak i taa pife taxapus.

Pi Ta Mataa A Texaas Sena Yaan A Natuna Mataa I Taa Filimaan

Lk 17:26,27

³⁶ “Taasaxa pi ta saxa i taa texaas sena yaan ina filimaanan sina Natuna Mataa; pife mu angelo la xunavata o na Natuna. A Piran, na Tamataara, nane sang mon a texaas sena. ³⁷ Layaan a Natuna Mataa i taa filimaan, a yaan aave i taa malaan sena yaan si Noye'. ³⁸ Lana yaan aave, paamuina ulim molava piis, a mu rabuna ri taxa fangan e num e ri taxa fetamaian xolanari. A falet malaan fefexaxaas a yaan na Noye' a laak lana xaati. ³⁹ A mu rabuna ti la yaan aave ri pife texaas sena so ta mo i taa savat fefexaxaas a yaan a ulim a filimaan e a vak xapin nari xapiak. I taa malaan layaan a Natuna Mataa i taa filimaan. ⁴⁰ Lana yaan aave

tamo a rovaat tomexaan re taxa faisok la uma, a Natuna Mataa i taa siak a saxa xe sina e saxa i taa waan pave. ⁴¹ E tamò a rovaat tefin re taxa faisok faxuvul pana mimit a mu kam ina ‘wiit’ sire, i taa siak a saxa xe sina e saxa i taa waan pave.

⁴² “Kaalum votai! Senaso mi pife texaas sena so ta yaan a Memai simi i taa filimaan. ⁴³ Tamo a mataa tafuna lifu fo texaas sena yaan a mataa ina fenau i taa filimaan i tafo kaalum votai e ti votan a mataa ina fenau sena laak la lifu sina. ⁴⁴ E voxo nami vaxa mi taa tamasiak vulai e faxatang senaso a Natuna Mataa i taa savat layaan mi pife faigot!

A Mu Sisiak Ri Waan Fatateak Lapaana Paamua Siri

Lk 12:42-46

⁴⁵ “Lavaxa, mi taa malaan sena sisiak pana texaasan aava fuuna langai faroxo sina paamua sina. Nane aave a paamua sina a siak fatie xena paamuianaana xasano sisiak e tavai nari pana fanganan siri lana yaan fatak. ⁴⁶ E tamò a paamua sina, lana filimaanan sina, a xalume o i taxa vil faroxoi a faisok sina, a sisiak aave i taa faamamaas. ⁴⁷ Ne xuus tuunei nami o a paamua sina i taa fakalimaane pana mataa ina faxatangaana maana mo xapiak sina. ⁴⁸ Taasaxa tamò nane ve a sisiak saat i tamaa ilisai, ‘Naak saxa mo taxa tivotan a paamua siak e i taa pife ulaamaan fataapus.’ ⁴⁹ E voxo a sip pangan a xasano sisiak e fangan e num xuvul pana rabuna aava ri nunum temasaat. ⁵⁰ Taasaxa, saxa yaan, layaan a sisiak aave a pife lalamon pana, a paamua sina i taa ulaamaan. ⁵¹ E i taa fakasanam

faagutan a sisiak aave e taa tavaie pana nobina sina la palou ina mu xalema maranga. Pave a mu rabuna ri taa taangiis faagut e faxakengatan a fari.”

25

A Ferawaian Paap Sena Lutefin Palau Sangafilu

¹ E na Yesus a kuus fulaa laa, “Ne fo xuus nami pana maana mo aanabe¹ e layaan ri savat, a fatataganan sina Piran i taa malaanabe¹. Saxa yaan a toxan a lutefin palau sangafilu aava ri siak a laam siri e ri fe bang xena fasusui a mataa aava xena tamai. ² A lutefin pama ri tefin lamavaang e pama ri tefin pana lamonan. ³ Senaso layaan a lutefin lamavaang ri siak a laam siri ri pife siak a saxano wel fulaa xuvul pari. ⁴ Taasaxa lutefin pana lamonan ri siak a laam siri e ri lisan xuvul a paxiis aava bas pana xasano wel. ⁵ A mataa aava xena tamai, pife filimaan fataapus e voxo lutefin xo ri maare e ri matef.

⁶ “Taasaxa la xunavung, saxa a xukulai, ‘A mataa aava xena tamai i taxa filimaan naboxo! Man, taara fe fasusuie!’

⁷ “A lutefin sangafilu ri para xena faigotan a mu laam siri. ⁸ E a lutefin lamavaang ri nung nari pana lamonan, ‘Filung a laam simaam pana wel senaso mu laam simaam faasilak rao ri maat.’

⁹ “Taasaxa lutefin pana lamonan ri sui nari, ‘Piau paaliu! Maam piau ta wel fexaxaas setaara xapiak, falet xe la lifu ina faasot pana wel e maraan ta xami.’

¹⁰ “E voxo a lutefin lamavaang ri falet xena maraan a saxano wel e layaan ri taxa malit lunai

a mataa aava xena tamai a savat. A lutefin pama aava ri fasusuie, ri laak lana maraanaana tefin xuvul pana e a mu sisiak ri xawei a matana lifu.

¹¹ “E mui a lutefin lamavaang ri maa savat vaxa e ri kuus, ‘Matalava, Matalava, kas a matana lifu xe simaam!’ ¹² A mataa aava xena tamai a sui nari, ‘Piau paaliu! Ne pife texaas semi.”

¹³ E na Yesus a fataxapin a ferawaian sina malaan, “Faxatang senaso mi pife texaas sena yaan o xavil ina yaan layaan a Natuna Mataa i taa filimaan.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Sisiak Talatul

¹⁴ “E fulaa, lana yaan aave a fatataganan sina Piran i taa malaanabe! A toxan a mataa aava rao i taa ta'ulan a lifu sina xena falet xe lasuun; nane xel faxuvul a mu sisiak sina e lisan tuunei a maana mo sina xe siri xena faxatangaana.

¹⁵ Nane lisan a faat xe siri fexaxaas sena vilaana siri; xe sina saxa a lisan a faat 5,000 e xe sina saxa a lisan faat 2,000 e xe sina saxa fulaa a faat 1,000. E mui a falet xe lasuun. ¹⁶ Nane pana faat 5,000, a faisok pana mu faat aave e fasavat a xasa 5,000.

¹⁷ E pana vilaana malaan a sisiak pana faat 2,000 fe faisok pana mu faat aave e fasavat a xasa 2,000.

¹⁸ Taasaxa sisiak pana faat 1,000 fe xaf a vaa'ul e fun a faat sina paamua sina.

¹⁹ “Lamina maana yaan xaves fo falet xo, a paamua sirutul a ulaamaan e fin narutul pana so ta mo rutul fo vile pana mu faat aave. ²⁰ A saxa pana faat 5,000 maa tavaie pana xasa faat 5,000 e xuuse, ‘No tavaiau pana faat 5,000, Matalava, e naboxo ne fo fasavat a xasa 5,000. Kaalum! A faat xapiak siim nabe!’

21 “E a paamua sina a xuuse, ‘A faisok roxo paaliu! Nano ve no sisiak roxo aava langai faroxo vulai. No fo faxatang faroxoi a maana mo modak nabe' e voxo ne taa lisan tuunei a maana mo xaves xe siim xena faxatangaana. Laakmaan xe lana fenamo siak e faamamaas.’

22 “E mui a sisiak pana faat 2,000 a laakmaan e xuuse, ‘No tavaiau pana faat 2,000, Matalava, e naboxo ne fo fasavat a xasa 2,000. Kaalum! A faat xapiak siim nabe!’

23 “E a paamua sina a kuus, ‘A faisok roxo paaliu! Nano ve no sisiak roxo aava langai faroxo vulai. No fo faxatang faroxoi a maana mo modak e voxo ne taa lisan tuunei a maana mo xaves xe siim xena faxatangaana. Laakmaan xe lana fenamo siak e faamamaas.’

24 “E mui a sisiak pana faat 1,000 a laakmaan e xuuse, ‘Matalava, ne texaas sena vilaana tateak siim; no siak a fanganan ti lana uma aava no pife xapise e no faxuvul a fanganan ti lana nobina aava no pife tapalan a kam lana. 25 E voxo ne mataut sema e ne fe fun a faat siim lana vaa'ul. A faat siim nabe' ne taxa tawe.’

26 “E a paamua a xuuse, ‘Nano ve no sisiak saat e no maragap. Nano, no texaas o ne siak a fanganan ti lana uma aava ne pife xapise, bo? E ne faxuvul a fanganan ti lana nobina aava ne pife tapalan a kam lana, bo? 27 Lavaxa, xenaso no pife fanei a faat siak lana lifu ina fawaanaana faat talo ne taa siak fa'uli a faat siak xuvul pana saxano faat fulaa?

28 ‘Naboxo, siak a faat xasena e tavai a saxa aava toxan a faat 10,000 pana. 29 A Piran i taa tavai nari aava ri toxan a mo pana xasano mo

fulaa e voxo i taa toxan a maana mo a pesasoliu sena taasaxa xe sina saxa aava piau ta mo, a Piran i taa siak tapin a so ta mo modak aava nane toxane. ³⁰ E sena sisiak palau aanabe!, tapine xe lamalei lana suk e pave i taa taangiis faagut e faxakengat a fana.'

A Natuna Mataa I Taa Tiis A Mu Rabuna Xapiak La Fataxapiak Ina Yaan

³¹ "Layaan a Natuna Mataa a filimaan pana gutan e malang molava piis sina, xuvul pana mu angelo, i taa nai lana miridingan molava xuluna nai piranan sina. ³² E a mu rabuna ti la mu bina xapiak ri taa faxuvul la nona. E nane xo i taa fepatoxan nari lana parabuna taragua malaan sena mataa ina faxatangaana mu sipsip a fepatoxan a mu sipsip xasena mu meme. ³³ I taa fawaan a mu rabuna fatak la nobina roxo la pamuaan e a xasanofuna la paxaiya.

³⁴ "E mui a King aave i taa kuus xe siri mu rabuna la pamuaan sina, 'Filimaan, nami aava na Tamaang a ferawai fararoxo semi. Filimaan, siak a maana roxoyan ina fatataganan sina aava nane faigotane xami paamuina yaan nane vesan a xavala. ³⁵ Senaso nenia, ne lagai e mi tavaiau pana fanganan, ne ma'iu e mi tavaiau pana raarum, ne saxa topen e mi kas a lifu simi xe siak, ³⁶ ne piau ta marapi e mi tavaiau pana marapi, ne giis e mi maa faxatangau, ne mataa vipis e mi maa xalumau.'

³⁷ "E a mu rabuna fatak ri taa suie, 'Memai, laso ta yaan maam xalum nano no lagai e maam fafangan nano o no ma'iu e maam tavai nano

pana raarum? ³⁸ E laso ta yaan maam xalum nano no topen e maam kas a lifu simaam xe siim o no piau ta marapi e maam tavai nano pana marapi? ³⁹ E laso ta yaan maam xalum nano, no giis o no waan la lifu ina vipisan e maam fexalum nano?’

⁴⁰ “E a king aave i taa sui nari, ‘Tuuna, ne xuus nami, layaan mi xavang a saxa tiak o vasaak naapalaan nane pife matalava, mi taxa xavangau vaxa!’

⁴¹ “E mui i taa kuus xe siri la paxaiya, ‘Faapalau sega nami aava mi waan lapaana fatutulan sina Piran! Falet xe la bina ina fata i taxa raam vulai aava Piran a faigotane pa Setan e mu angelo sina!

⁴² Senaso nenia, ne lagai taasaxa mi pife tavaiau pana fanganan, ne ma'iu e mi pife tavaiau pana raarum; ⁴³ ne saxa topen e mi pife kas a lifu xe siak, ne piau ta marapi e mi pife tavaiau pana marapi, ne giis e ne waan la lifu ina vipisan taasaxa mi pife xalumau.’

⁴⁴ “E nari ri taa suie, ‘Memai, laso ta yaan maam xalum nano no lagai o ma'iu, no saxa topen o piau ta marapi, no giis o no waan la lifu ina vipisan e maam pife xavang nano?’

⁴⁵ “E i taa sui nari, ‘Ne xuus tuunei nami, layaan mi bai xavang a saxa aava mataa palau mon, mi bai xavangau vaxa.’

⁴⁶ “E nari xo a Piran i taa feng tapin nari xe la bina ina fakasanaman aava piau ta taxapusan ina. Taasaxa mu rabuna fatak aava ri usi a vubuxanan sina Piran, ri taa siak a toyan vulai xe vulai.”

26

*A Mu Paamua Priis Ri Lamon Faati Pana
Punuxaan Na Yesus*

Mk 14:1,2; Lk 22:1,2

¹ Layaan na Yesus fo fataxapin a maana fepi-taian aanabe' a kuus xe sina mu fefeng sina malaan, ² “Nami, mi texaas o lamina yaan taragua i taa yaan ina Fenamo ina Paaliuan. Lana yaan aave ri taa lisan a Natuna Mataa xe sina mu xaiyaas sina e ri taa fataxutane e i taa maat xuluna bolo.”

³ E pe la lifu lava si Kaiafas aava memai sina mu priis, mu paamua priis e mu matalava ri faxuvul ⁴ e ri taxa ferawai pana malaafaa ri taa yot fun na Yesus e punuxe. ⁵ Taasaxa ri kuus o ri taa pife vile lana yaan ina fenamo ulaa mu rabuna ri tamaa marala e fevis.

*Saxa Tefin Pe Betani A Tiuan A Wel La Putu
Yesus*

Mk 14:3-9

⁶ Na Yesus fo falet xe la bina Betani e pave a waan la lifu sina saxa mataa aava tana tamu tapak, a isina, na Saimon. ⁷ Layaan na Yesus taxa fangan, saxa tefin maa savat sina pana fomirak paxiis ri vesane pana faat aava ri xalie pana ‘alabasta’. A paxiis modak aave a bas pana wel aava musung ina a roxo e a mamareiai ina a molava paaliu e a tefin aave a tiuane la putu Yesus layaan i taxa fangan.

⁸ Taasaxa layaan a mu fefeng sina ri xalume, ri marala e ri kuus, “Xenaso nane fataxapin palou a wel pave? ⁹ Nane fexaxaas sena faasot pana xena siak a faat xaves talo i taa xavang a mu valagof!”

¹⁰ Taasaxa na Yesus a texaas sena ferawaian siri e kuus, “Senasou mi taxa ferawai falagaf a tefin aanabe'? Nane fo vil a mo roxo paaliu xaanak. ¹¹ A mu valagof ri taa waan vulai xuvul pami, taasaxa nenia, ne taa pife waan vulai xuvul pami. ¹² A tefin aava tiuan a wel roxo la taak nane taxa faigotan a vipin siak xena xaafanaana. ¹³ E naboxo, ne kuus tuuna xe simi, laso ta yaan a rabuna ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo aanabe' ri taa kuusan vaxa a faisok roxo sina tefin aanabe'. E voxo a mu rabuna xapiak ri taa lamon fa'ulie.”

*Na Judas A Turoxo O I Taa Pet Lisan Na Yesus
Mk 14:10,11; Lk 22:3-6*

¹⁴ E mui saxa la palou ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, na Judas Iskeriot, a falet xe sina mu paamua priis ¹⁵ e fin nari, “Tamo ne taa pet lisan na Yesus xe simi mi taa tavaiau pana so ta mo?” E ri kat a mu faat ‘silva’ sangafilu talatul e ri tavaie pana. ¹⁶ E ti la yaan aave na Judas taxa lo seng a yaan roxo xena pet lisanaan na Yesus.

*Na Yesus A Waan La Fenamo Ina Paaliuan
Mk 14:12-21; Lk 22:7-13*

¹⁷ La yaan mata ina Fenamo ina Bret Aava Piau Ta Yiis, a mu fefeng ri maa savat si Yesus e ri fine, “No vubuk o maam taa faigotan a fanganan xena Fenamo ina Paaliuan xanum faa?”

¹⁸ E a kuus, “Falet xe sina saxa mataa pe la bina e xuuse, ‘A Mataa ina Fepitaa a kuus: A yaan fatak siak fo savat; nenia xuvul pana mu fefeng siak, maam taa nai pana Fenamo ina Paaliuan pe la lifu siim.” ¹⁹ E mu fefeng ri usi fatak a ferawaian si

Yesus e ri fe faigotan a fanganan xena Fenamo ina Paaliuan.

²⁰ A yaan xo fe leaaf e na Yesus xuvul pana mu yaamut sangafilu saxa pana taragua sina, ri nai xena fangan. ²¹ Layaan ri taxa fangan na Yesus a xuus nari, “Ne xuus nami, saxa la palou imi i taa pet lisanau.”

²² E ri kanamsaat paaliu e ri fine, saxa lamina saxa, “Memai pife nenia, bo?”

²³ Na Yesus a sui nari, “Nane aava sugup a bret sina lana ‘plet’ xuvul paga, nane taa pet lisanau. ²⁴ A Natuna Mataa i taa maat malaan sena Xakalayan Taap a ferawai pana, taasaxa i taa pife falet faroxo pana saxa aava pet lisan a Natuna Mataa! I taa mo roxo paaliu pana mataa aave tamo na ninana pife luxe!”

²⁵ Na Judas aava mataa ina pet lisanaan na Yesus a kuus, “Memai, a tuuna no pife ferawai fatak sega, bo?”

E na Yesus a suie, “Aang, nano mon.”

A Matafanganai Sina Memai

Mk 14:22-25; Lk 22:17-20; 1 Kr 11:23-25

²⁶ Layaan ri taxa fangan, na Yesus a siak a nebret e a kuus faasiroxo xe sina Piran pana e viaxe e tavai a mu fefeng sina pana e a kuus, “Siaxe e ngane, a vipin siak ve.”

²⁷ E nane siak a lisa pana raarum wain e kuus faasiroxo xe sina Piran pana e tavai nari pana e a kuus, “Num sena, nami saxa saxa ²⁸ senaso a raarum wain aanabe' ve a ria iga aava tiuanan talo Piran i taa lamon tapin a mu vilaana saat sina mu rabuna xapiak. A ria aanabe' a fakalimaan

fatateak a turoxoian sina Piran. ²⁹ Ne xuus nami, ne taa pife num fulan a raarum wain fefexaxaas a yaan ne num a raarum wain fa'ui xuvul pami la fatataganan si Tamaang.”

³⁰ E mui ri yangan a saxa yanganan xena nangus a Piran e ri ta'ulan a nobina aave xena falet xe la Put Olif.

Na Yesus A Ferawai Pana Faaxolusanaan Nane Si Pita

Mk 14:27-31; Lk 22:31-34

³¹ E na Yesus a kuus xe siri, “La vung naang nami xapiak xo mi taa sinuf e ta'ulanau e voxo ne taa waan nenia sang mon senaso a Xakalayan Taap a kuus,

‘Nenia, ne taa punuk a mataa ina faxatangaana sipsip e nari mu sipsip ri taa falet fepatok’.

Skr 13:7

³² Taasaxa lamina yaan a Piran a fatatoi fa'uliau ne taa falet paamuin nami xe pe Galili.”

³³ Na Pita a kuus faagut xe si Yesus, “Nenia, ne taa pife ta'ulan nano naapalaan a xasanofuna xapiak ri taa ta'ulan nano!”

³⁴ E na Yesus a xuus na Pita, “Ne kuus tuuna, la vung aanabe' paamuina yaan a pura i taa rawei, nano, no taa kuus faatalatul o no pife texaas sega.”

³⁵ E na Pita a suie, “Ne taa pife kuus malaan naapalaan tamo ne taa maat xuvul pama.” E xasano fefeng vaxa ri kuus malaan.

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pe La Bina Getsemani

Mk 14:32-42; Lk 22:40-46

³⁶ Na Yesus xuvul pana mu fefeng sina ri falet xe la bina Getsemani e nane xuus nari, “Nai nabe' e ne taa falet patak famodak xena fenung.”

³⁷ Nane xel faxuvul na Pita e a ro lak tomexaan si Sebedi e ri falet patak famodak e nane mimilisaat falet e maasak faagut lana xunus ina. ³⁸ E nane kuus xe siri, “A mimilisaatan la xunus iga a faasilak i taa punuxau. Waan nabe' e mutul faalim xuvul paga.”

³⁹ E nane falet patak famodak fulaa e poxo xe lapia e fenung, “Tamaang, tamo no fexaxaas sena, ne vubuk rao no taa siak tapin a lisa ina maasaxan aanabe' xasega. Taasaxa, a so ta mo i taa savat i taa usi a vubuxanan siim e pife vubuxanan siak.”

⁴⁰ E mui a ulaamaan xe sina fefeng talatul aave e tingin narutul taxa matef e a xuus na Pita, “Mutul pife fexaxaas sena faalim xuvul paga pana awa saxa, bo? ⁴¹ Mutul taa faalim e fenung talo mutul taa pife poxo lana tatafangan. A vovau simi a roxo, mi buk vil a moroxo, taasaxa a vipin simi a malmal.”

⁴² E fulaa na Yesus a falet patak e fenung, “Tamaang, tamo no taa pife siak tapin a lisa ina maasaxan aanabe' fefexaxaas a yaan ne fo num lana lavaxa, a vubuxanan siim i taa savat.”

⁴³ E a ulaamaan fulaa e tingin narutul taxa matef: rutul pife fexaxaas sena para senaso a matarutul a matafan. ⁴⁴ E fulaa laa na Yesus a ta'ulan narutul e falet patak xena fenung la fatalatulaana yaan e kuus pana mu vapaling naang.

⁴⁵ E mui nane ulaamaan xe sirutul e a kuus, “Mutul taxa matef e fangaafus lunai, bo? Kaalum! A yaan fatak naboxo, a Natuna Mataa i taa pet lisanan xe sina mu rabuna saat. ⁴⁶ Tamasiak, taara taa falet. Kaalum, nane aava xena pet lisanau naboxo, i taxa filimaan.”

A Mu Paamua Ina Lotu Ri Pis Na Yesus
Mk 14:43-50; Lk 22:47-53

⁴⁷ Na Yesus taxa ferawai lunai layaan na Judas, a saxa ti la palou ina fefeng sangafilu saxa pana taragua, maa savat. E a malila aava ri toxan a mu pinis modus ina fevis e mu vam, ri savat xuvul pana senaso a mu paamua priis e mu matalava ri fo feng nari. ⁴⁸ A mataa ina pet lisan na Yesus fo xuus nari, “Nane aava ne taa nguse, nane a saxa aava mi vubuxane. Pise!” ⁴⁹ Na Judas a falet fatak xe si Yesus e a kuus, “Lavung roxo, Mataa ina Fepitaa.” E nane nguse.

⁵⁰ Na Yesus a suie, “Ka fesing, vil fatapusane!” E nari pana maana mo ina fevis, ri pise. ⁵¹ Saxa fefeng si Yesus a yuuf mulus a pinis modus ina fevisan sina e sip a yaasok sina memai priis e patal tapin a saxa patangana.

⁵² Na Yesus a xuuse, “Timin fa'uli a pinis siim la nobina ina. Nase' ta mataa a fevis pana pinis modus i taa maat sena sait. ⁵³ Ne fexaxaas sena fin na Tamaang pana xakaavangan sina e fataapus paaliu i taa feng a mu pabung sangafilu saxa pana taragua ina angelo ina fevisan xe siak. ⁵⁴ Taasaxa tamo ne taa vil malaane, a maana mo aava Xakalayan Taap a ferawai pana, ri taa savat la matavas malaafaa?

⁵⁵ E lana yaan aave na Yesus a ferawai xe sina malila, “Mi fo savat pana pinis modus ina fevis e mu vam xena pisau malaan se' nenia, ne mataa saat, bo? A maana yaan xapiak ne nai fepitaa pe la tang lifu lotu e mi pife pisau pave. ⁵⁶ Taasaxa, a maana mo aanabe' fo savat talo a xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai i taa savat tuuna la matavas.” E mui a mu fefeng ri ta'ulane e ri sinufane.

Ri Fatiginei Na Yesus La Matana Mu Paamua Sina Mu Juda

Mk 14:53-65; Jn 18:12,13,19-24

⁵⁷ E nari aava ri pis na Yesus ri lisane xe la lifu si Kaiafas aava memai priis. Pave a mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nari mu matalava ri fo faxuvul xo. ⁵⁸ Na Pita xo a usie ti lasuun fefexaxaas a yaan ri savat pe la lifu lava sina memai priis. Nane fe nai la nobina aave xuvul pana mu rabuna ina fevisan xena falim a so ta mo taa savat si Yesus.

⁵⁹ A mu paamua priis xuvul pana xasanofuna aava ri waan la Saniidrin, ri seng a rabuna xena kuus xakaavang bit tifi na Yesus talo ri fexaxaas sena punuxe ⁶⁰ taasaxa ri seng maat, naapalaan a maana rabuna ri filimaan xena bit tifie.

E mui a rovaat re filimaan ⁶¹ e re kuus, “A mataa aanabe' a kuus, ‘Nenia, ne fexaxaas sena ngas tapin a tang lifu lotu sina Piran e vesan fulane lana yaan talatul.”

⁶² E a memai priis a tigina e kuus xe si Yesus, “E nano, no taa pife gel votai sena ferawaian sire xasema?” ⁶³ Taasaxa na Yesus a waan kasam. E fulaa a memai priis a ferawai xe sina, “Ne

fakalimaan nano o no taa kuus tuuna: nano ve no Mataa Failai? No Natuna Piran?”

⁶⁴ Na Yesus a suie, “Nano, no fo kuus malaan. Taasaxa ne xuus nami xapiak: ti lana yaan aanabe' mi taa xalum a Natuna Mataa aava nai la pamuaan sina Piran pana Gutan Xapiak, i taxa filimaan xe lapia la xavala xuluna mu vata.”

⁶⁵ Layaan na Yesus a ferawai malaan a memai priis a ririk a marapi sina e kuus, “Nane xo pife suai faroxo sena Piran pana ferawaian saat aave! Maam taa pife seng ta xasano rabuna xena gel tifie. Monabe' mon mi fo langai a ferawaian saat sina! ⁶⁶ Mi lamon malaafaa sena?”

E ri suie, “Nane a vupuno e i taa maat.” ⁶⁷ E ri xanus a nonau ina e ri sipe e nari aava ri tavafe ⁶⁸ ri kuus, “Kuus fatuxai pamaam, Mataa Failai! Nase' sip nano?”

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus

Mk 14:66-72; Lk 22:55-62; Jn 18:16-18,25-27

⁶⁹ Na Pita i taxa nai lamalei sena lifu aave e saxa yaasok tefin a savat sina e a kuus, “Nano vaxa no waan xuvul pa Yesus ti Galili.”

⁷⁰ Taasaxa na Pita a faaxolus la matana mu rabuna e a kuus, “Ne pife texaas sena so ta mo no taxa ferawai pana.”

⁷¹ E a falet xe la matana yalaxau ina nobina aave. E xasa yaasok tefin a xalume e a kuus xe sina mu tomexaan pave, “Nane waan xuvul pa Yesus ti Nasaret.” ⁷² E fulaa a faaxolusane e a kuus fakalimaan, “Ne pife texaas sena mataa aave!”

⁷³ E mui fadak a mu tomexaan aava ri waan faasilak ri savat si Pita e ri kuus, “Nano xo no saxa siri. No filimaan ti Galili. Maam langai taraxali a lingaam.”

⁷⁴ E na Pita a xelmaan a fatutulan xe xuluna xa e a kuus fakalimaan fulaa, “Ne pife texaas sena mataa aave.”

E lana yaan fatak aave a pura a rawei ⁷⁵ e na Pita a lamon fa'uli a ferawaian si Yesus: “Paamuina yaan a pura i taa rawei, nano, no taa kuus faatalatul o no pife texaas sega.” E na Pita ta'ulan a nobina aave e falet xe lamalei e a taangiis faagut pana mimilisaatan.

27

A Mu Paamua Ri Lisan Na Yesus Xe Si Pailat

¹ La paanen lolof a mu paamua priis xuvul pana mu matalava ri lalamon pana punuxaan na Yesus. ² Ri pise e ri lisane xe si Pailat aava paamuian a bina pave lapaana paamua lava ti Rom.

Na Judas A Xiut Nane Xa

³ Layaan na Judas aava pet lisan na Yesus, a texaas o a mu paamua ri fo kuus o na Yesus a vupuno e i taa maat, a mimilisaatan molava a siaxe e nane lisan fa'uli a faat ‘silva’ sangafilu talatul xe sina mu priis. ⁴ E a xuus nari, “Nenia, ne fo faasaal faagut pana pet lisanaana mataa aava pife vupuno!” E nari, ri kuus, “A lagafan siim xo pife mo simaam.”

⁵ Na Judas a tapin fasivi a mu faat aave la nobina ina tang lifu lotu e falet xena xiut fatofan nane xa e a maat.

⁶ Taasaxa mu paamua priis ri siak a mu faat aave e ri kuus, “A mu faat aanabe' a mamareiai ina ria e a mu vuputkai sitaara a kuus o pife roxo xena fawaane xuvul pana mu faat sina lifu

lotu.” ⁷ Ri ferawai pana e ri lamon o ri taa maraan a xavala sina mataa ina vavesai pana xavala. Ri maraane xena xaafanaana mu topen. ⁸ E fefexaxaas tanin ri xali a xavala aanabe' pana “Xavala ina Ria”. ⁹ E layaan a mu paamua priis ri vil malaane, a ferawaian sina mataa ina kuus fatuxai, na Jeramaia, a savat tuuna la matavas: “Ri siak a faat ‘silva’ sangafilu talatul, a mamareiai aava saxano rabuna Juda ri turoxo pana ¹⁰ e ri maraan a xavala sina mataa ina vavesai pana xavala malaan sena Memai a xuusau pana.” *Jer 32:6-9*

Na Yesus A Fatigineian La Mata Pailat

Mk 15:2-15; Lk 23:2,3,18-25; Jn 18:29-19:16

¹¹ Na Yesus i taxa tigina la mata Pailat aava paamua lava ina bina e nane xo a fin na Yesus, “Nano ve no paamua king sina mu Juda, bo?” E na Yesus a suie, “Nano, no kuus malaan.”

¹² Taasaxa layaan a mu paamua priis xuvul pana mu matalava ri gel tifie, nane pife sui nari.

¹³ E voxo na Pailat a kuus xe sina, “No langai a maana gelan siri, bo?” ¹⁴ Taasaxa na Yesus a pife sui ta saxa fiaian. E a paamua aave a ipul faagut sena.

Na Pailat A Kuus O Na Yesus I Taa Maat

¹⁵ La maana Fenamo ina Paaliuan a paamua lava aave fuuna mulus tapin ta saxa mataa vipis aava malila ri vubuxane. ¹⁶ Lana yaan aave a toxan a mataa vipis aava mu rabuna xapiak ri texaas sena vilaana saat sina, a isina na Baraabas. ¹⁷ E layaan a malila ri fo faxuvul, na Pailat a fin nari, “Nase' ta mataa vipis mi vubuk rao ne taa

mulus tapine xe simi? Na Baraabas o na Yesus aava ri xalie pa Krais?” ¹⁸ Nane texaas o a mu paamua sina mu Juda ri fo lisan na Yesus xe sina senaso ri tarasuie.

¹⁹ E fulaa, layaan i taxa nai la nobina ina tiisan, a tefin sina fo lisan a lagasai xe sina, “Muta vil ta mo xasena mataa fatak aave senaso la vung ne fo mif fasaat sena.”

²⁰ Taasaxa mu paamua priis xuvul pana mu matalava, ri yuuf a lamonan sina malila e voxo ri fin na Pailat o i taa mulus tapin na Baraabas e punuk na Yesus. ²¹ Taasaxa na Pailat a fin a malila, “Nase! la palou ire mi vubuk rao ne taa mulus tapine xe simi?” E ri suie, “Na Baraabas!”

²² E na Pailat a fin nari, “Lavaxa, taasaxa ne taa vil a so pa Yesus aava ri xalie pa Krais?” E nari xapiak ri kuus, “Niil fataxutane!”

²³ E na Pailat a fia, “A so ta vilaana saat nane fo vile?” E nari, ri xukulai faagut, “Niil fataxutane!”

²⁴ Layaan na Pailat a texaas o a pife fexaxaas sena vil ta mo fulaa e a mu rabuna ri tamaa fegagelai e fasavat a fevisan, nane siak a raarum e xamak a mana la matana malila e a kuus, “Nenia, ne taa pife vupuno sena ria ina mataa fatak aanabe!! A mo aanabe! a faisok simi.” ²⁵ E a malila xapiak ri suie, “A vupuno ina maatan sina i taa waan xulumaam e mu yaya simaam!”

²⁶ E na Pailat a mulus tapin na Baraabas xe siri e xuus a mu rabuna ina rawen sina o ri taa inis na Yesus pana yeis tuturuk e mui ri taa niil fataxutane.

*A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Suaxan Na Yesus
Mk 15:16-20*

²⁷ E mui a mu rabuna ina rawen si Pailat ri lisan na Yesus xe lana lifu ina fawaan a maana mo ina fevisan e xasano rabuna ina rawen xapiak ri fakaliuane. ²⁸ Ri ririk tapin a marapi sina e ri falaxe pana marapi vuung ina xakaafut. ²⁹ E ri fi a ligilot pana yeis tuturuk e faneie la putuna e ri timin a newai la pamamuaan sina. E mui ri bukaak la nona e ri suaxane e ri kuus, “Maam suai sema, ‘King’ sina mu Juda!” ³⁰ E ri kaanus la tana e ri siak a newai aave e sipe la putuna. ³¹ Layaan ri fataxapin a xurauan saat siri, ri siak tapin a marapi vuung e falaxe pana marapi sina xa e ri lisane xena niil fataxutane.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus

Mk 15:22-32; Lk 23:33-43; Jn 19:17-24

³² Layaan ri taxa ta'ulan a bina aave ri savat sina saxa mataa ti la bina Sairiin, a isina na Saimon, e a mu rabuna ina rawen ri fatuaiane xena yaas a bolo si Yesus. ³³ E layaan ri savat la bina Golgaata, a malasuf ina isin aanabe' ve “A bina ina veng”, ³⁴ ri tavai tarei na Yesus pana wain aava toxan a mo mopaak lana ri xalie pana ‘gaal’ xena nume taasaxa layaan a tafang tareie, a bai nume. ³⁵ Layaan ri fo niil fataxutane xena punuxaana, ri tapin a faat xena texaas o nase' taa siak a marapi sina. ³⁶ E mui ri taxa nai faxatange. ³⁷ E laa'ui la putuna bolo ri timin a lagasai aava kuus pana gel tifaana, “A mataa aanabe' na Yesus aava King sina mu Juda.” ³⁸ E mui ri niil fataxutan a rovaat tomexaan ina fenau xuvul pa Yesus, saxa la pamuaan sina e saxa la paxaiya. ³⁹ Nari aava ri liu ete, ri liitan a puturi e ri ferawai fasaat xe si Yesus ⁴⁰ e ri kuus, “Nano, no kuus o no taa ngas

tapin a tang lifu lotu e vesan fa'ulie lana yaan talatul, lavaxa fakaxup nano xa. Tamo nano ve no Natuna Piran sivimaan ti xuluna bolo aave!”

⁴¹ E mu paamua priis, mu matalava e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri vil malaane sait e ri kuus, ⁴² “Nane fakaxup a xasanofuna taasaxa pife fexaxaas sena fakaxup nane xa! Tamo nane ve a piran king tuuna sina mu Israel i taa sivimaan ti xuluna bolo e taara taa namkai sena. ⁴³ Nane namkai o a Piran i taa xavange e a kuus o nane ve a Natuna Piran. Tamo Piran a vubuk rao i taa fakaxupe naak i taa vile naboxo.” ⁴⁴ E a rovaat ina fenau aava ri niil fataxutan nare xuvul pana, nare vaxa re ferawai fasaat sena.

Na Yesus A Maat

Mk 15:33-41; Lk 23:44-49

⁴⁵ La paanaas, faasilak la belo, a bina xapiak fesuk pana awa talatul. ⁴⁶ La 3 oklok na Yesus a xukulai faagut, “Eloi, Eloi lama sabaatani!” a malasuf ina, “Piran siak, Piran siak, xenaso no lamon ta'ulanau?”

⁴⁷ E saxanofuna aava ri ti faasilak, ri langaie e ri kuus, “Nane taxa xel na Ilaija!”

⁴⁸ E saxa mataa ina rawen a falapukmaan e siak a pel, timine lana wain mopaak e pise la ngusuna wai e tavaie pana xena num. ⁴⁹ Taasaxa xasanofuna ri kuus, “Naboxo maam taa texaas tamo na Ilaija i taa fakaxupe.”

⁵⁰ Na Yesus a xukulai faagut fulaa e a mulus tapin a vovau sina e a maat. ⁵¹ E lana yaan aave a marapi aava tofai la tang lifu lotu a tiririk xapiak ti laa'ui xe lapia. A Piran a faradakui a xavala e gurum a maana faat. ⁵² E a maana bina ina

mamaat ri talakas e maana rabuna xaradak sina Piran aava ri fo maat, ri to fa'ulaa ti la mamaat ⁵³ e ri ta'ulan a bina mamaat. Lamina yaan a Piran a fatatoi fa'uli na Yesus ti la maatan, ri laak la Bina Xaradak, na Jerusalem, e pave a maana rabuna xaves ri xalum nari.

⁵⁴ Layaan a paamua sina rabuna ina rawen e mu rabuna ina rawen aava ri waan xuvul pana xena faxatang na Yesus ri xalum a mara'ulia e xasano mo aava savat, ri mataut faagut e ri kuus, “Tuuna paaliu, nane ve a Natuna Piran.”

⁵⁵ A toxan a lutefin xaves pave aava ri fo falet xolai xuvul pa Yesus ti la bina Galili xena xavange. Ri taxa ti falim a maana mo aanabe' ti lasuun fadak. ⁵⁶ La palou iri na Maria ti Mekdala, na Maria aava na nina Jems nare Josep e a tefin si Sebedi, rutul taxa waan.

Ri Xaafan Na Yesus

Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42

⁵⁷ Faasilak a bina i suk e a mataa piran ti Erimatia fe savat si Pailat. A mataa aave a isina na Yosep e nane vaxa a saxa fefeng si Yesus.

⁵⁸ Nane laak soxot na Pailat e fine pana vipin i Yesus. E na Pailat a kuus o ri taa tavaie pana. ⁵⁹ E voxo na Yosep a siak a vipin i Yesus e pise pana marapi fa'ui ⁶⁰ e famatie lana liing ina mamaat sina xa aava ri fo taxe lana faat. E a tivotan a matana liing aave pana tang faat e ta'ulan a bina.

⁶¹ Na Maria ti Mekdala xuvul pa xasa Maria re taxa nai kaalum xe la matana liing aave.

A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Tivotan A Liing Ina Mamaat

⁶² A yaan mui aava Yaan ina Fangaafusan, a mu paamua priis xuvul pana mu Ferasi ri falet faxuvul xena ferawai xuvul pa Pailat ⁶³ e ri kuus, “Matalava, maam lamon fa'uli a ferawaian sina mataa ina bitan aave. Layaan i taxa to lunai a kuus, ‘Lamina yaan talatul ne taa to fa'ulaa.’” ⁶⁴ Xuus a mu rabuna ina rawen siim o ri taa kaalum votai sena liing ina mamaat aave fefex-axaas a fatalatulaana yaan talo a mu rabuna sina ri taa pife fenou a vipin ina e xuus a mu rabuna o nane taxa to fa'ulaa. A bitan fataxapiak aanabe' i taa mo mosaat sena bitan mata.”

⁶⁵ Na Pailat a kuus xe siri, “Lavaxa, ne taa tavai nami pana rabuna ina rawen xena kaalum votai sena liing ina mamaat. Faxa'usi a vubuxanan simi.” ⁶⁶ E voxo ri fe timin a fakalimaanan xuluna tang faat aave e ri feng a mu rabuna ina rawen xena kaalum votai.

28

A To Fa'ulaian Si Yesus *Mk 16:1-8; Lk 24:1-10*

¹ Lamina Yaan ina Fangaafusan, la paanen lolof la yaan mata ina ‘wiik’, na Maria ti Mekdala xuvul pana xasa Maria, re falet xe la liing ina mamaat aave.

² E fataapus a toxaan a mara'ulia lava senaso a saxa angelo sina Memai a sivimaan ti laa'ui la xunavata e fe pul tapin a tang faat aava ti votan a liing e a nai xuluna. ³ A kaalumana sina a malaan sena yaamit e a marapi sina a pasak paaliu marasaxa. ⁴ E mu rabuna ina rawen ri poxo xe lapia pana matautan e ri mati fatak malaan sena mu mamaat.

⁵ A angelo aave a ferawai xe sina rovaat tefin e a kuus, “Muta mataut, ne texaas o me taxa seng na Yesus aava ri niil fataxutane. ⁶ Nane pife waan nabe'; a Piran fo fatatoi fa'ulie ti la maatan malaan sena fo ferawai pana. Man, xalum a bina aava nane fo mati lana ⁷ e falet fataapus e me xuus a mu fefeng sina, ‘A Piran fo fatatoi fa'ulie ti la maatan e naboxo i taxa falet paamuin nami xe pe Galili e mi taa xalume pave.’ Lavaxa, falet, ne fo xuus name pana.”

⁸ E voxo re ta'ulan fatapusan a liing ina mamaat aave. Re mataut taasaxa re bas pana faama-maasan e re fala fataapus xena xuus a mu fefeng pana. ⁹ E na Yesus a savat fa'ipul sire e a kuus, “Paanen Roxo name.” Re falet faasilak xe sina e re bukaak xe lapia e tao a kana e re nanguse. ¹⁰ E na Yesus a xuus nare, “Muta mataut, me fe xuus a mu fetinan siak xena falet xe puaa Galili e pave ri taa xalumau.”

A Kuusan Sina Mu Rabuna Ina Rawen

¹¹ Layaan a rovaat tefin re taxa falet xe sina mu fefeng sina, saxano rabuna ina rawen aava ri taxa faxatang a liing ina mamaat xo, ri laak ulaa xe la bina lava e ri xuus a mu paamua priis pana maana mo xapiak aava fo savat. ¹² E mu priis aave ri faxuvul xuvul pana mu matalava xena lamon pana so ta mo ri taa vile. Ri maraan a mu rabuna ina rawen pana mamareiai lava ¹³ e ri kuus, “Mi taa kuus o a mu fefeng sina ri savat la xunavung e ri fenou a vipin ina layaan mi taxa matef. ¹⁴ E tamo a paamua lava ti Rom i taa langai pana fenouaana, maam taa faxaradaxe talo mi taa piau ta lagafan sena.” ¹⁵ E voxo a mu rabuna

ina rawen ri siak a mamareiai aave e ri usi fatak a ferawaian sina mu paamua priis. E a xuuskuus aanabe' fuuna lo falet xolai la palou ina mu Juda fefexaxaas tanin.

Na Yesus A Savat Xe Sina Mu Fefeng Sina

¹⁶ A mu fefeng sangafilu saxa pana saxa xo, ri falet xe puua Galili, xe la put aava na Yesus a feng nari xe xuluna. ¹⁷ Layaan ri xalume pave ri lotuie naapalaan saxanofuna ri pife texaas tuuna o nane ve na Yesus. ¹⁸ E na Yesus maa savat la tari e kuus xe siri, “A Piran fo tavaiau pana tateaxan xapiak xena paamuianaana maana mo xapiak la xunavata e la xavala. ¹⁹ Falet xo xe sina mu rabuna xapiak la xavala e fapiti nari talo ri taa namkai xena usiau. Fasuf nari lapaana isi Tamaang, a Natuna e a Vovau Xaradak ²⁰ e fapiti nari xena langai fatak a maana vuputkai aava ne fo tavai nami pana. E nenia xo, ne taa waan vulai xuvul pami fefexaxaas a yaan a xavala aanabe' i taa taxapus.”

Kara New Testament
The New Testament in the Kara Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kara long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kara

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

4e66a963-7eeb-5dca-b3f8-b1ef6c7ee59d